

Per passar gratis la revisió del cotxe has de ser castellà o andalus. Allà, a la metropoli, com en tantes altres coses (militarum, TV, autopistes, PER, metro de Madrid...) xuclen de totes els colònies i **no paguen res**, sols cobren sense fotre brot. Per a pagar ja hi són els **judeocatalans** tan treballadors i acomplexats, víctimes de l'autoodi difós per A-3, TV5, C9, Albert Boadella, Alex Vidal Quadres, Antonio Alemany, etc.

L'ESTEL

LA NOSTRA WEB: <http://www.balearkom.es/usuarios/estel/>

A.P.P.E.C.
ASSOCIACIÓ
DE PUBLICACIONS
PERIÒDIQUES
EN CATALÀ

ANY XVIII. NÚMERO 404

1er DE FEBRER DE 1999

PREU: 225 PTS

Actualitat del R.C.D. Mallorca

PER JUSTO GONZALEZ

Van passant les jornades, i ja a una del final de la primera volta, el Mallorca va segon després d'haver encapçalat la classificació de la Lliga de les Estrelles durant set jornades seguides. A aquestes altures ningú ja no dubta que el Mallorca es qualque cosa més que el típic equip sorpresa que apareix cada temporada, se manté al cim un parell de setmanes, i després cau en picat cap a aquella zona que per lògica i per pressupost hauria d'ocupar. Campió de la Supercopa d'Espanya, botxí d'equips com l'Atlètic Madrid, Barcelona o el Reial Madrid i amb la defensa menys golejada del campionat, el R.C.D. Mallorca passeja el nom de l'Illa per tot

Europa com a representant espanyol de la recopa, a més, aporta jugadors a seleccions tan importants com les de l'Argentina, Iugoslàvia o Espanya.

Tot això està molt bé, i ens omple d'orgull el que el nostre equip comenci a contar en els pronòstics com un dels favorits a disputar el títol de lliga o almenys un dels quatre llocs que li donin dret a jugar la lliga de campions. No obstant això, després de fer un balanç de la primera volta de la lliga de les estrelles i reconèixer els mèrits de la plantilla i cos tècnic, ens queda un regust amarg al veure que a fora de l'Illa, se coneixen molt pocs mallorquins lligats al R.C.D. Mallorca. La premsa esportiva destaca a diari en els seus titulars als

Equip que va guanyar al Reial Madrid en un dels dies més gloriosos pel Reial Mallorca al Cap dels Lluís Sitjar

herois Cúper, Roa, Dani, o Stan-kovic, però molts pocs saben de la labor sorda, però eficaç de persones com en Damià Amer, Pep

Bonet, massatgistes, utillers, personal administratiu, etc. alguns dels quals no són nascuts a l'illa, però que, malgrat tot, seran mallor-

quins i mallorquinistes per sempre, encara que les coses vengin malament i no tinguem ni entrenador ni jugadors famosos. Ω

Multitudinària torrada de Bona Gent

REDACCIÓ

El passat dia 15 de gener, l'Associació d'Amics de la Tercera edat

Bona Gent celebrà la seva tradicional Torrada de Sant Sebastià, a la qual assistí el president del Govern Balear Jaume Mates.

Hi va haver ball de saló amb música en viu. Actuació de la Coral s'Arraval de Santa Catalina (que fou molt aplaudida). Fogueró de Sant Antoni i el Dimoni. Torrada de franc a base de butifarrons, llonganissa, llom i xulla prima, olives trencades, ensaïmada, vi negre de Binissalem...

Festival folklòric: ball mallorquí a càrrec dels alumnes de taller de ball Bona Gent, actuació de la Banda de Tambors i Cornetes de la

barriada dels Reis Catòlics, rifes, etc. Hi hagué temps per tot, perquè la festa va començar a les 15'30 i va

durar fins a mitja nit. És d'admirar la marxa que duen aquests catalinners de Bona Gent. Ω

**Especial dedicat a
CIUTAT DE MALLORCA**
Si vos ha agradat,
telefonau al 971 26 50 05
i el vos enviarem cada quinze dies.

Fa 8 anys que na Margalida Joan va comprar la **Botiga can Maneu** al carrer del Sindicat de Ciutat. Ven fruits secs i altres coses bones per menjar. A la foto amb son pare en Francesc Joan de Felanitx.

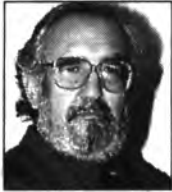
Fa 9 anys que en Guillem Martí regenta el **Bar can Maganet** al carrer del Sindicat. El va comprar a n'en Francesc Obrador. És un bar del Mallorca.

Fa 4 anys que n'Antoni Caldentei de Manacor regenta la **Carnisseria Equina sa Porta**, a sa Porta de Sant Antoni de Ciutat. La va comprar a n'En Guillem Cristino que l'havia obert fa 56 anys.

Fa 30 anys que en Josep Antoni González de la barriada de Rufafa a València, regenta la **Tapisseria València** a sa Porta de Sant Antoni de Ciutat. Arregla sofàs, cadires velles i més coses. El seu telèfon 971466873

Foc i Fum

MATEU JOAN I FLÒRIT

Els membres de l'Escola Valenciana i la Federació d'Associacions per la Llengua s'han sumat a la campanya iniciada pel Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament i s'han autoinculpat per utilitzar el terme **País Valencià**, que reconeix el preàmbul de l'Estatut d'autonomia, i per afirmar que el valencià pertany al sistema lingüístic de la llengua catalana. Els valencians, quan s'emprenyen, són mals d'aguantar, i faran fer marxa enrera al murcià Zaplana i a tot l'espanyolisme que l'aguanta.

Tanmateix, no tots els del PP són uns mal parits. En Ferran Mut, candidat pel PP a l'alcaldia de Gandia te clar això de la llengua. *Nosaltres parlem català. Quan un parla andalus, ¿parla castellà? Jo pens que sí. Això està més clar que l'aigua. Aquí parlem valencià, correcte. Però la llengua d'origen és el català. Això està clar.* D'aquesta manera, el president de la gestora local de Gandia en Ferran Mut se distancia de la seva antecessora en

la presidència local, l'expulsada Rosa Fuster, que venia defensant la diferència entre el valencià i al català, avalada per un altre expulsat el regidor Ignaci Malondra.

El 60% dels jutges del País Valencià parlen, o han mostrat interès a conèixer el valencià apuntant-se a cursos de llengua segons va informar el subsecretari de Justícia Eloi Velasco, que assegura que aquesta és la zona de l'Estat espanyol on hi ha més interès en aprendre la llengua co-oficial. Un de cada tres magistrats i un de cada tres funcionaris de l'Administració que treballen en l'àmbit judicial han fet algun d'aquestes cursos.

L'ambaixador del Vaticà a l'Estat espanyol, Lajos Kada ha tornat a manifestar la seva inquietud respecte a la disgregació de l'Estat, con ja ha fet en diverses ocasions d'ençà que fou nomenat l'any 1995. En unes declaracions la revista *Reinado Social*, assegura que **li fa por la disgregació** de l'Estat i alerta contra el risc d'enfrontament entre

comunitats: **Em voldria veure enfrontada Espanya.** Lajos Kada també demostra una vegada més les poques simpaties que li inspira la voluntat de l'Església catalana de disposar d'una organització eclesiàstica pròpia, i recorda que **no té**

sentit que Catalunya reivindiqui una conferència episcopal pròpia. Els catòlics dels Països Catalans, començant pels bisbes, s'haurien de plantejar de deixar d'una vegada l'obediència al Vaticà, enemic secular del nostre poble. Ω

Lajos Kada, en la presentació d'un llibre

Informàtica en català

A l'ESTEL del primer de novembre, vaig llegir un article d'en Josep Serra sobre els programes informàtics i els sistemes operatius en català.

Compartesc les seves opinions sobre aquest tema, ja que això ens facilitaria l'ús de la nostra llengua dins l'entorn de la feina.

Dirigesc una petita empresa de distribució, i la majoria dels nostres proveïdors són de terres de parla catalana, al mateix passa amb els nostres parroquians, ja que al treballar amb productes per a l'agricultura i la ramaderia la majoria són mallorquins i menorquins, i alguns alemanys i d'altres països de la Unió Europea. Molt pocs són castellans. Tota la nostra documentació es fa en mallorquí (cartes, factures etc. Només quan la nostra correspondència va dirigida a Espanya, cursam les cartes en espanyol, de la mateixa manera que quan escrivim a França ho feim en francès.

Però les pantalles dels programes informàtics que empram, així com els sistemes operatius estan en castellà, ja que no he pogut trobar programes en català.

Ara, davant la importància dels esdeveniments que s'acosten (any 2000 i Euro) i la necessitat de fer canvis importants a la nostra empresa, estam interessats en adquirir tant programes ofimàtics com de gestió en català, sense que això suposi anar a la cua, amb versions antigues i correctors ortogràfics de fa un parell d'anys.

Pens que ara és el moment d'ésser valents i donar una gran passa endavant, no únicament amb el català, També deixant tot l'entorn de programes i sistemes operatius que una empresa nord-americana que està sovint a la barra dels tribunals, ens vol imposar.

En la meua modesta opinió, un sistema operatiu con Linux, que és multiusuari i multitasca, que consumeix menys recursos que el de les finestres, i que té resoltos problemes de comunicació i d'accés a internet, pel qual es poden trobar programes ofimàtics i que té el suport del SGBD Oracle, que pot ser lliurement modificat i adaptat, pot suposar, si alguna empresa de serveis informàtics s'atreveix a agafar el bou per les banyes, una revolució a dins el món empresarial i el de l'ensenyament.

Pot ser, per això faci falta que l'administració convoqui un concurs per tal de dotar totes les seves dependències amb un sistema operatiu i programes en català. Això seria una bocinada suficientment grossa perquè les principals empreses informàtiques dels Països Catalans s'esforçassin en fer-hi feina. I per a l'administració, això no seria un cost excessiu, ja que la diferència que això pogués suposar, s'estalviaria al no haver de pagar llicències d'usuari de finestres, i perquè aquest valor és quedaria a ca nostra. Ω

Joan Miquel i Monjo -
Manacor

Els desgavells del senyor Gil

El president de l'Atlètic de Madrid i batlle de Marbella, el senyor Gil i Gil ha estat detingut per haver traspassat diners públics de l'Ajuntament de Marbella cap al club esportiu que presideix, l'Atlètic Madrid.

Aquest senyor, té un historial prou delictiu, que fa que sigui un perill públic per la societat en que vivim.

Tot començava l'any 1969 quan els tribunals el varen condemnar per haver estat culpable de la mort d'uns comensals que menjaven a un restaurant de una urbanització construïda i promoguda per ell mateix al municipi de Los Angeles de San Rafael, a la província de Madrid. L'edifici, es va esbucar, amb el resultat de la mort de moltes persones.

El senyor Gil, va passar na temporada a la presó fins que en Franco el va indultar l'any 1971.

Des de any 1987, que es president de l'Atlètic Madrid, aquest personatge fastigós ha tingut nombrosos plets, querelles i altres problemes amb la justícia, que hi ha per llogar-hi cadires degut a que sempre que pot es fica amb embulls i desgavells. Ha arribat el punt d'apallissar un col·lega, president del club de futbol Compostela, a les portes de la Lliga de Futbol Professional.

Aquest torrapipes, sempre que ha pogut, ha intentat enfon-

sar el bon nom de Mallorca. Quan esdevingué batlle de Marbella, va solucionar el problema de la delinqüència i atur a costa de perjudicar els interessos dels pobres mallorquins enviant-nos als delinqüents i aturats de aquest municipi andalus cap a Mallorca. Va ridiculitzar la institucions del Consell Insular de Mallorca, afirmant que no servia per res i hauria de desaparèixer.

Aquesta vegada li ha tocat sa bruta, el senyor Gil se mereix estar una bona temporada dins la garjola i deixar de molestar tothom.

L'Atlètic Madrid mereix un altre president i el Consistori de Marbella hauria de tenir un altre batlle mes presentable, i mes diplomàtic que en Gil.

Aquest fantasmagòric i ximple personatge, es mereix molt més que estar a la

Presó. A ell no li fa res trobar-se entre reixes. Ell creu trobar-se al paradís, ja que pot dirigir el club de la seva propietat i el consistori Marbella, per telèfon, com si es trobàs dins ca seva.

Caldrà trobar un càstig molt més exemplar que estar tancat a la presó per tal de tenir contents, les persones perjudicades per aquest nefast personatge. Ω

Miquel Alemany i Bal.le

Egoisme i explotació = espanyols cap Espanya

PERE FELIP I BUADES

Si Espanya i els espanyols no fossin tan egoistes i explotadors com són i han estat, no els haguessin tret fora de Filipines, de Cuba, de Guinea, els Sàhara, etc. Tampoc tendrien tants de problemes com tenen, evidentment, en seguir ocupant i explotant nacions com els Països Catalans i Euskadi: Però com el seu propi refranyer espanyol sentència: "genio i figura, hasta la sepultura", els espanyols actuals són iguals als que eren els d'antany; aquells que hagueren de partir de quasi tot el món i acabaren refugiant-se a la Península Ibèrica i a les Illes Balears i Canàries.

Sembla ser que els actuals "espanyols", aquests que prenen les decisions, han heretat dels seus avantpassats la mateixa mentalitat tancada, egoista, explotadora, poc pragmàtica, gens generosa, gens prudent i comprensiva, ans al contrari, continuen amb la seva mentalitat fatxenda i prepotent. Prepotència que, temps enrera fou demostrat que era fictícia. En realitat, era impotència i fanfarroneria. És ben possible que el temps i la història demos-

trin que ara passa exactament igual que abans. És ben possible que la història futura reveli que la prepotència de que fa gala el Govern espanyol a l'hora de relacionar-se amb les seves colònies interiors com es ara els Països Catalans, Galícia, Euskadi i les Canàries, era en realitat impotència. Impotència per a seguir imposant "espanyolitat" als ciutadans explotats i sotmesos del País Basc, de Galícia, de les Canàries, dels Països Catalans (Mallorca inclosa dins aquests darrers, es clar).

No seria gens estrany que això passàs. En realitat això seria el resultat de l'abús que fan els governants espanyols del seu egoisme, de la repressió a que sotmeten a qualsevol cultura que no sia la seva, de l'extermini a que damnen qualsevol llengua que no sia la seva, de la marginació social amb que castiguen als qui no ajuden a imposar la seva injusta causa d'explotació i submissió a tot aquell que no sia dels seus, que en realitat són pocs, però amb tota la força i tots els mitjans de que disposen que són molts: forces armades, justícia, política, mitjans de comunicació etc.

Potser, els qui, avui dia, tenen més motiu per sentir-se espanyols sien els castellans, per la seva condició de ser l'epicentre de tot allò que antigament representaren. També els extremerys -no oblidem que d'allà sortiren els guerrers més coneguts de l'espanyolisme. Modernament, no hem d'oblidar els andalusos que, gràcies a la seva "espanyolitat", quasi han deixat de fer feina, a al vegada que de cada dia poden viure millor gràcies a les "peonades", el PER, les subvencions que els dona el Govern espanyol controlat per andalusos, subvencions europees al camp i fins i tot a la pandereta i olé. Així qualsevol és espanyol. "Fartaria maz".

Però, que passa al País Basc i als Països Catalans? Idò, tot lo contrari. És en aquests llocs on els espanyols mes se semblen als d'antany. És en aquests llocs on juguen a imposar la seva "espanyolitat" que no és ni més ni manco que la de xuclar els nostres recursos, reprimir-nos, vigilar la possible perillositat d'una cultura distinta a la seva, d'una llengua diferent a la seva. I no poden ocultar l'odi visceral cap a la nostra

llengua, que no comprenen ni toleren.

En una paraula, senyors dirigents "espanyols", als vostres avantpassats no els anà gaire bé, i em sembla que a vosaltres tampoc vos hi anirà de seguir aplicant la mateixa política que estau acostumats a aplicar.

Deixau d'una vegada de colonitzar-nos, Deixau-nos administrar les nostres coses a nosaltres mateixos. Deixau-nos ser com som. Deixau que parlem la nostra llengua. Que siem fidels als nostres avantpassats, i fidels a nosaltres mateixos. Donau-mos l'oportunitat d'acollir-vos amb amor, com si fóssiu un més de nosaltres.

Però no vengeu més com a ancestrals castellans o antiquats guerrers extremerys o com a simpàtics, barruts i aprofitats andalusos.

No insistigueu en envernissar tot això d'"espanyolitat". Perquè si seguïu per aquest camí, no ho dubteu, cada vegada hi haurà menys "espanyols" per a la vostra "espanyolitat".

Vos recoman que prengueu consciència real d'allò que passa al País basc. I d'allò que passarà a Catalunya i Balears i fins i tot a Canàries.

Siau més tolerants, més comprensius, més pragmàtics. I no tan explotadors i egoistes, senyors dirigents de la "vostra" Espanya. Ω

Des de l'any 1923 la Família Moia regenta el Forn des Presidi Vell, al carrer del Socors de Ciutat (al costat del forn hi havia la presó). Està documentat que aquest forn fou obert l'any 1612.

Fa 10 anys que en José Chica regenta el Bar el Manxego al carrer del Socors de Ciutat. Està ben content perquè just davant ca seva s'estan construint els Jutjats nous de Ciutat i canviarà de clientela.

Fa 40 anys que en Joan González regenta la Perruqueria Juan carrer del Socors de Ciutat. Té notícies que l'any 1926 estava obert, però suposa que aquest establiment té més de 100 anys.

Fa 11 anys que en Domingo Font i en Pep Lluís Gimeno regenten l'Agència de Viatges Almudaina a la Porta de Sant Antoni de Ciutat. A la foto amb en Rafel Rosselló que hi fa feina.

Immigrants de luxe

La costa catalana ha esdevingut una zona reservada per als estrangers que tenen prou diners. Quina immigració és la que ens ha de preocupar, la que pot malmetre el nostre país? Des d'un punt de vista de classe i nacional, no tots els immigrants són iguals, com apunta aquesta interessant reflexió.

Els diferents mitjans de comunicació ens informen gairebé cada dia dels fets negatius relacionats amb la immigració: les imatges d'ofegats en travessar l'estret de Gibraltar, els enfrontaments amb la policia i els detinguts en centres d'internament són notícies habituals i quotidianes. Relacionem, doncs, la immigració amb una situació d'inseguretat, a la qual també contribueixen els governs i les administracions perquè intenten resoldre-ho amb el tancament de les fronteres i presenten els immigrants com si fossin malfactors.

Tanmateix, els periodistes i els polítics amaguen l'ou i sovint fan els ulls grossos quan arri-

ben estrangers que provenen d'Amèrica del nord, del Japó o de països comunitaris europeus.

Aquests mitjans d'informació transformen i modifiquen la nostra percepció de la realitat; ens esgarriem de la suposada invasió de magribins ja que afirmen que ara ja no vénen sols, sinó també porten família. Exagerem la presència de dones marroquines al mercat, o bé manifestem que les aules són plenes de gom a gom d'alumnes africans i asiàtics. Al mateix temps, també hem observat com canvia la fisonomia de les zones on s'instal·la la immigració no comunitària -generalment en els barris vells-, hi ha establiments amb productes dels seus països d'origen, els horaris dels comerços es modifiquen, les olors dels menjars són diferents, sorgeixen mesquites, s'associen, organitzen conferències sobre trets de la seva cultura... I afirmem que allò ja no és territori català.

En canvi, som incapaços d'adonar-nos-en que la majoria tre-

balla fent d'escarràs i que cobren sous de misèria; tampoc no ens adonem d'un fet, encara molt més greu: la costa catalana ha esdevingut una zona reservada per als estrangers que tenen prou diners per amagar-se i protegir-se rere les tanques metàl·liques o de bardissa, els quals disposen de supermercats propis, de metges i clíniques privades, i fins i tot, els seus ciclistes són els amos de les carreteres de Mallorca. No tenim cap mena de pudor en abaixar-nos els pantalons als restaurants, comerços o immobiliàries per tal d'ensabonar-los perquè ells són els representants de l'Europa culta i noble. Distingim, per tant, entre immigració de primera categoria i immigració de segona. L'existència d'immigrants no comunitaris ens obliga a abandonar zones dels pobles i de les ciutats per establir-nos en unes altres que no estiguin tan contaminades; evitem tota mena de contacte amb les altres cultures ja des de petits, quan matriculem els nostres fills a l'escola privada. Així hem aconseguit que l'escola pública esdevingui un gueto i retallem les oportunitats dels fills dels

immigrants, els quals gairebé mai accedeixen als cicles superiors de l'educació. Els altres immigrants també viuen aïllats; tanmateix nosaltres no els defugim, més aviat aspirem a viure com ells i a tenir els xiquets i xiquetes en escoles on tot es faci en un idioma estranger. Lingüísticament, els uns i els altres només aprenen l'espanyol per poder comunicar-se i relacionar-se, però els motius d'aprenentatge són oposats: els immigrants no comunitaris canvien sovint de residència i de país i manifesten que necessiten una llengua «més universal»; els europeus o americans identifiquen una llengua amb el poder polític o econòmic.

Al bell mig d'ambdós col·lectius culturals hi ha una societat que només té en compte un determinat tipus d'immigrants, els considera il·legals, els explota i quan convé, els fa fora. No vol reconèixer que són els altres els qui compren i ocupen casa nostra. Ω

Teresa Vilà,
coordinadora de SOS-Racisme del Baix Camp

Fa un any que na Rafela Bejar de Córdova regenta el **Colmado Ainova** al carrer de la Ferreria de Ciutat. Està contenta perquè amb la reforma de la barriada la botiga cobrarà valor.

N'Alai Serra i els seus germans són els amos de **Serra Comercial de Paraments** a la Plaça des Mercadal de Ciutat. El seu avi Joan ho va obrir a principis de segle. Està encantat amb la reforma de la barriada.

Fa 24 anys que na Joana Serra regenta la **Carnisseria Corbera** al carrer del Pes de sa Farina de Ciutat. Abans aquest edifici albergava el Bar Mallorca. Està ben contenta amb la reforma de sa Gerrieria. A la foto amb n'Antoni Torrents de Llubí que té una guarda d'ovelles a Son Quint, devora son Rapinya.

Fa 14 anys que la família Leiva regenta el **Forn de Viena** al carrer de sa Gerrieria. A la foto na Dolors Leiva.

HISTÒRIA D'UNA FOTOGRAFIA

1962: El Grup Antifranquista "Nova Mallorca"

Vaig sentir parlar del PCE i la CNT en la meua infància, a sa Pobla, a començaments dels anys cinquanta. El meu pare havia fet la guerra amb els milicians de Durruti ("La Columna de Hierro"), i el meu oncle amb el "Quinto Regimiento". Si ha una discussió, un tema que conegui a fons, és el de "si primer guanyar la guerra als feixistes o fer la revolució social". El pare i l'oncle, deu, vint anys després d'acabada la guerra, encara discutien -amigablement, és evident- de qui tenia la culpa d'haver-la perduda. En la concepció del meu progenitor foren els comunistes de Lister i Santiago Carrillo, de la Pasionaria i José Díaz, els qui, amb la dèria de no voler aprofundir en la revolució social començada pels treballadors el juliol del trenta sis, enfonsaren les esperances revolucionàries del proletariat. Per a l'oncle, que combaté Franco en totes les batalles importants del conflicte -Belchite, Guadalajara, Guadarrama, l'Ebre-, fou la indisciplina dels anarquistes en no acceptar les ordres i indicacions de l'Estat Major, els militars professionals, allò que més dificultà la lluita contra el feixisme. Era una discussió sense acabar que omplia els horabaixes dels diumenges de la meua infància pòblera.

Més endavant, quan per motius de feina i estudis anàrem a viure a Ciutat (era a començaments dels

Grup de militars republicans preparant l'alliberament de Terol (any 1937). El segon de l'esquerra (ajupit) és el meu oncle José López Sánchez, autèntic heroi en la lluita per alliberar els pobles de l'Estat de l'opressió del feixisme. El meu pare, Paulino López, combaté amb Durruti. La influència d'aquests dos herois de la lluita per la llibertat fou decisiva en la meua formació personal.

anys seixanta), el meu primer contacte conscient amb el PCE va ser a través de Ràdio Espanya Independent que emetia des de Bucarest. Jo ja tenia tretze o catorze anys, i m'interessava la política. Ben cert que els debats familiars degueren tenir el seu pes en aquella primerenca decantació vers afecció tan estranya en un jove de poble. Per la ràdio del partit llegien, a bocins, les obres de la Pasionaria ("El único camino") i del general de l'aviació republicana Ignacio Hidalgo de Cisneros. Apocapoc, de molt jove, vaig anar coneixent els posiciona-

ments del PCE en totes les qüestions d'actualitat. Lluita per la democràcia, reconciliació nacional, pacte per la llibertat, aliança de les forces del treball i de la cultura... Sense quasi adonar-me del que feia, de cop i volta, vaig escriure anònimament -no era qüestió de facilitar la tasca a la Brigada Social- a l'emissora, i així vaig començar les meves col·laboracions signades amb el pseudònim "Nova Mallorca". Aleshores jo estudiava el quart de batxillerat al col·legi Lluís Vives de Ciutat. Record que, amb la goma que emprava a la classe i amb una

fulla d'afaitar, vaig fer un primitiu segell que duia la falç i el martell i que posava, meticulós, al costat del pseudònim.

La vaga d'Astúries, narrada fil per randa per l'emissora, les tortures als miners asturians per part de la policia política i el posterior assassinat de Julián Grimau, enfortiren encara més la meua vocació militant. Els contactes, evidentment, eren anònims. Enviava les cartes a la direcció de "L'Humanité" (Boulevard Poissonnière, n° 9, de París), a un apartat de correus de Suècia o, també, a l'adreça de "L'Unità", òrgan central del PCI.

Al col·legi Lluís Vives, sense anar-ho a cercar, d'una manera natural i inconscient, vaig muntar una cèl·lula juvenil. No en sabia res, d'organitzar la gent. Simplement ens trobàvem a l'hora de jugar i parlàvem. A les nits, a més de REI, escoltàvem Ràdio Moscou, la BBC de Londres o Ràdio París, i a l'endemà, abans d'entrar a les classes, xerrant a un racó del patí, comentàvem les notícies. El que més ens seduïa, emperò, eren els comentaris i divagacions damunt els recents èxits en la conquesta de l'espai per part dels soviètics. A una butxaca o dintre dels llibres dúiem, amagada, la foto de Iuri Gagarin, el primer cosmonauta de la història. Ω

(Miquel López Crespí)

Noces d'argent del GOB

El Darrer dia de l'any 1973, un petit grup d'amics preocupats per al degradació medi ambiental de Mallorca, amics dels aucells i naturistes de tota la vida, es varen reunir amb la finalitat de crear una associació que pogués defensar la natura a les Illes Balears. D'aquesta manera va néixer el GOB. D'acord amb la llei d'associacions de 1964, el grup és deia *Grup Ornitològic Balear* i els seus objectius eren l'estudi i defensa de la naturalesa.

L'any 1976, es va canviar el nom i des de llavors es diu *Grup Bale-*

ar d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa.

Els començaments foren molt durs, degut a que aleshores governava el franquisme, no tenien gaire força i es limitaven a l'estudi dels animals de ploma.

Mort el dictador l'any 1975, arribaren les llibertats polítiques. El GOB va pujar molt. Varen guanyar les primeres batalles: Evitar la urbanització de sa Dragonera, salvació des Trenc, s'aconseguí que sa Punta de n'Amer no fos urbanitzada i es comprà la finca de sa Trapa per tal d'evitar una possible urbanització.

Durant la dècada dels vuitanta, moltíssima gent va esdevenir membre del GOB. El GOB ja era una associació molt important amb influència sobre els polítics i sobretot sobre la societat balear.

Els èxits del GOB són importants: Aconseguir que Cabrera fos declarat Parc Nacional Marítim Terrestre des de l'any 1991, que les Illes Balears disposin d'una Llei d'Espais Naturals aprovada l'any

1991 amb moltes dificultats. Recordem els entrebancs que va posar el Partido Popular perquè aquesta llei fos aprovada.

Gràcies al GOG, molta gent ha pres consciència de salvar el medi ambient. Ha publicat tríptics, opuscles i llibres per tal d'explicar la problemàtica del medi ambient a les Illes Balears. Ha organitzat manifestacions per protestar, cridant l'atenció als governants. Les dues darreres *Contra l'incineradora i Prou Urbanitzacions* han tingut una gran participació popular.

El GOB ha premiat i ha castigat a les persones, institucions, organitzacions i partits polítics amb els seus premis *Alzina i Ciment*. El premi Alzina consisteix en una làmina d'una alzina emmarcada, treta d'un dibuix de l'Arxiduc Lluís Salvador a *Die Balearen*. El premi Ciment és un saquet de ciment pels destructors del medi ambient, que ningú passa a recollir. Els guanyadors del premi Alzina són convidats a sopar l'any següent.

A més de donar premis, el GOB

també n'ha rebut. El més important és el *Premio Nacional de Medio Ambiente*, que li va concedir l'actual ministre Isabel Tocino.

Tant a nivell estatal, com internacional, el GOB té molt prestigi. Avui en dia, és el grup més antic de l'estat espanyol que se dedica a l'estudi dels aucells i a la protecció de la natura.

De cada vegada té més socis i més prestigi dins de la nostra societat. Quan el GOB obre boca, la gent que governa tremola.

Ara, 25 anys després de la seva fundació, la millor manera de celebrar aquest aniversari, és lluitar perquè la nostra Comunitat Autònoma no es degradi amb més urbanitzacions, ni amb incineradores que l'únic que fan és perjudicar la salut dels ciutadans.

Si tothom celebra les noccs d'argent d'aquesta manera, les Illes Balears es salvaran i podrem viure molt millor. Endavant GOB i molts d'anys. Ω

Miquel Alemany i Bal·le

CATALUNYA,

Sobirania i normalització

La Normalització Lingüística (NL) suposa, almenys en el sentit aracilià i primigeni del terme, la vertebració d'una comunitat lingüística i representa, sovint, l'avantguarda de la (re)construcció nacional. De fet, hi ha una relació directa entre la sobirania política i la normalització de la llengua (amb la coneguda excepció d'Irlanda, on el gaèlic o irlandès ha esdevingut residual). Implica, la NL, el pas de dialecte o llengua regional a llengua nacional, i això requereix, necessàriament, el desplaçament de la llengua (externa) dominant que fins aleshores havia fet (usurpat) les funcions que pertocaven a la primera. En aquesta línia, la llengua minoritzada passaria a ocupar tots els àmbits d'ús dins el propi territori, tant en les interrelacions socials com en la intercomunicació general (en aquest segle serien, per exemple, els casos del finès, del txec o del noruec).

Nogensmenys, i pel que fa al nostre cas, els governs catalans (autònoms) que fins ara han estat, de la "reforma democràtica" postfranquista ençà, no han definit mai l'objectiu últim en matèria de política lingüística, la qual cosa hauria servit, almanco, per a mobilitzar la societat civil catalana a l'entorn de la normalització de la llengua. En aquest sentit, la NL a Catalunya (o Països Catalans) no és possible amb l'aplicació de les lleis vigents, que privilegien la presència de l'espanyol o castellà en el nostre territori, tot afavorint el bilingüisme unidireccional (els

únics bilingües són els catalans... provisionalment, és clar).

Alguns sociolingüistes independents, com Albert Branchadell, han assenyalat, ben encertadament, tres grans obstacles que entrebanquen el procés de Normalització Lingüística: la situació jurídica adversa, la feble voluntat política del Govern Català -de la Generalitat- i el desinterès de la població. Comptat i debatut, en el context de l'estat espanyol la normalització del català és una quimera car, com hem apuntat adés, la nació catalana s'hauria de dotar d'estructures estatals pròpies (cosa que suposaria, a la llarga, la caiguda en desús o retirada de la llengua espanyola superposada).

Com veiem, una veritable normalització no pot limitar-se mai als aspectes "purament" lingüístics, sinó que ha de tenir en compte alhora els factors socials i polítics. Fet i fet, la NL és un macroprocés més o menys durador, la culminació efectiva del qual només és possible gràcies a la independència nacional.

Es tracta, en definitiva, de realitzar un esforç de lucidesa i de portar a terme -o almenys intentar-ho- una decisió política coratjosa -ja sabem quina ha de ser-. Ens cal, per això, una rectificació urgent pel que fa a la nostra manca de decisió i a l'autocomplaença eixorca. No ens deixem enganyar, ens hi jugam el futur, un futur que encara és possible. Ω

Andreu Salom i Mir

FIEC

Federació Internacional d'Entitats Catalanes

Retiren sense previ avís el monument dedicat a Pau Casals a la ciutat argentina de Rosario

La Municipalitat de Rosario ha retirat aquest matí del seu emplaçament original el monument dedicat a la memòria de Pau Casals, en aquesta ciutat argentina.

Aquest monument, promogut pel Centre Català de Rosario i l'Institut de Projecte Exterior de la Cultura Catalana, amb el suport de la Generalitat de Catalunya, estava situat fins avui al Parque de la Independencia de Rosario i fou erigit per subscripció popular del poble de Catalunya. Obra de l'escultora sabadellenca Rosa Folch, fou inaugurat el mes de maig de 1992. Pesa més de deu tones i té una alçada superior als dotze metres.

La retirada s'ha produït sense previ avís per part de l'ajuntament de Rosario. El Centre Català d'aquesta ciutat ha demanat avui mateix explicacions a la municipalitat però fins ara cap responsable s'ha volgut pronunciar sobre els motius de la retirada del monument dedicat al mestre Pau Casals.

El Centre Català de Rosario, ha començat avui mateix les mobilitzacions perquè el monument retorni immediatament al seu emplaçament original, emplaçament que fou decidit per la pròpia municipalitat de Rosario abans de la seva inauguració. Ω

Barcelona, 12 de gener de 1999

LES MANS AL FOC (I 40)

Dimissió en silenci

PERE GRI

Les meves diferències amb el batle, Enric Julià, i els altres integrants de la segona comissió gestora que ell presidia, acabaren com era de preveure. L'acte de la sessió ordinària del dia 9 de gener de 1940 diu així: *Seguidament exposà la presidència que havent quedat vacant el càrrec de primer tinent de batle d'aquesta Comissió Gestora per haver estat admesa la dimissió al vocal que l'exercia D. Jaume Sampol Solivelles procedia a la seva provisió.*

Així i tot, encara que em sentia derrotat en les meves esperances de tornar a viure democràticament, qualche cosa havia aconseguit durant el temps en que vaig formar part del Consistori, que em tornassin Es Pouassos. Vaig tenir una conversa amb el batle en al que tractàrem aquest tema.

-No passis ànsia, em digué, l'ordre que vaig donar no la tirarem endavant, és poc probable que el governador civil ho acceptàs. Però recorda, no comentis mai amb ningú res del que va passar. Si fas això, et deixarem tranquil.

Jo li vaig dir que na passàs ànsia, ja que poques coses sortirien de la meua boca sobre el que havia passat a ca meua la nit en que en Climent Garau em vengué a demanar ajuda. Excepte si m'hi sentia obligat, vaig precisar.

No passà gaire temps des de la meua dimissió fins que em vaig decidir a tornar a n'es Pouassos. Com vaig sortir de Porreres ben dematí, em pensava que no hi hauria cap entrebanc, però m'equivocava. Quan era devers son Valls d'en Mateuet, em sortí al pas un guarda rural.

-¡Alto!, ¡Arriba España!", cridà.

"Alabat sia Déu, vaig dir jo.

Identifica't, afegí.

Som en Jaume Sampol, fins fa poc temps tinent de batle de l'Ajuntament. He deixat el càrrec. Si vols saber perquè, convindria que ho demanessis al batle, vaig afirmar.

-Perdoni Don Jaume, no l'havia conegut. Jo no estic molt al corrent de la gent que

hi ha ara a l'Ajuntament. Si em diu on va, pot passar.

-En es Pouassos, un tros de terra que hi ha quan acaba es camí, Es meu, vaig respondre.

-Sí, ja ho sé, assegurà, mentre es posava l'escopeta a l'esquena.

Vaig seguir endavant fins que vaig haver arribat. Sabia que el primer que havia de fer, era demanar perdó en n'en Climent Garau, encara que no me pogués sentir. Perdó per no haver continuat essent lleial a la República, i també per haver-me convertit en un dels usurpadors del seu càrrec. Culpable, en definitiva, de la sang que s'havia vessat.

Però he dimitit, vaig pensar, només quedaran com a prova de la meua traïció les signatures al llibre d'actes de l'Ajuntament amb el meu nom al costat del nom del batle, perquè no faig comptes de parlar-ne amb ningú d'això.

Durant molt de temps vaig pensar que el millor que podia fer, era negar sempre haver exercit el càrrec de primer tinent de batle de Porreres, els darrers mesos de la Guerra Civil i el primer any del franquisme, si bé en aquell temps ja sabia que un dia o un altre ho hauria d'explicar sense censurar-me. Si sabia ser discret, guardar gelosament aquest secret fins el dia que em pogués expressar lliurement, amb tota probabilitat hauria aclarit que els historiadors no es confonguessin a l'hora de valorar-me com a persona i com a polític.

Per acabar, vull dir que m'he descrit simplement com el que som, un home. Segons Pascal, l'home és un ésser mitjà i mitjancer, situat entre dos infinits. Quan aspira al superior, cau en l'inferior, quan es submergeix en l'inferior, una llum l'eleva cap al superior. Entre l'àngel i la bèstia, camina pel món segons sembla en continu equilibri. Més encara: l'equilibri en tot -entre el saber massa i el saber massa poc, entre el moviment excessiu i el repòs complet -sembla encaixar en la condició humana i l'home aténir-se al seu fonamental ser equilibrat. *Fi del serial -Porreres a 3 de novembre de 1998.* Ω

Fa 25 anys que en Josep Vidal regenta la **Vimeria Vidal** al carrer de la Cordaria de Ciutat. Son pare, Tomàs Vidal que ja té 90 anys la va prendre en traspàs l'any 1955 a en Lluís Palmer que l'havia regentada durant 40 anys.

Fa 25 anys que en Joan Serra regenta la **Relotgeria Catalana** al carrer de la Cordaria de Ciutat. Son pare, Josep Serra de Barcelona la va obrir l'any 1952.

Fa 30 anys que na Carme Arribas a qui veien amb la seva filla Eva, regenta el **Forn Can Canet** al carrer de la Cordaria de Ciutat. Els seus sogres la varen comprar a n'en Canet fa 45 anys. Els germans de n'Eva també hi fan feina.

Fa 15 anys que en Joan i na Valentina regenten la **Botiga Joan i Valentina** al carrer de la Carnisseria de Ciutat. El seu oncle Joan Tomàs la va obrir fa 50 anys.

En Jordi Martí és net d'en Jordi Martí (Es Mascle Ros) que des de l'any 1917 fins a l'any 1936 va editar la revista setmanal *FOCH I FUM*, en Jordi continua a l'Impremta Independència on s'imprimia aquesta revista que morí l'any 1936. I no mataren l'amo perquè era germà d'un militar revoltat. Aquesta impremta té ara 75 anys.

Fa 24 anys que en Joan Coll i na Mari Carme Pérez, de son Ferriol, regenten la *Perruqueria Sa Plaça*, a la Plaça dels Patins de Ciutat. Perruqueria unisex i saló d'estètica.

Fa 26 anys que en Mateu Martorell regenta el *Bar Can Vinagre* al carrer dels Orms de Ciutat. Son pare, en Jaume Martorell el va comprar a n'en Miquel de Can Vinagre l'any 1929. A la foto amb el seu nebot Antoni Torres.

Fa 20 anys que en Joan Gomila va obrir la *Botiga Jaipé* al carrer de la Missió de Ciutat. Ven roba mallorquina (camises i calçons retxats).

Espanya, una "obligació" econòmica (I)

PER JOSEP SERRA. PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-MALLORCA

El "problema"

Les diferents dades econòmiques sobre el capital públic, totes procedents de fonts molt solvents, indiquen que el que tenim disponible per persona a tots i a cada un dels Països Catalans és notablement inferior a la mitjana del conjunt de l'Estat espanyol, com també resulta inferior a la nostra nació la inversió en infraestructures socials per càpita.

Per què pagam més i rebem menys? Per què Espanya és insolidària amb els Països Catalans? Per què els espanyols ens segueixen considerant a nosaltres com els insolidaris, quan les dades indiquen que els seus recursos són en gran mesura producte de l'espoli que fan dels nostres?

A les "Al·legacions als pressuposts generals de l'Estat de l'any 1997 i al model de finançament autonòmic que se'n deriva", presentades per ERC-Balears i Pitiüses, fèiem constar que "els ciutadans de les illes Balears només reben el 42% del que els tocaria -pel nivell de població- de les inversions regionalitzables" i que per això no tenim garantit el nivell mínim de prestació de serveis públics que tenen altres ciutadans de l'Estat, sense oblidar que la inversió definida únicament amb paràmetres de reequilibri territorial pot comportar efectes negatius per al creixement de la "locomotora" catalana. Concloïem que "els impostos a les illes Balears tenen un caràcter confiscatori".

Segons el catedràtic de Política Econòmica Jacint Ros i Hombravella, aportam cada any a l'Estat prop de dos bilions de pessetes: 1,3 bilions (1.300.000.000.000) el Principat, 170.000 milions (170.000.000.000) el País Valencià i 250.000 milions (250.000.000.000) les illes Balears i Pitiüses.

Al Butlletí Estadístic del Banc d'Espanya, d'altra banda, trobam que aquest espoli fiscal no és precisament perquè tinguem un excés de renda disponible i un superàvit de capital públic: el deute acumulat en el conjunt de Catalunya s'estima de 1,38 bilions per al Principat, 572.000 milions per al País Valencià i 52.000 milions per a les illes Balears i Pitiüses.

L'any 1997, l'Estat va invertir, per habitant, 36.918 pessetes a Madrid (35.919 de mitjana per al conjunt dels ciutadans), però només 14.054 al Principat, 17.188 al País Valencià i 25.961 a les illes Balears i Pitiüses. Si tenim en

compte que considerant el conjunt de les inversions públiques per persona ens correspondrien individualment unes 100.000 pessetes més anualment (com a mínim), podem calcular que una família de quatre membres tendria un mínim de 400.000 pessetes més de renda realment disponibles, amb un tractament fiscal equitatiu al que rep ara un resident a Andalusia o a Extremadura.

És prou clar que els governants espanyols ens roben a cara descoberta. Però, com s'ha arribat a legitimar aquest robatori? Quins mecanismes de poder i quins procediments han seguit per arribar a convèncer una gran part de la població que això respon realment a un principi de solidaritat i de tractament igualitari del conjunt dels ciutadans de l'Estat?

La desigualtat dels ciutadans... catalans

Caldria suposar que amb els Decrets de Nova Planta tothom seria igual davant el poder central espanyol, amb el greuge que els únics que podrien seguir mantenint la seva pròpia llengua i cultura havien d'esser els castellans, és a dir, els antics i moderns espanyols. Ara bé, tot sembla indicar que l'ocupació de la nostra nació per la veïnada va obeir principalment a la voluntat de seguir disposant de rendes colonials. Els segles XVI i XVII transformaren la nació castellana en un poble orientat cap a la guerra i l'espoli dels recursos cobejats de les noves colònies americanes, un poble que va oblidar definitivament el "no eres de dónde naces, sino de donde paces" i el també antic "a dónde fueres, haz lo que vieres".

Amb els Decrets de Nova Planta s'inicia un espoli fiscal de caràcter progressiu. Francesc Ferrer i Gironès (autor de *La persecució política de la llengua catalana*) recorda que "sempre" tocava aplicar el sistema impositiu castellà, però que "si amb la llei catalana es podia cobrar més, no calia aplicar la castellana", amb la qual cosa es posa en evidència la mentida que suposa la dita "en pié de igualdad a las leyes de Castilla". Després, els espanyols han volgut explicar la bonança econòmica catalana per la política recaptatòria, ja que "para pagar sus tributos se le niegan vergonzosos feudos a la vanidad, y al ocio"; malgrat tot, vergonyes a part, els espanyols sempre varen rebutjar per a ells mateixos els tipus im-

sitius que ens havien aplicat a nosaltres, i el diputat Sicars ja es queixava el 1871 que "en Madrid, por regla general, nadie paga y todo el mundo cobra", i és que fa cent anys estàvem just com ara: pel fet d'esser catalans només rebem de l'estat central la meitat del que toca als espanyols.

La resposta madrilenya a les nostres exigències sempre ha estat el "diàleg pacífic i democràtic": "Suspéndase las garantías constitucionales; cóbrense los impuestos si es preciso a culatazos; ahóguense en sangre cualquier alboroto" (1899).

"Víctimes" de l'economia catalana

Els presidents Pujol, Matas (abans Cañellas) i Zaplana han posat de moda el costum d'anar a plorar i a pidolar a Madrid, fet que ens ha creat una merescuda fama de practicar el "victimisme", tot i que no ha servit de gaire. El lehendakari J. J. Ibarretxe, en la seva etapa com a Conseller d'Hisenda del govern basc, amb una estratègia ben diferent -negociar en lloc de llagrimar-, declarà: "Els bascos no som ingenus. Quan un boxejador de pes molt lleuger, com som nosaltres, s'està enfrontant a un pes pesant, sabem que l'altre probablement tindrà menys capacitat de cintura, però com t'agafi, d'un mansiu lo t'arrenca el cap. Estam davant d'un pacte polític en el qual hem de saber la força que un i altre tenim a cada moment. L'Estat espanyol ha demostrat una incapacitat permanent de debat sobre la fiscalitat en el seu conjunt".

Ara bé, els espanyols tendeixen a considerar-nos uns aprofitats, gairebé uns explotadors: "No sabemos cómo sería hoy el fenicio, pero sabemos cómo es el judío, raza afín a él, y el catalán de costa se le parece" (Pío Baroja, 1907). Una enquesta del Centro de Investigaciones Sociológicas (CIS) de 1996 revela que els espanyols consideren Catalunya i les Balears i Pitiüses com a grans beneficiaris de l'actual model de finançament, mentre que els ciutadans dels Països Catalans detectam correctament els principals beneficiats, amb Andalusia i Extremadura al capdavant del superàvit fiscal amb recursos externs.

El problema, tal vegada, és que som tan poc jueus (com deia Pi i Sunyer: "econòmicament, els catalans no pateixen d'esser massa jueus, pateixen d'esser-ne massa

poc") que pagam a l'Estat molt més del que ens correspon per la població que tenim i per acabar-ho d'arreglar només rebem la meitat de la mitjana estatal en inversions, de manera que patim un dèficit fiscal únic a Europa: un 6,6% del PIB a les Balears i Pitiüses segons el prestigiós economista Miquel Alenyar.

La persistència del nostre dèficit fiscal, d'altra banda, evidencia que al darrere de tot hi ha una estratègia política: tant ens maltracten González com Aznar. I això a pesar que les desigualtats territorials al si de l'estat espanyol són bastant inferiors a les que trobam a altres estats de la Unió Europea, amb l'agreujant que els territoris més beneficiats per les transferències no han millorat en absolut la seva posició en relació a la mitjana de tot l'Estat.

La nostra aportació ha servit perquè a Extremadura hi hagi 33 funcionaris per cada cent treballadors (aquí només una quinzena) i, comptant els sectors públic i parapúblic a les comunitats més beneficiades per la distribució espanyola tenim que ocupen una seixantena de persones per cada cent que treballen. La Junta d'Andalusia té un cap per cada tres persones; aquí n'hi ha un per cada deu, aproximadament. Això, quan l'article 31.2 de la constitució espanyola diu que la despesa pública es realitzarà amb criteris d'eficiència i d'economia. Recordem, a més, que en èpoques de crisi els treballadors públics tendeixen a mantenir el seu lloc de feina... i que resulta molt més factible que el perdin els andalusos-catalans que els andalusos-espanyols, per exemple.

Reivindicam una primera mesura de desgreuge consistent en l'aplicació aquí del model basc i navarrès, perfectament factible en el marc d'una constitució que els espanyols consideren "sagrada" (i que incompleixen sistemàticament) que ens dona dret a cobrar per càpita (articles 31.1 i 40), amb la qual cosa pràcticament duplicaríem el capital públic disponible per a cada ciutadà i que ens permetria millorar significativament en habitatge, transports, sanitat, educació, etc; uns serveis per als quals hem de recórrer sovint a l'empresa privada per manca d'inversió pública suficient per fer front a la demanda, tot i que l'article 158 de la constitució dels espanyols digui que l'assignació a les comunitats autònomes ha de garantir un nivell mínim de prestació de serveis públics. Ω

Maastricht-Amsterdam: La negació de la democràcia

El febrer de 1992, els països de la Unió europea firmaren el Tractat de Maastricht, que fou reformat mitjançant el Tractat d'Amsterdam el juny del 1997. Aquests tractats defineixen el futur d'Europa, un futur que considero nefast per a la democràcia, per als treballadors, per els pobles d'Europa.

Crec necessari dirigir-me, a través de les pàgines de l'Estel (un mitjà de comunicació que no se casa amb ningú i té "pilotes" suficients per cantar-li les veritats a la mateixa "llumenera de l'alba"), a tots els treballadors, a tots els ciutadans, per tal d'explicar perquè cal rebutjar aquests tractats i perquè cal unir totes les forces per a combatre'ls.

Les principals institucions de la Unió Europea (UE) són: la **Comissió Europea**, el **Consell de Ministres**, el **Parlament Europeu** i el **Banc Central Europeu**. La Comissió Europea elabora la política de la Unió Europea i està formada per comissaris nomenats pels Consells de Ministres, que reuneix representants dels governs de tots els països de la Unió Europea. El **Parlament Europeu**, únic organisme elegit directament pels ciutadans per sufragi universal, no té cap poder dins de la UE.

El **Banc Central Europeu** és una nova institució creada en el Tractat de Maastricht. El seu president és nomenat pel Consell de ministres per a un període de sis anys. El Banc Central es defineix com una institució independent dels governs i dels demés organismes de la UE. Té plens poders per a determinar la política monetària i tots els governs de la UE s'han de subordinar als seus mandats per a confeccionar els Pressuposts de l'Estat. En l'esquema de Maastricht, és l'autoritat suprema.

Com es pot veure, aquest entramat és la negació de la democràcia. Les institucions elegides (Parlament, parlaments i governs de cada país) no valen per a res, les institucions que ningú elegeix ni controla (Comissió Europea, Banc Central) tenen

plens poders per a elaborar Lleis i determinar la política de tots els països. **També és la negació de la sobirania nacional.** Tots els governs, de qualsevol signe, s'han de sotmetre als dictats d'aquestes institucions. Així, podem veure com, mitjançant les "institucions europees", s'imposa als governs tot tipus de mesures, es prohibeixen les ajudes a empreses públiques, es força al desmantellament del correu públic...

El Banc Central, que decideix la política econòmica de tots els governs, és una institució independent de tots els governs de la UE, sotmesa a l'únic control del capital financer internacional, al servei de les multinacionals. Només té un objectiu: la lluita constant per a rebaixar el cost de la força del treball, mitjançant una ofensiva constant de "flexibilitat" laboral, de computo anual de jornada de treball, de reducció de la seguretat social (pensions, sanitat, atur...). La Moneda única és l'instrument monetari d'aquesta política. Per arribar-hi, s'ha exigit als treballadors i als pobles a sacrificis sense fi, que hauran -segons la direcció del Banc Central- de continuar en el futur.

L'Europa de Masticat, basada en al contínua reducció de la despesa pública, suposa el desmantellament dels serveis públics de sanitat, ensenyança, correus, telecomunicacions... Tots aquests sectors han de ser reduïts i desmantellats; aquells que sien rentables han de ser, sens excepció, privatitzats. Milers de llocs de feina han de desaparèixer en la Administració.

De la mateixa manera, s'exigeix la privatització i el tancament de totes les empreses públiques, i es limita o prohibeix, en nom de la "lliure competència", tot tipus d'ajudes a les mateixes.

Maastricht suposa un atac sense precedents a la producció agrícola. La reforma de la Política Agrícola Comú (PAC), auspiciada en el Tractat, suposa elaborar la política agrícola de la UE sobre al base dels criteris de la Organització Mundial del Comerç (OMC), que són, ni més

ni menys, els d'obrir totalment el mercat a les multinacionals, a costa de la ruïna de la majoria de l'agricultura europea.

Podem veure exemples d'aquesta política en la privatització de la Telefònica, Argentària i la majoria de les empreses públiques espanyoles, en la llei d'Ordenació Postal, en el recent atac a l'oliverar, etc.

Per aplicar aquesta política contra la producció, contra l'ocupació, contra la protecció social, és necessària la més estreta subordinació dels sindicats. A fi de garantir la submissió de les cúpules sindicals, s'han creat una sèrie de disposicions que anomenen l'**Europa Social**. A aquesta baula fonamental de la cadena s'han dedicat les darreres cimeres de la UE (Luxemburg, Cardiff, Viena), i la Comissió Europea multiplica reunions i consultes amb les confederacions de cada país, amb les federacions, i promou els "grups d'empresa europeus".

L'instrument d'aquesta subordinació dels sindicats als plans de Maastricht és l'anomenada Confederació Europea de Sindicats (CES), aparentment una coordinació de sindicats europeus, però en la pràctica un auxiliar de les autoritats de la UE per tal d'imposar als treballadors els seus plans de destrucció econòmica i social. A partir del Tractat d'Amsterdam la CES té capacitat de negociar (naturalment, a esquena dels treballadors) la "política social", i als sindicats de cada país els toca aplicar allò pactat a Brussel·les. Per aquest camí de l'acompanyament dels atacs als treballadors, se va cap a la destrucció dels sindicats obrers.

Molts de treballadors que fins i tot comparteixen aquesta anàlisi, diran que això és irreversible, que no se pot lluitar con-

tra Maastricht, que l'únic que se pot fer és intentar suavitzar les coses, arrabassar petites concessions. Però això és exactament el mateix que diuen els dirigents de la CES, les cúpules sindicals!

No obstant això, tots els dies, els treballadors de Correus que lluiten contra la Llei Postal, els oliveraires que volen defensar al seva producció, els empleats públics que volen defensar el seu Estatut, els treballadors d'empreses públiques que lluiten contra la seva privatització, estan lluitant contra les conseqüències de Maastricht. Només la voluntat dels dirigents sindicals, que els impedeix relacionar la seva lluita concreta en el combat contra Maastricht, els impedeix unir-se per a vèncer.

Pot ser hem de dir que cal acceptar sense lluita la negació de la democràcia i de la sobirania dels Estats, el desmantellament de la sanitat i de l'ensenyança pública, del Correu, del transport públic, la privatització o tancament d'empreses públiques, la ruïna de l'agricultura, el retall de l'assegurança de l'atur i de les pensions, la destrucció de les nostres organitzacions sindicals? Podem ser només ploranes que ploren i fan potadetes impotents davant la tomba de les conquestes socials? No! Davant l'ofensiva de Maastricht -com els anys 30 davant l'ofensiva de fascisme- hi ha una disjuntiva per el moviment obrer: o resistir o desaparèixer. És imprescindible organitzar la resistència, la defensa dels drets i de les organitzacions de la classe treballadora, la defensa de la democràcia, és imprescindible que tots els treballadors i tots els demòcrates ens unim en aquesta batalla decisiva. Ω

Pere Felip i Buades

Fa 2 anys que en Jaume Abelejo ha obert la **Botiga Siam Tattoo** al carrer de la Missió de Ciutat. Fa tatuatges.

Fa 4 anys que na Pilar Garaña d'Astúries i en Lluís Brunet de Santa Margalida regenten el **Forn de la Missió**. El compraren a n'En Jaume Alemany.

Fa 19 anys que na Rosa Maria Barceló regenta el **Forn Sant Elies**.

Fa 9 mesos que les germanes Lladó obren el **Restaurant Vegetarià Sa Pastanaga** al carrer de Sant Elies de Ciutat. Despatxen menús a 1.250 ptes.

SOS URGÈNCIES
MÈDIQUES I SOCIALS
24 HORES
Telf. 971 457505

S.O.S. 2000 PALMA
TREBALLAM AMB LA SEVA
ASSEGURANÇA PRIVADA

REHABILITACIÓ * PODOLOGIA * MASSATGES TERAPEUTICS *
DIETÈTICA * RAIGS X
ANÀLISIS CLÍNICS - TREBALLADORES FAMILIARS

Carrer Enginyer Gabriel Roca, 16 (Passeig Marítim devora l'Auditori) - 078014 Ciutat de Mallorca

L'ESTEL

**EL DIARI DELS
MALLORQUINS
SUBSCRIVIU-VOS-HI !!
ANUNCIAU-VOS-HI !!**

TEL.: 971 26 50 05

Fa 6 anys que na Pepa Sivera regenta la botiga de comestibles Sivera a la barriada de la Seu.

Fa 30 anys que na Joana Aina Barceló d'Algaida regenta la Perruqueria Joana al carrer de Sant Alonso de Ciutat.

Fa 3 anys que n'Antoni Mir és el president del Banc d'Aliments de Mallorca, que està situat al Bastió del Príncep de Ciutat. Les indústries, les distribuïdores i els particulars els regalen aliments que distribueixen al Refugi, a menjadors de la tercera edat i a convents de donen dinar als pobres. Els trobaren al 971 727 227.

Fa 16 anys que el matrimoni Planells-Bellido regenta el Bar Can Blanc a sa Calatrava.

Fa Vint Anys

1978: Oportunistes contra la República i l'Autodeterminació; el Pacte del Reformisme (PCE, PSOE) amb el franquisme reciclat (UCD)

El 14 d'abril de 1978 -fa ara vint anys- fou molt conflictiu. Foren sonades les accions desenvolupades aquell dia, especialment pels comunistes de les Illes (OEC, MCI, LCR) i pel PSM en record de la República democràtica enfonsada pel feixisme i en defensa del dret d'autodeterminació. Fou una de les poques vegades en què les accions de l'esquerra revolucionària sortiren reflectides en la premsa oficial. La nit anterior, emperò les seus de les Joventuts d'Esquerra Comunista (JEC) i de l'OEC havien estat assaltades per grups d'"incontrolats" (és a dir, per militants de partits nazifeixistes teledirigits per la Brigada Social). El diari *Última Hora*, en la seva darrera pàgina, publicava una petita informació de l'assalt, reproduint una fotografia on es podia veure la porta i el pany de la nostra seu completament destruïts. El diari *Baleares* també publicava una noteta sota el títol de: "Asaltada la sede de la OEC",

i deia: "En un comunicado dado a conocer por la Organización d'Esquerra se da cuenta que durante el día de ayer su sede central, sita en la plaza España 15-3º, fue víctima de un atentado al ser violentadas las cerraduras y registradas todas las dependencias y existencias del local". Les accions d'aquests "incontrolats" eren freqüents, a les darreries de la dictadura, a totes les capitals de l'Estat. A Ciutat, Llibres Mallorca i el domicili particular de l'escriptor Josep M. Llompart sofriren els ireds dels elements de la dreta feixista. A tot l'Estat espanyol, arreu dels Països Catalans només, entre el 23 de novembre del 1971 i el 13 de febrer de 1975 hi hagué desenes de llibreries, editorials, centres del llibre català, teatres, seus del moviment escolta, col·legis progressistes, cinemes, etc, que reberen les visites i el foc "purificador" dels escamots dels criminals feixistes. La revista *Oriflama* (número 151, abril de 1975, pàg. 40-41) informa-

va extensament al respecte. Foren atacades o sofriren destrosses a causa dels còctels molotov les llibreries Cinc d'Oros, Les Punxes, Pueblo, Viceversa, Porter, Athos, Edaf, Dau al Set, Tous, Tres i Quatre, etc, etc. Igualment es llancaren bombes i foren assaltats l'oficina de premsa del Palau Episcopal, el col·legis Gaudi, Fernando el Catòlic, Espronceda... així com les seus de les revistes *Cuadernos para el Diálogo*, *Hermano Lobo*, *Matarratos*, *Diario de Mallorca*... La relació es faria infinita!

El debat "Monarquia o República" fou amagat al poble per les forces reformistes i els franquistes reciclats que, en pactes secrets, ordiren els límits de la democràcia i la repartició de poltrones. Tan sols els l'esquerra conseqüent (a les Illes MCI, OEC, PSM, entre d'altres) continuàrem el combat en favor del dret a l'autodeterminació i en favor de la República. En l'acció a Ciutat de Mallorca del 14 d'abril de 1978 hi participaren

activament el PSM(PSI), MCI, l'OEC, LCR, les JEC...

Tant a Ciutat com a la resta de pobles on hi havia implantació dels nostres partits, hi hagué penjada de pancartes i repartida de fulls volants demanant un referèndum per a saber si el poble realment acceptava o no la monarquia. No cal dir que Policia Nacional i grups nazifeixistes actuaren amb contundència contra els nostres piquets de propaganda i informatius. En l'edició de l'horabaixa del diari *Última Hora*, sota un gran titular que deia "Jornada Conflictiva. Hoy, aniversario de la Segunda República", era reproduïda una fotografia de la plaça d'Espanya on es podia veure un dels nostres militans més actius, l'amic Antoni Mir (l'actual president de l'OCB) sota una pancarta del nostre partit que deia: "14 d'abril. Per una Constitució democràtica. Referèndum: Monarquia o República". Ω

(Miquel López Crespi)

DESAPAREGUT

de la residència canina "LOS VALIENTES"
carretera Llucmajor - S'Arenal,
entre els dies 18.12.98 al 09.01.99,
a l'estar en custòdia (per vacances)
el nostre amic

"Rex"

ROTWEILER.

- DE 9 MESOS
- NEGRE AMB TAQUES MARRONS
- COA TALLADA A LA SEGONA VÈRTEBRA
- MOLT CARINYÓS I SOCIABLE

SE GRATIFICARÀ
#200.000 PTES.#

TLF. 971 563 770

Relojeria Española S.L.
FUNDADA EN 1885
Plaça de Cort, 14
Tels. 971 721 563 - 971 724 344 - Fax 971 714 369
07001 Palma de Mallorca

BELLVER

TEJIDOS - TEJIDOS

PALMA: C/ San Miguel, 44
Tel. 971 72 22 41
INCA: Pça. Verge de Lluc, 1
Tel. 971 88 31 08

TEXTURES

PORTO PI CENTRO
Local 26 05
Tel. 971 40 56 97

Guillem Vidal, una peculiar visió de l'aplicació de la Llei

BERNAT JOAN I MARÍ. PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-ILLES BALEARS I PITÀÜSES

Guillem Vidal és el president del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. Mallorquí amb fama de persona oberta, de tarannà tolerant i d'esperit progressista, Vidal semblava que havia de ser la persona més indicada per estar al capdavant d'un tribunal superior de justícia que, necessàriament, per les pròpies tensions polítiques i socials del país, hauria d'enfrontar-se amb múltiples dificultats i problemes.

Les declaracions que, com a president de reis a un determinat sector de jutges i advocats, va amollar just abans de la Cavalcada a la cadena SER, ho posen tot en qüestió. Potser, ens inclinam a pensar, ha pogut més la pressió unitarista, centrífuga i reaccionària de la institució que representa que no el seu propi tarannà personal.

Afirma Vidal que "difícilment introduïrem el català a la justícia amb una aplicació rigorosa i coactiva de les lleis". I continua: "malgrat que les lleis siguin lleis molt ben orientades, no és a cop de llei o de decret que s'ha d'introduir el català a la justícia".

Sorprenen encara més aquestes declaracions tenint en compte que procedeixen d'un jurista i no (estrictament) d'un polític. Afirmitat que legislar sobre la qüestió suposa un element contrari a la seua introducció en la vida d'una determinada institució constitueix una contradicció en si mateixa. Quan es legisla sobre algun tema és perquè hom prene mesures perquè les coses funcionin d'una determinada manera.

Per tant, si es legisla sobre l'ús de la llengua catalana en el si de l'administració de justícia és perquè actualment, aquesta funciona -en contra de les lleis democràticament promulgades per parlaments diversos- exclusivament en espanyol. Tenint en compte, doncs, que hi ha un desajustament entre el sistema legal i la pràctica habitual dels jutjats, s'han promulgat lleis i decrets que intenten pal·liar tant com sigui possible aquest desajustament (aquestes lleis i decrets s'han articulat, emperò, només al Principat de Catalunya; tant a les illes Balears i Pitiüses com al País Valencià, no es contempla per enlloc la defensa legal dels drets lingüístics dels catalanoparlants). La llei, doncs, constitueix un instrument en mans dels que l'han d'aplicar per tal de fer, en la mesura en què sigui possible, justícia.

Si no és a cop de decrets i de lleis com es pot aconseguir que el català estigui justament representat dins l'Administració de Justícia, com s'ha de fer? A base de sermons anabaptistes adreçats a jutges i a funcionaris? Acudint a alguna bruixa o bruixot que ens regali una pòcima màgica perquè hom els la pugui buidar dins el cafè? Apel·lant a la bona voluntat del funcionari perquè els ciutadans vegin reconeguts els seus drets lingüístics?

Siguem seriosos, per favor, senyor Vidal!

Com ha arribat l'espanyol a assentar-se dins i fora del seu propi terri-

tori lingüístic? Per generació espontània? Per creixement similar al dels vegetals, com apuntava el diputat Joan Ridao?

La segona cosa talment incoherent que fa el magistrat Vidal és afirmar que "s'ha de donar temps al temps". Això vol dir, segons la nostra modesta interpretació, poc versada en els camins inextricables del dret espanyol, que una llei, en el moment de decretar-se, no és ja d'aplicació immediata. I, suposant que hi hagi lleis que cal aplicar immediatament i d'altres que no, quines estan en un paquet i quines en l'altre? Fóra bo de saber-ho per tal de conèixer, ja d'entrada, quines lleis hem de complir i quines ens podem saltar, com ho diuen a Espanya -en felicitat al·lusió a la seua festa nacional-, a la torera.

Donar temps a la catalanització dels jutjats implica ni més ni manco que perllongar la desatenció als drets lingüístics dels ciutadans catalanoparlants dins aquesta institució. Que un dret reconegut i no dut a la pràctica es mantingui "congelat" sembla l'antítesi d'allò que un professional del dret hauria de pretendre que es fes.

L'apel·lació als advocats a l'hora de tirar endavant la catalanització dels jutjats, vistes totes les anteriors contradiccions, encara fa més gana de riure. Quin advocat s'atreveria a funcionar amb normalitat en català -i a pretendre guanyar algun judici, o que algun es fallés dins uns terminis raonables- davant alguns jutges que

conec (i que consti que en conec ben poquets, però amb molt pocs n'hi ha prou i en sobren de jutges hispanointegristes)?

Perquè els vuit milions i escaig d'uropeus que tenim el català com a llengua pròpia puguem veure reconeguts plenament els nostres drets lingüístics per l'administració mateixa que ha de fer justícia, és absolutament imprescindible:

a) Que no hi hagi cap jutge, magistrat o funcionari judicial, dins els territoris de llengua catalana (Catalunya, País Valencià, illes Balears i Pitiüses, Franja d'Aragó, Catalunya Nord, Andorra i l'Alguer) que no domini la llengua del país.

b) Que el català estigui en plenitud de condicions dins l'administració de Justícia.

c) Que no es posi cap tipus d'obstacle, ans al contrari, a la utilització de la llengua catalana per part de totes les persones que treballen dins l'àmbit d'aquesta administració.

d) Que es penalitzin les actuacions contràries als drets lingüístics. (Aquesta penalització, entre parèntesi i per acabar, serà imprescindible durant molt de temps, a causa de la (mala) educació de la majoria del funcionari d'aquesta administració. Estic ben convençut que, anys després que els Països Catalans tinguin estrella pròpia a la bandera d'Europa, encara hi haurà algun funcionari que et demanarà traducció quan te li adrexis en català). Ω

Fa 3 anys que na Martina Capó regenta la **Perruqueria Tina** a la barriada del Temple de Ciutat. Fins fa dos anys estava a la Plaça de Llorenç Bisbal però l'Ajuntament li va expropiar la casa. L'Ajuntament li donava un milió sis-cents mil pessetes, però va recórrer i van arribar als tres milions vuit-cents.

Fa 32 anys que en Bernat Martorell va obrir la **Tapisseria Martorell** a la barriada del Temple de Ciutat. A partir dels 13 anys va aprendre de tapisser amb mestre Manuel Mateu que tenia el taller al carrer dels Oms.

Fa poc temps que n'Antoni Gelabert ha acabat la carrera d'Arquitecte d'interiors a l'Escola Blau de Ciutat. Disseny projectes d'interiors de cases. També dissenya mobiliari. Ara, entre el 22 de febrer i el 5 de març exposa mobles contemporanis minimalistes a la **Galeria Efémera**, el col·legi de Sant Francesc.

Discriminats?

A l'ESTEL del passat primer de novembre vaig llegir l'article d'en Miquel Àngel Rodríguez i Fernández referit als immigrants, i a la intenció d'uns certs polítics de cercar vots a costa de mantenir i fomentar la discriminació.

Estic completament d'acord en el que diu al seu article, i pens que aquests fets són bons de comprovar si ens atenim a les estadístiques.

En el moment actual de gran creixement econòmic i en el que les empreses estan mancades de personal qualificat, encara ens podem trobar moltes persones sense feina,

de les quals algunes reben subsidis i ajudes i d'altres no reben cap tipus d'ajuda, ni econòmica ni formativa que els faciliti sortir d'aquest pou.

Si ens fixam en aquests cercles marginals veurem que en una gran majoria són immigrants o fills d'immigrants inadaptats a la societat en la que viuen i de la que volen viure. En molts de casos, aquestes persones es queixen de que no troben feina, però no s'han esforçat el més mínim en aprendre l'idioma dels companys de feina. Ben al contrari, moltes vegades intenten imposar la seva llengua.

Aquí hi ha una tasca d'integració important a fer, i pens que això

passa per l'ensenyament únic en català, i aquesta és una tasca importantíssima per tal d'evitar que situacions temporals d'inadaptació a l'arribada de nous immigrants es converteixi en cau permanent de discriminació.

Això no passa sols amb els immigrants procedents de l'Estat espanyol, també passa amb els africans. Moltes vegades quan arriben immigrants de manera irregular, com va passar no fa molt amb uns joves que arribaren amagats en un vaixell de càrrega, per "ajudar-los"

a integrar-se, els posaren professors de castellà. Aquestes actuacions van encaminades a perpetuar la marginació i la segregació, situacions propenses a deixar-se manipular.

Quan les persones arriben a un cert nivell de formació i tenen capacitat per decidir per si mateixes, no és deixen enganyar per els qui els han dominat i volen perpetuar aquesta dominació. I això no agrada als "nostres?" polítics. Ω

Joan Miquel i Monjo -
Manacor

Carritx
ASSESSORS

ASSESSORIA
FISCAL,
LABORAL
I JURÍDICA

Carrer Prínceps d'Espanya, 23-B. Tlf.: 971 60 53 45
Es Figueras 07141 MARRATXI Tlf.: 909 68 98 98
MALLORCA Fax 971 60 53 44

* Fa 4 anys que en Jordi Canillas regenta el **Restaurant el Cantó de s'Arc** al carrer Morei de Ciutat. Fa cuina cubana com el rostit de porc amb mongetes negres, arròs, plàtan i iuca. "El Picadillo habanero" (cam de vedella molta, fregida amb salsa de tomàtiga, tapares, panses, olives, arròs blanc i verdures). A la carta se menja per unes 2000 ptes. El menú en val 850.

* Fa 3 mesos que en Leandre Sàncles regenta el **Taller de Restauració de Pintures Antigues** Leandre al carrer d'en Vallori de Ciutat. Ara està restaurant les pintures del s. XVIII del convent de ses Tereses de Ciutat. També pinta quadres nous.

L'antifranquisme a Mallorca. V LLIBRE

1976-78: Els joves revolucionaris mallorquins (les JEC), avantguarda del deslliurament nacional y social de les Illes (i II)

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

El sagnant cop d'estat de la burgesia anticomunista costà la vida, no sols al president constitucional, el socialista Salvador Allende (que morí, metralleta en mà, mentre la força aèria feixista bombardejava el Palau de la Moneda), sinó a més de trenta mil xilens

Les JEC eren sempre a l'avantguarda de totes les mogudes en favor dels drets de la joventut treballadora i estudiantil de les Illes o en favor de la lluita dels pobles de l'estat per aconseguir el dret d'autodeterminació. Igualment, els podies trobar organitzant actes en contra de la Junta Militar xilena, en favor dels drets de la dona, al capdavant de les mobilitzacions ecologistes, contra els crims que internacionalment promovia el feixisme, la CIA o qualsevol dels blocs agressius dels diferents imperialismes que es repartien el món.

Record a la perfecció com les JEC, pel setembre de 1977, foren l'avantguarda de la lluita en record de Xile i el seu combat contra el feixisme. S'apropava el quart aniversari del cop d'Estat de la burgesia xilena contra l'esquerra en aquell país d'Amèrica Llatina que havia volgut enfrontar-se amb les multinacionals i els nord-americans. El govern de la Unitat Popular (socialistes, comunistes, cristians pel socialisme, grups revolucionaris, etc.) provaren de nacionalitzar la indústria del coure (en mans del capitalisme internacional). Allò va significar la sentència de mort de la democràcia xilena. Aquest mínim intent per a provar de controlar alguna de les riqueses naturals del país, de bastir una independència econòmica lluny de la formalitat d'himnes i banderes (en teoria, tots els països ho són, d'independents, mentre no vulguin modificar l'estatus socioeconòmic dictat pel capitalisme i l'imperialisme mundial) restà ensorrat. El sagnant cop d'estat de la burgesia anticomunista costà la vida, no sols al president constitucional, el socialista Salvador Allende (que morí, metralleta en mà, mentre la força aèria feixista bombardejava el Palau de la Moneda, a Santiago de Xile), sinó a més de trenta mil xilens (especial-

Els joves revolucionaris de les JEC en el moment d'iniciar la protesta contra els crims de la dictadura de la dreta xilena. Era el 12-IX-1977. Miquel López Crespi i Mateu Ensenyat -ambdós militants de l'OEC- lliuraren una carta de protesta al cònsol de Xile a Ciutat, el senyor Fernando Cosmelli.

ment socialistes i comunistes, membres de les comunitats de base, cristians pel socialisme partidaris de la teologia de l'alliberament, sindicalistes, membres de societats culturals, etc., etc.).

**'NO A L'IMPERIALISME.
'UNITAT DE LA JOVENTUT
ENFRONT L'OPRESSIÓ
CAPITALISTA
IMPERIALISTA.
'LLIBERTAT
D'AUTODETERMINACIÓ
PER A TOTS ELS POBLES.**

A Ciutat, en aquest quart aniversari hi havia poques ganes de muntar. Només havien passat uns mesos d'ençà les primeres eleccions dites democràtiques (sense la participació de partits comunistes, exceptuant el de Santiago Carrillo), i els partits que pactaren les trames antidemocràtiques del 15-J pareixia que feien encara la migdiada, assaborint el plaer d'haver entrat a formar part del règim (pels diputats que havien estat elegits). Vista aquesta indiferència davant la lluita del poble xilè, uns quants militants de l'OEC, juntament amb na Caterina Mir, en Macià Abraham, en Sergio López, en Francesc Gutiérrez, en Salvador Arias, na Conxa Nadal (entre d'altres) de les JEC decidírem muntar un grup de solidaritat amb Xile. De part de l'OEC, un dels participants més actius en el grup solidari (Grup de Solidaritat amb el Poble Xilè) va ser l'historiador Mateu Ensenyat (aleshores un estudiant que entrà a mili-

tar a l'OEC provinent de Bandera Roja; és a dir, del sector que l'any 1974 no volgué ser absorbit pel PCE). Mentre en Mateu Ensenyat i jo mateix anàvem a Copystant-na Teresa Nieto sempre feinejava imprimint el material que li demanàvem a la seva impremta, les JEC, a mesura que s'apropava l'aniversari del cop, començaren a repartir per barriades i instituts diversos comunicats i fulls volants (alguns dels quals encara conservem entre la immensa paperassa del meu arxiu). Amb una citació d'Ernesto Che Guevara ("Desarrollar al máximo la sensibilidad hasta sentirte angustiado cuando se asesina a un hombre en cualquier lugar del mundo, y para sentirse entusiasmado cuando en algún rincón del planeta se alza una nueva bandera de libertad". Aquest full de les JEC, repartit en profusió per pobles, instituts i barriades, deia: "Tot poble té el legítim dret a fer la seva pròpia història sense que grups de pressió econòmics o organitzacions imperialistes (com la CIA, a Xile) decidisquin el seu futur.

"Tot poble té el legítim dret a agrupar-se en les organitzacions que, per pròpia iniciativa, vol crear sense que ningú tenguí poders per a eliminar-les a la força.

"Ningú té dret a assassinar al poble arbitràriament o per decret, reprimint-lo fins a la mort i amb les més dramàtiques i repugnants tortures.

"En la mesura en què el fet xilè no és un fet aïllat; en la mesura que l'imperialisme USA també creix

damunt les nostres espatlles (bases militars, monopolis econòmics, influències ideològiques...); en la mesura en què les tortures es segueixen a les comissaries i presons de la nostra terra; en la mesura en què som reprimits violentament quan ens volem expressar:

**'NO A L'IMPERIALISME.
'UNITAT DE LA JOVENTUT
FRONT L'OPRESSIÓ
CAPITALISTA IMPERIALISTA.
'LEGALITZACIÓ DE TOTES LES
ORGANITZACIONS JUVENILS I
PARTITS POLÍTICS.
'LLIBERTAT
D'AUTODETERMINACIÓ PER A
TOTS ELS POBLES.
'DISSOLUCIÓ COSSOS
REPRESSIUS.
JOVENTUTS D'ESQUERRA
COMUNISTA (JEC)''**

**"Fuerzas de la Policía Armada
tenían perfectamente controlados
desde mucho antes de la hora
fijada para el inicio de la
concentración -siete y media de
la tarde- los accesos al Consulado
de Chile, situado en la
confluencia de la Rambla con
Vía Alemania"**

Fulls volants com aquest en podríem repartir fins a fer-ne un llibre, tanta era l'activitat solidària, en favor de la llibertat del nostre poble i de tots els pobles del món, dels joves comunistes mallorquins. La Hoja del lunes del 12 de setembre de 1977 reproduïa els comunicats, tant del Grup de

Solidaritat amb el Poble Xilè que impulsàvem els comunistes de l'OEC, com el de les JEC. El de les JEC, deia: "Les Joventuts d'Esquerra Comunista de les Illes, alhora que rememoren la data de l'11 de setembre en el IV aniversari de l'assassinat de Salvador Allende a causa del cop militar de 1973... fan una crida a tota la joventut antifeixista de les Illes a la concentració que el Grup de Solidaritat amb el Poble Xilè ha convocat per a dilluns 12 de setembre davant del consolat xilè (cantanada Rambles-Via Alemanya) a les 19,30 hores".

Com informava a l'endemà José Jaume en el Diario de Mallorca (13 de setembre de 1977): "El cònsol [de Xile], Fernando Cosmelli, recibió a una representación de los manifestantes". I, en lletres més grosses: "Concentración ante el Consulado de Chile", on, entre d'altres coses, donava compte de les gestions que en Mateu Ensenyat i jo mateix (ambdós de l'OEC) realitzàrem davant la delegació. Explicant els incidents inicials de la concentració, Diario de Mallorca assenyalava: "Fuerzas de la Policía Armada tenían perfectamente controlados desde mucho antes de la hora fijada para el inicio de la concentración -siete y media de la tarde- los accesos al Consulado de Chile, situado en la confluencia de la Rambla con Vía Alemania. Las Fuerzas del Orden Público pertenecían a las dotaciones destinadas permanentemente a la Comandancia de Palma. Al hacer acto de presencia... el dirigente de la OIC, Miguel López Crespi, se personó el delegado especial de la Dirección General de Seguridad, Pérez Angulo, quien dialogó con los manifestantes permitiéndoles llevar a cabo sus propósitos...". I, més avall, José Jaume precisava: "Fernando Cosmelli, cònsol de la República de Chile en Baleares, recibió en su despacho a una comisión -parecía presidirla Miguel López Crespi, del denominado 'Grupo de Solidaridad con el Pueblo Chileno'-, quien le hizo entrega de un comunicado en el que se solicita 'plenas libertades de reunión, expresión y manifestación para el pueblo chileno; inmediata puesta en libertad de todos los luchadores antifascistas que en estos momentos

CENTRE D'ESTUDI DE JUDO

Renshinkan

—LLEVANT MALLORQUÍ—

Tel. 971 55 15 84
Mòbil 989 68 68 97

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA V LLIBRE

de M. López Crespi

Cada quinze dies a L'ESTEL (d'agost del 1998 fins a l'agost del 1999)
Per demanar números endarrerits, telefona al 971 26 50 05

En aquesta històrica fotografia (12-IX-1977) podem veure l'escriptor Miquel López Crespí i Mateu Ensenyat, dos dels màxims promotors del "Grup de Solidaritat amb el poble Xilè", en el moment de protestar pels assassinats de la dreta feixista xilena. El cònsol de Xile a Ciutat (primer a la dreta) intentava justificar els crims de Pinochet.

abarrotan las cárceles de Chile; una explicación comprobable de la situación de los miles de luchadores desaparecidos y la no intervención USA en Chile".

És autènticament indignant constatar com, segons quins aprenents d'historiadors o simples gasetillers a sou de qui mana, han tractat -i tracten!- qui de veritat lluità contra el feixisme i el capitalisme

Evidentment, la feinada feta-tant pel Grup de Solidaritat com per les JEC- va ser impressionant. Per això he escrit sovint en els cinc llibres que sobre l'antifranquisme han sortit (un editat a El Tall; els altres quatre, per fascicles, cada quinze dies a l'Estel de Mallorca) que és autènticament indignant constatar com, segons quins aprenents d'historiadors o simples gasetillers a sou de qui mana, han tractat -i tracten!- qui de veritat lluità contra el feixisme i el capitalisme, per la república o per l'autodeterminació dels Països Catalans. Per sort, en aquella ocasió -cosa rara- la premsa oficial es fa fer una mica d'eco del treball portat a terme pels joves revolucionaris

mallorquins. Última Hora dedicà una plana sencera a l'acció que hem comentat més amunt. En un treball de "Nuestra redacción" publicat el 13 de setembre de 1977, el diari deia: "Manifestación ante el Consulado de Chile", ressaltant amb lletres grosses: "Repulsa de los demócratas mallorquines por la falta de libertad bajo el Gobierno de Pinochet". El que no deien -potser perquè els periodistes no ho sabien- era que aquell setembre de 1977 els polítics elegits el 15 de juny -just feia uns mesos- no volgueren fer res per la llibertat dels anti-feixistes xilens assassinats per la burgesia xilena i internacional. Ω

Una fotografia de mitjans dels anys setanta. Rafel Ramis (que porta la bandera de les JEC) encapçala, al costat de la dirigent trotsquista mallorquina Maria Dolors Montero (PORE) una manifestació en defensa dels interessos dels treballadors.

Refranys (I)

1. - On vas Vicent?; - on va la gent.
2. A allò que està fet, pit i amunt.
3. A allò que no ha de durar, no t'hi has d'acostumar.
4. A bon capellà, millor escolà.
5. A bon començament, bon acabament.
6. A cabells blancs honrats no hi ha panys tancats.
7. A cada bugada es perd un llençol.
8. A cada porta la seva clau.
9. A cada sant el seu ciri.
10. A cada sant li arriba el seu dia.
11. A cap coix se li obliden les croses.
12. A casa del mort cadascú plora el seu dol.
13. A cent anys, coteta verda.
14. A cosa donada no li cerquis taps.
15. A enemics grans, vergonyes i fams.
16. A falta vella, vergonya nova.
17. A foc i casament hi va tota la gent.
18. A la cara més lletja l'alegria la fa maca.
19. A la culpa la segueix la disculpa.
20. A la curta o a la llarga, el temps tot ho ateny.
21. A la mida del sant són les cortines.
22. A la mida del sant van les medalles.
23. A la millor roba s'hi veuen més les taques.
24. A l'abadia, quan no hi plou, hi degota.
25. A l'enemic honrat, abans mort que afrontat.
26. A mesura que vas caminant et vas cansant.
27. A partir dels vint-i-cinc ni es pregunta ni es diu.
28. A porta tancada el dimoni se'n torna.
29. A qui et vulgui mal, menja-li el pa; i al que et vulgui bé, també.
30. A qui menteix l'adoren; a qui diu la veritat el penegen.
31. A qui nasqué senyalat no el portis al teu costat.
32. A qui ningú no vol tot li sobra.
33. A qui no li agradi que s'hi posi fulles.
34. A qui se li dona un peu, se n'agafa un braç.
35. A qui té llit i dorm en terra, no s'ha de tenir-li pena.
36. A qui va a la bodega, begui o no begui, un cop se li compta.
37. A sant que del meu grat no és, ni parenostre ni res.
38. A terra com a la mar, s'ofega qui no sap nedar.
39. A tot el que dius, jo... miranús.
40. A tothom plau el seu cant i el seu infant.
41. A un bon altar no li calen floretes.
42. A un mentider d'edat costa de creure-li la veritat.
43. A una bola no se li pot treure punta.
44. Abans el ulls perdre que mal veure.
45. Abans s'agafa un mentider que un coix.
46. Ajuda't i t'ajudaré.
47. Al covard la seva ombra l'espanta.
48. Al dissortat tot se li compta com a pecat.
49. Al llenyataire, caça; i al caçador, llenya.
50. Al mal viure i al bon viure, mai li faltà opinió.
51. Al millor caçador si li escapa una llebre.
52. Al millor nedador se l'emporta el riu.
53. Al miserable i al pobre la pena doble.
54. Alaba l'ignorant i fes-lo ballar; si no és ximple, ximple el faràs tornar.
55. Alabança pròpia, mentida clara.
56. Alaba't Joan, que si no t'alabes, no t'alabaran.
57. Alerta que un gust no et porti un disgust.
58. Alguns entren llepant i surten mossegant.
59. Allí on hi ha joncs hi és l'aigua a prop.
60. Allò que és escrit, escrit està.
61. Allò que és trobat no és robat.
62. Allò que hagi de ser, ja sonarà.
63. Allò que l'ull no veu no fa patir.
64. Allò que la manta perd el cos ho guanya.
65. Allò que molt és desitjat, difícilment és guardat.
66. Allò que no és benvingut no dona bon fruit.
67. Allò que s'ajusta al meu gust és lo just.
68. Allò que un no vol, un altre ho desitja.
69. Amb el bo seràs bo, amb el dolent seràs pitjor.
70. Amb el metre que amidis t'amidaran.
71. Amb la idea que portis, que et surti.
72. Amb les glòries s'obliden les memòries.
73. Amb petita destrat un roure cau.
74. Amb tisora pròpia i tela d'altri, que bé que es talla!.
75. Amb vent netegen el blat, i amb càstig el pecat.
76. Amb vinagre no s'agafen mosques.
77. Anar i no tornar, és com voler i no poder.
78. Antany vaig anar i enguany vinc.
79. Apagada de nit i llàntia de dia, tot és ximpleria.
80. Aquell que té mala memòria s'estalvia remordiments.
81. Arriars som i al camí ens trobarem.
82. Asseguts els coixos no es coneixen.
83. Barrejats en un costal estan el bé i el mal.
84. Bastant és millor que massa.
85. Bé es disculpa el picar pel gust de rascar.
86. Ben mort camina per la vida, qui té la fama perduda.
87. Beso mans cada dia, que veure-les tallades voldria.
88. Boig amb boig, sempre s'avenen.
89. Braser que no dona calor, per a què el vull jo?
90. Bufar i xuclar no pot anar.
91. Burla amb dany no compleix l'any.
92. Cabells blancs i armes guanyen batalles.
93. Cabells blancs i borratxera no venen per vellesa.
94. Cada boig amb el seu tema i cada llop per sa senda.
95. Cada boig amb el seu tema i jo amb el que em crema.
96. Cada cavaller parla de les seves armes.
97. Cada medalla té dues cares.
98. Cada terra fa sa guerra.
99. Cadascú que s'espolsi les seves puces. Ω

M a l l o r q u í !

La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, és oficial a Mallorca. Els teus fills tenen el dret i el deure de saber-la. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barriada.

E P ! !

PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ, A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR

Fa 40 anys que els germans Homar regenten l'estanc n. 5 al carrer del Sindicat de Ciutat. El va obrir el seu padrí, en Pere Joan Soler fa 100 anys. En Llorenç Homar va jugar a futbol primera divisió amb el Còrdova els anys seixanta durant set temporades, després de jugar amb el Mallorca que aleshores estava a tercera divisió.

Fa 2 anys que n'Antoni Vanrell i na Maria Valls regenten la Botiga de Moda Aguacate al carrer del Sindicat de Ciutat.

Fa 4 anys que n'Antoni Bonnin regenta la Xurreria La Rosaleda al carrer del Sindicat de Ciutat.

Fa mig any que n'Antònia Nicolau de Porreres regenta la Merceria Es Botó Italià al carrer Ample de la Mercè de Ciutat.

Malgrat que el març de 1997 el Senat no havia volgut admetre la proposta d'instar el govern a «...dar a conocer las balanzas fiscales de cada una de las comunidades autónomas con el presupuesto del Estado.» el ple de les

QUIEN CALI

Tenim, doncs, to com a bons

El que no es pot fer és pressionar massa els (països) rics, perquè les regions més febles estaran molt interessades que els cavalls més forts segueixin galopant.- Hans Dietmar Sauer. President de Landeskreditbank de Baden- Württemberg.

El progrés econòmic s'aconsegueix a base de tenir una població creativa i amb ganes de treballar.- Xavier Sala i Martín.

Cristina Alberdi (Ministra d'Assumptes Socials) se comprometí a realitzar un estudio para determinar si en la distribución de fondos del INSERSO Cataluña deja de recibir 16.000 millones que nos tocan.- Marta Costa-Pau (El País)

L'any 1998 la inversió regionalitzada de l'Estat donarà una mitjana de 35.919 ptes. per espanyol. A Catalunya hi anirà la inversió més baixa, 14.054 ptes. per català.- Titulars de El Periódico J.M.U.

No haver ampliat l'aeroport de Barcelona tindrà una repercussió brutal en el creixement econòmic.- Ricardo Álvarez, director de "Dragados" a Catalunya i Balears.

Barajas rep 8 vegades més inversió pública que el Prat. (Barcelona 6.035 milions, Madrid 50.363).- Titulars de redacció -AVUI 6/4/98

Las ingenierías de Cataluña denuncian que el gobierno sólo les da el 1 % de los proyectos. Ganamos concursos internacionales y no conseguimos acceder al mercado del Estado. De los 22.572 millones adjudicados, en Cataluña sólo se facturaron 247 millones.- Juan Ramón de Clascà, president d'Asinca. Titular de La Vanguardia, per Antonio Cerrillo.

Se nos está haciendo pagar el éxito de los Juegos Olímpicos... en Madrid se invierten 100.000 millones en el plan de metros sin contar el de Barajas- y en Barcelona 30.000 millones.- Pasqual Maragall.

El 75 % dels ciutadans de l'Estat que paguen peatges són catalans. El 72,5 % dels peatges són a Catalunya. Barcelona és l'única ciutat amb peatge a l'interior -Vallvidrera- i està gravada en totes les entrades i sortides. Madrid, en cap... Nou de cada cent pessetes del Ministeri de Foment s'han destinat a Catalunya, i 51 de cada cent a la Comunitat de Madrid... Bono i Chaves són presidents autonòmics perquè els catalans i els bascos -i ningú més- varem lluitar per un Estat descentralitzat...

... Catalunya no només és espoliada sinó que és discriminada com a 9 % en forma d'inversions del total que s'inverteix. Madrid 31 % catalana si no deixen d'estrenyer-nos econòmicament i no s'en Tothom sap que l'escampada d'autonomies es va fer expressament aquesta frenada comença per impedir econòmicament la ben

L'Institut d'Estudis Autonòmics valora el dèficit de la balança fiscal catalana respecte a Espanya en uns 900.000 milions de ptes. dividim 900.000 per 6.000.000 d'habitants i dona 150.000 ptes per persona. Una família típica catalana de pare, mare i dos fills, paga cada any 600.000 ptes. a Madrid que mai no tornen. Què podria fer la seva família amb 600.000 ptes. de més cada any?

Anar a Disney World (el de Nordamèrica, no el de París) tots quatre i cada estiu.

Comprar-se una caseta (600.000 ptes. anuals són 50.000 ptes cada mes que es podrien fer servir per a demanar un crèdit que s'amortitzaria tot sol).

Comprar-se un cotxe d'1/2 milions cada dos anys.

Del benefici principal de tot aquest espectacle en diuen la "solidaridaz", (que tots acceptem en part, però que ens ve infligida pel total abusiu, fora de tota mida). Una cosa és la "solidaridaz" l'altra que et robin la cartera, i a sobre et difamin deixant-te com un drap brut. Treballa, paga, i calla.

Xavier Sala i Martín, professor d'economia a la Pompeu Fabra, i a la Columbia University. Premi Rei Joan Carles I d'Economia

NOSALTRES, ELS EXPLOTATS, NECESS

Corts del 12 de juny de 1997, i el del 14 de maig de 1998 va aprovar la proposta de reclamar al govern aquests balanços fiscals.

-¿Què en pensa tothom d'un caixer que no vulgui passar comptes?-

LA, OTORGA

ot el dret a donar
aquests fets

Vegeu el llibre «Catalunya i Espanya»
una relació econòmica a revisar.
-Una iniciativa d'Òmnium Cultural-
Editorial Proa

iscientment, dues xifres: un bilió d'espòli fiscal anual i només un
%... **No li queden gaires anys de competitivitat a l'economia**
nprenen les inversions urgents.

ient per frenar les aspiracions de les nacions històriques, i avui
guanyada creixença de tots els catalans.- *Pilar Rahola.*

En pessetes per habitant, La Rioja en rep, de l'Estat, 24.330, Aragó 21.591, Ceuta 20.299, Castella-Lleó 14.209, Canàries 12.394, Castella-La Manxa 10.934, Múrcia 10.885, Madrid 10.083, -la més rica i de molt de totes, a causa que té les seues centrals de les més poderoses societats de l'Estat.- (I de les no tan poderoses, però que saben el que s'hi guanya domiciliant-se a Madrid). Astúries 10.011, Cantàbria 9.126, Catalunya 6.027. Aquestes subvencions no les podem pactar. I no cal que ens demanin de ser solidaris: n'hem estat sempre, de grat o per força, però sempre. I durant la República i des de l'actual democràcia, bona part de grat. Però per a poder seguir essent la gent que tira del carro, ens cal no continuar tirant enrera. Perquè Catalunya, que tenia un PIB per persona respecte a Espanya de 158'5 % l'any 1955, al 1996 ja només era del 122'5 %. Hem perdut 36 punts. La màquina que sempre ha estirat el tren, cada dia estirà menys, cada dia el tren anirà més lent.

**Això és la NARRACIÓ D'UNA
ASFIXIA PREMEDITADA**
llibre de Ramon Trias Fargas del 1985.

Adolf Hitler va imposar un impost especial als jueus, simplement pel fet de ser jueus. Els catalans també paguem peatge... simplement per ser catalans vençuts... Costa imaginar els partits centralistes implantant peatge als buròcrates madrilenys o als senyorets an-

dalusos... El Foro Babel es preocupa molt del bilingüisme... **Tots paguem, tant si parlem català com castellà.** Tots som fenicis com diuen tan finament a Madrid.- *Josep C. Vergés. Economista per Cambridge.*

Viure a crèdit té els seus límits i Catalunya els ha assolit... Sigui qui sigui qui governi a la Generalitat ningú no podrà sortir-se'n amb un dèficit fiscal tan gran. **Això afecta especialment tots els col·lectius de les persones i de les famílies més desfavorides** i que més necessiten els suports i els ajuts de les administracions per poder sortir-se'n. *Ferran Pont i Puntigam. Doctor Enginyer.*

Entre els mesos de gener i abril d'aquest any les pensions mitjanes del País Basc foren de 86.200 ptes. seguides de les d'Astúries amb 84.300, les de Madrid amb 81.600, les de Catalunya amb 70.900...- *R.B. (AVUI- 6 agost 97)*

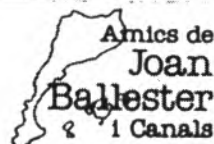
CONCURS

Digue'ns el nom de l'economista que va ser Premi Rei Joan Carles I d'Economia, i raona el perquè i el com et tocarien 150.000 ptes. cada any a tu i a tothom. Explica'ns què faríeu a la vostra família si ajuntàveu les 150.000 ptes. que us tocarien a cadascú de vosaltres.

- Un primer premi de 100.000 ptes.
- Dos segons premis de 50.000 ptes.
- Tres tercers premis de 25.000 ptes.

Escriuiu a AMICS DE JOAN BALLESTER, ap. de Correus 5069, 08080 Barcelona.

Les aportacions que puguem rebre seran assignades: una meitat per a incrementar el total dels premis del concurs i l'altra meitat per a continuar i activar l'actuació **apolítica** cívica que duen a terme els "Amics".

Aquesta és la 22ena. pàgina informativa que els darrers anys hem publicat als principals diaris del Principat, País Valencià i les Illes. Ajudeu-nos a publicar més pàgines referides al fet nacional català. Només cal que envieu les vostres aportacions a "Amics de Joan Ballester" compte corrent núm. 2091-0666-60-3040000589 de CAIXA GALICIA. Rambla, 103. Barcelona.

DELEGACIÓ
D'ÒMNium CULTURAL
Apartat de Correus 5.069
08080 Barcelona

Fa 10 anys que na Magdalena Hanfy del Caire, a Egipte regenta la botiguetta Hanfy al carrer Ample de la Mercè de Ciutat.

Fa un any que en Miquel Frau de Sant Jordi va obrir la Floristeria Fulles i Flors al Carrer de l'Argenteria de Ciutat.

Fa 40 anys que en Benjamí Miró regenta la Joieria Benjamí al Carrer de l'Argenteria de Ciutat. Abans se deia La Rosa i era de la seva tia Trinitat.

Fa un any que en Tomeu Serra regenta el Bar La Plata al carrer de l'Argenteria de Ciutat.

SITEM RESPOSTA

PETITS ANUNCIS

BORSA
IMMOBILIÀRIA

Llog per dies apartament a Palma-nova. Es ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortal. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

Traspàs fusteria al carrer d'Antoni Roselló a la barriada de la Soledat de Ciutat. Tlf. 271065

Cerc cases per llogar tot l'any (anys 98/99), amb piscina. Tlf. 864424.

Cediria amarrament al club nàutic s'Arenal a canvi de compartir barca de pesca esportiva. Tlf. 971 74 05 25.

Cerc casa amb piscina, 3 o 4 habitacions per a temporada d'estiu 1999. Tlf. 971 86 40 91.

Venc pis a s'Arenal prop de la platja. 971262046.

SERVEIS
PROFESSIONALS

S'ofereix jardiner amb coneixements de cuina. Demanau per en Lluís. Tel. 604790.

Cerc feina per guardar nins petits a ca seva a ca meva per les zones de Sineu i Maria. Tel. 525380.

La Casa Catalana de Mallorca ensenya ball de bot i sardanes. Tel. 753559.

Si vols fer feina amb els àngels, apunta't al "Taller dels Àngels". Informació al telèfon 281642 (Xesca).

Cerc feina per guardar nins a Can Picafort o l'Inca. Carrer Nou, 5, Maria de la Salut.

S'ofereix pintor empaperador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. Son Ferriol.

Si teniu qualche vidre trencat, crida al 473819 i el vos posarem tot d'una.

Cerc feina per fer a ca meva. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netejat i rapidesa. Tel. 771005.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

Cerc feina per guardar nins a la comarca de Cala d'Or. Tlf. 842156.

Jubilat de 60 anys, s'ofereix per cuidar jardí, garaix, xalet, etc. Carnet de conduir camions i cotxes. Tel. 971477217.

Cerc al.lota en règim aupair. 28.00 mensuals, cuidar nadó 11 mesos, matrimoni fent feina fora, Cridar de 8-8'30 matí o a partir de les 10'15 del vespre. 971757831.

PERSONALS

Al.lota de 17 anys s'ofereix per a feina seriosa o per a donar classes d'EGB. Tel. 677727.

Vull deixar d'ésser esclau dels castells. Cap partit polític m'ajuda a aconseguir la llibertat. Me vols ajudar tu? Telefona'm al 964 531 175. Josep Casalta.

Atenció, catalans i catalanes independentistes. Vull cartejar-me amb tots vosaltres. Estic boja pel bon rock català: Sau, Els Pets, Lax'n'busto. No us talleu i escriviu a Marta. Indústria, 114-08030 Malgrat de Mar.

Als Països Catalans es fa molt bona música! M'agrada, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes, si somniem en una nació lliure plena de música catalana i de vibracions nostres, escriviu-me: Francesc Bujet. Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Ens agradaria cartejar-nos amb al.lots i al.lotes que com nosaltres estiguen penjats/penjades per Lax'n'busto i que defensin la nostra llengua. Raquel Llagostera Costa. Gardènia, 4-08880 Cubelles.

Cercam gent entre els 18 i els 45 anys per excursions, sortides, etc. Abstenir-se els qui vagin de mala fe. Apartat 1.792 Ciutat.

Pensionista de 78 anys, 1'80 d'altària, català. Vull conèixer senyora pensionista entre el 50 i 70 anys, per no estar tot sol. Tenc bona pensió i pis amb 5 habitacions i dos banys. Cerca'm al 462536. Ferran.

Hola! Som una al.lota felanitxera. Som molt independentista, iestic boja pels Sau, pels Oculis i pels Pets. Segur que si m'escriviu feim una gran amistat. Som molt divertida. Adéu. M. Glòria. Carrer d'en Magallanes, 29-07670 Porto-colom.

Senyor seriós i responsable de 53 anys. S'ofereix per cuidar senyor major i atendre'l en totes les seves necessitats. Per entrevista podeu escriure a n'En Carles. C/ Reis Catòlics, 31-07008 Ciutat de Mallorca.

Vull intercanviar revistes, còmics, fanzines i adhesius amb tots aquells joves que estiguin orgullosos de tenir sang catalana o basca a les seves venes. Pau Arranz - C/2 Volta 31-07209 Son Mes-quida-Mallorca.

Cerc al.lota fins els 33 anys amb les ungles llargues, romàntica, una femella maca. Escriviu-me a: Oscar, C/Ausi-as March, 36-6-1 07003 Ciutat.

Jove de 29 anys, fadrí, amb estudis universitaris, agradable i simpàtic, desitjaria conèixer al.lota formal de 20 a 27 anys. M'agrada el ball de saló i som bastant actiu. Anima't i escriviu-me a l'apartat 690 de Ciutat.

Estudiant de ciències polítiques de 26 anys. Som independentista andalusí i m'agradaria mantenir correspondència amb independentistes catalans. Antonio. Apartat 74 Sant Fernando (Cádiz).

Hola! Soc un noi de 12 anys. En dic Josep i soc del Barça. m'agrada el futbol i el bàsquet. Voldria cartejar-me amb alguna persona. Sóc català. Escriviu-me. Josep Chillida. C/ la Bassa, 23 43530 Alcanar (Tarragona).

Hola, Em dic Raquel i tenc 14 anys. Tenc ganes d'escrivir-me amb gent de 14 a 16 anys. Si vols escriure'm... Raquel González-C/ Ansel Calvé, 13, 1º 3º-08950 Esplugues de Llobregat (Barcelona).

Som un jove de 24 anys, fadrí, cansat d'espanyolistes monàrquiques. Vull cartejar-me amb al.lotes independentistes d'entre 20-28 anys. Som simpàtic, idealista, seriós en temes de parella i català. Prometo respondre. La meva adreça és: Miquel Àngel Rodríguez; Pl. Poeta Juan Boscán, 4-4c; 18013 Granada (Andalusia).

Cerc al.lota sense fills de 22 a 28 anys. Signe Lleó o Sagitari, que sia capaç d'estimar sense traïció. Telefona'm al 512018 dies feiners a partir de les 23 hores.

Fadrí sincer de 30 anys, simpàtic i agradable vol conèixer al.lota formal per una relació seriosa de parella. Escriviu a: Sebastià, carrer des Cubells 6, 07660 Cala d'Or, o telefona'm al 657739.

Es passen treballs per ordinador. Perfecció, netedat i rapidesa. Interessats trucar al tlf. 474404.

Atenció: administrativa cerca amigues i amics per a sortides, excursions, i a l'estiu anar a la platja. Bústia Postal 1400-07080 Ciutat.

Cercam músics per a crear una Banda de Música a s'Arenal de Mallorca. Tel. 971 26 17 19. Maties.

Som un alemany de 38 anys, cerc amigues i amics per a sortides i més. També vull estudiar la llengua mallorquina. Escriviu-me a la Bústia Postal 97 - 07080 Ciutat.

Sóc un noi de 31 anys. Solter. No minúvolid. Voldria mantenir correspondència amb noia minúvolid que tenguí bon caràcter, culte, essentí sola. Escriviu a la Bústia Postal 163 - 08400 Granollers (Vallès Oriental).

Capitxós, especial, diferent i atractiu jove de 27 anys, cerca dona independent i intel·ligent que vulgui companyia, carícies, massatges i sexe durant les seves estades al principat, a canvi d'ajuda econòmica. Manel 907843901-973603214.

COMUNICATS

La Generalitat de Catalunya ofereix a entitats i de franc llibres, fulletons i material informàtic sobre la nostra història nacional. Per rebre'ls, cal enviar una sol·licitud a la Generalitat fent esment de l'entitat, adreça, telèfon, l'ús que hom en pensa fer i el nom complet del qui fa la petició amb la signatura i segell de l'entitat. Molt indicat per a professors d'història, ciències socials, català, centres d'ensenyament, biblioteques...

Si vols rebre la revista L'ILLA gratis, la pots demanar a Edicions Bromera, Polígon Industrial, 46600 Alzira. Tel. 96-2402254

Per a tots aquells i aquelles que vulguin lluitar contra l'invasor, contra els traïdors, contra l'opressió obre-ra, i per una terra lliure i catalana, els Maulets tenim obert l'apartat de correus 349 C.P. 43480 de Salou (Tarragona), per a qualsevol informació o col·laboració contra l'ocupació.

Si voleu rebre una subscripció gratuïta al Butlletí de la Fundació per la Pau (entitat contra l'armamentisme i la guerra) podeu adreçar-vos al telèfon (93) 3025129 o al carrer Pau Claris, 89, Barcelona 08010.

Si voleu rebre llibres en català gratuïts sobre diferents temes d'actualitat, socials o teològics, sols us cal escriure a Cristianisme i Justícia, carrer Roger de Llúria, 13, Barcelona 08010, o telefonau al (93) 3172338.

La delegació catalana de la CSEM, grup d'ajut als països de l'Est, fa una crida per enviar roba, menjar, sabates, medicines etc. Per demanar adreces on enviar-ho personalment, podeu adreçar-vos a: Benjamí Planes, CSEM, passatge Miquel Carre-res, 11, 08206 Sabadell. Tel. (93) 7262 918.

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitatària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc, sobre el tema d'alliberament nacional, escriviu a l'Associació «Xavier Romeu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'Apartat 15.071 de Barce-lona-08080.

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana (JERC), i rebre els nostres butlletins, escriviu ara mateix a: JERC-Illes. Santiago Russinyol 1, àtic. 07012 Ciutat de Mallorca.

Estam interessats en un intercanvi cultural amb persones i institucions dels Països Catalans que desitgin informar-nos sobre el passat i el present dels dits països i estiguin interessats en qüestions vinculades a l'Argentina. Escriviu-nos a: Baigorria 1337. 200 Rosario-Argentina.

Acció Cultural del País Valencià i el Bloc Jaume I ja és a Internet. Si voleu intercanviar propostes d'acció i lluita, o informar d'activitats, etc., podeu connectar: ACPV @ vlc.servicomes

Vos recomanem boicotejar les ONG's espanyoles AGNUR España, Médi-

cos del Mundo i Unicef amb els bancs espa-nyols Central Hispano i Banco de Santander que els donen suport.

Subscripcions gratis a còmics en català per a nins de 6 a 10 anys. "El Llaüt de Xàbia" - Apartat 53- Xàbia 03730 Patrocinat pel Magnífic Ajuntament de Xàbia.

Cursos gratuïts de llengua andalus. Podeu adreçar-vos a: LLENGUA (Ensenyans a Dittansia de la Yenwa Andalusia) P. Pedro Romana, 1-4-2-14007 Còrdova.

Si ques rebir el Puxa Asturias en to casa, y de baldre, sólo tienes q'enviar la direcion a: Endecha Astur-Puxa. Cai Llangreu, 10, 2º. Xixon 33206-Asturies.

La meua col·lecció té 20.000 adhesius polítics. Faig exposicions. Crec persones que hem facin arribar enganxines de l'Esquerra Revolucionària. Paniello-Apartat 139 - 22400 Monsó-Osca.

"El Full" és una publicació interna de l'Associació Roca i Ferreres. Si voleu rebre'l gratuïtament comuniquen-vos el vostre nom i adreça: Apartat de correus 9247, 08080 Barcelona.

Lluita, la revista de l'independentisme valencià és a Internet: <http://www.estelnet.com/lluïta>.

Si voleu afiliar-vos a sindicats nacionals catalans: C. S. C. 93 4541188.

Oferim de franc cursos bíblics i subscripcions a revistes cristianes en català: Ajuda Evangèlica dels Països Catalans. Apt. de Correus 1.022. 12995 Castelló. Tlf. (964) 207607.

Els Castellans de Mallorca, necessitem gent! Si l'agrada passar-ho bé. Si vols tenir nous amics sans i saludables. Si l'agrada fer pinya amb un projecte nou: Fes-te Castell! Vine a veure'ns!! Assagem els dissabtes a l'Escola d'Adults son Canals. Carrer son Canals, 10. Telèfon 452414, Isidre.

Pintors, escultors, fotògrafs, etc., interessats en exposar les seves obres, així com gent interessada en comprar o simplement en visitar l'exposició del moment, podeu passar pel Cafè es Museu. Carrer Guillem Timoner, 10-Felanitx.

A tots els menorquins que lluiten per l'alliberament i reunificació nacional, si voleu rebre informació sobre el Partit per la Independència (PI) i de la seva branca juvenil. Joves independentistes dels Països Catalans. Escriviu a: Maür-Ruben Vinent. Carrer dels Freres, 49. Cat-07701 Maó-Menorca.

Animo a tots els independentistes de ls illes i de la resta dels Països Catalans que solen anar a les festes de Menorca per l'estiu a que ajudin, a més de beure pomada, a fomentar la consciència nacional. Porteu tots el mocador independentista al coll.

Grup folclòric sense gaire pretensions cerca sonadors i sonadores, cantaires i gent engrescada per seguir fent coses. Actuam alguna vegada, no guanyam gaire, però ens ho pas-sam d'allò més bé. Ens reunim els dimecres a les 20'30 al Rafal Vell (Antiga escola). Som gent acollidora. Trucau al 971 505374

Els nacionalistes interessats per un sistema d'intercanvi cultural i turisme alternatiu per a nacions sense estat, podeu informar-vos a: Turisme Alternatiu: Bústia Postal 1.171 Castelló 12005. Es tracta d'un sistema de llarga trajectòria provada arreu del món, molt adaptable i econòmic.

Motos
Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

Les persones interessades en les activitats de les Associacions i clubs UNESCO poden adreçar-se a la Federació Catalana de la Unesco: Mallorca, 207-08036 Barcelona. Tlf. 932534367.

Necessitam persones amb idees i ganes de tirar endavant la nostra llengua i la nostra cultura. Associació la Brúxola. Tlf. 93 4353323.

Coleccionau Fanzines? Voleu saber que fan els/les independentistes del Tarragonès? Subscribiu-vos al Butlletí del Col·lectiu independentista "El Timbal de Bruc". Per 600 peles el rebreu cada dos mesos durant un any. Bústia Postal, 7- 43893 Altafulla.

Si us interessen les llengües minoritzades de més a prop, adreça-vos a: Llengües Vives. Bústia Postal 5224/08008 Barcelona.

Si vol rebre l'Euskaren Berripapera (en foraster) gratuïtament escriviu a: Hizkuntza Politikarako. Wellingtongo Dukea, 2 - 01020 Vitoria-Gasteiz (Araba).

Coleccionista d'adhesius compra, canvia, recolleix material d'esquerra revolucionaria o independentista. Coleccionisme I.S.G. Bústia Postal, 135-48980 Santurzi-Biskaia.

Col·laboreu! Ajudeu-nos! Per un projecte de documentació d'indrets de les illes i dels Països Catalans necessitem targetes postals (noves o utilitzades de "Escudo de Oro" Biblioteca Catalana de Krefeld - Box 1665 D-47716 Krefeld Alemanya. Tel. 07-49215126635.

Classes particulars. Totes les assignatures i tots els nivells. Petits grups. Professors/es titulats. Preus econòmics. Telf. 971467931. Ciutat de Mallorca.

Classes particulars d'hebreu, grec i llatí a tots els nivells. Jordi 971242795

Piano Blues, Jazz, Rock. Classes particulars. Harmonia moderna. 971242795 Nanel.

A tots els valencians que vulguen contribuir a la construcció nacional del País Valencià. L'associació civil Tirant lo Blanc us espera. Som els nacionalistes valencians. 963879408.

Sóc professor d'una DIWAN (escola bretona) i escric i llig català. Envieu-me informació sobre els Països Catalans, especialment de tema d'ensenyament: Gràcies. Joel Donnat-44, Hent Frinaoudour, Pénchod-F-22860 Plourivou Breizh/Bretanya - Estat francès.

BORSA DEL
MOTOR

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, venguui en parlarem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Venc Harley Davison Heritatge Softail Clàssic. Modelo 95 matrícula IB 1995 BY. Tlf. 971820717.

VENDES

Venc piano marca TLEYEL, un quart de coa, en bones condicions. Mig milió de pessetes. Tlf. 939 373 151.

Venc figures d'escaiola noves per decorar o policromar: àngels, betlems, fruites, flors... per lots o a la menuda. Trucau capvespres i vespres al 971 29 44 44.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL

Nom.....DNI.....
Cognoms.....Tel. ....

ATENCIÓ • Escriviu un sol anunci per cupó
• Usau lletres majúscules
• Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i envieu-lo a:
L'ESTEL. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

RECORDA
Quan hagi llegit aquest
periòdic, si no en fas la
col·lecció, regala'l a un amic,
veí o parent
EL PAÍS HO NECESSITA

Exigeix EL CATALÀ a les empreses!

La llengua catalana encara no és una llengua normal. Hem reclamar sovint a les administracions catalanes que la respectessin a les catalanes que la promoguessin, però encara és la pròpia societat catalana la que té la major responsabilitat en defensar la nostra llengua: la societat catalana som tots responsables.

Ju dels àmbits on la nostra llengua encara no ha assolit la normalitat és el món de les empreses. I els/les consumidors/es hi tenim molt a dir. La legislació vigent ens permet exigir els nostres drets col·lectius en defensa de la llengua que ens caracteritza com a poble. De res no ens serveix la legislació si els/les consumidors/es no demanem el que ens pertoca. La darrera responsabilitat és nostra. Per això, la **Plataforma per la Llengua** et demana que:

exigis el català com a consumidor a les empreses de distribució
demanis productes etiquetats en la nostra llengua
protestis a les grans empreses productores que sistemàticament es neguen a etiquetar en català i discriminen així la llengua
demanis la recollida en català tant a nivell extern com intern, i responguis la publicitat gratuïta demanant que te la trametin en català
demanis els prospectes o instruccions en la teua llengua
El català no és una llengua inferior: a cap altra, però per a fer valer els seus drets és necessari que reclamem la seva presència amb aquestes i altres iniciatives que vulgis portar a terme.
Si et vols comprometre com a consumidor/a en la defensa de la llengua pots col·laborar més intensament en les campanyes que desenvolupa la Plataforma tractant de complementar mai de substituir, la pressió social que hem d'exigir com a consumidors i consumidores.

17 de gener diada de Menorca (1287-1999)

712 anys de catalanitat

El 1287, amb l'arribada de **Alfons III, Menorca s'incorpora a la corona Catalano-aragonesa.** Els menorquins actuals tenim les nostres arrels en aquells temps.

Malgrat les contínues agressions i els intents de fer-nos desaparèixer, el nostre poble ha mantingut viva la flama de la identitat. Perquè Menorca **NO** és Espanya, sinó una part dels **PAÏSOS CATALANS** solidària amb la resta del món.

Per la nostra història, per la nostra dignitat, pel nostre futur, ens cal dir **SI** a la **INDEPENDÈNCIA !!!**

Joves
independentistes!
dels Països Catalans

Apartat 24. CAT-07700 MAÓ

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

Un calendari dels nostres autors

Una bella eina didàctica

Hem rebut aquest cap d'any un calendari editat per la prestigiosa editorial Bromera d'Alzira, il·lustrat pel dibuixant Enric Solbes i on es reproduïxen les portades de les obres recents dels nostres autors entre imatges que suggereixen la bella aventura de llegir. Dirigit als col·legis i centres d'ensenyament, aquest calendari fa referència als textos narratius de Glòria Llobet, Mercè Company, Tobies Grimaltos, Isabel Clara-Simó, Maite Covas, Pasqual Mas, Manel Joan i Arinyó, Carles Alberola, Robert Garcia, Jaume Bertranpetit, Cristina Junyent i altres que són coneguts arreu del País Valencià. Hi figura també amb la seva obra "Llegendes del Che" el nostre col·laborador, l'escriptor Miquel Ferrà i Martorell, que segons els editors esmentats té quasi més lectors a València que a Mallorca o Catalunya. Hi ha lloc també en el calendari per a recordar dues biografies, Ausies March i Jaume I, així com alguns autors estrangers, com Eric Wilson (amb les seves aventures canadenques) i Nabuib Mahfuz, el gran escriptor egipci. Ω

(Redacció S'Estel)

Automòbils

PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles

C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de Na Tesa

Restaurant
Cas Carbone

Dimarts
tancat

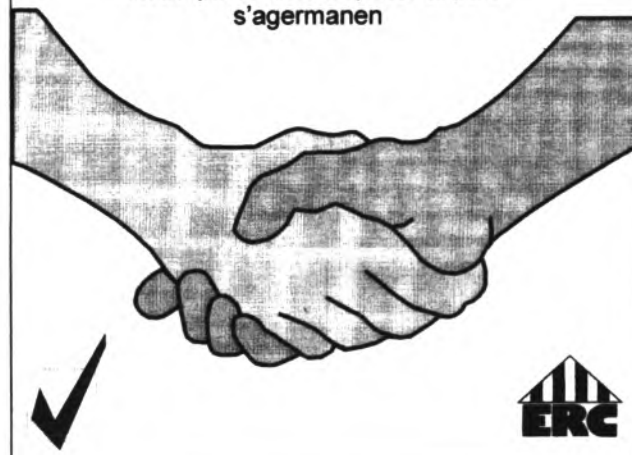
Ctra. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuïri

RESTAURANTE
Casa Jacinto

c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

Comprau productes etiquetats en català.
on la qualitat i el respecte al país
s'agermanen

TENNIS SON RIGO

Tennis
Futbol-sala
Hàndbol
Petanca
Cir. footing

Squash
Volei
Mini-golf
Tennis taula
Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Sometimes • Palma de Mallorca

CAN TITO RESTAURANT

PEIXOS I MARISCS FRESCS
CUINA MALLORQUINA

c/ Palmera, 6 • Tel. 27 10 16 • 07006 El Molinar (Palma)

**SERVIAUTO
ARENAL S.A.**

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

SERVEI OFICIAL

Toldos

Carrer de
Manacor, 121-C

Tel. 27 85 18

07007 Palma de
Mallorca

Toldos **ARAGON**

ENVELATS BALCÓ - TERRAÇA - CAPOTES-
ENVELATS PLANS - COBERTORS PISCINA -
LONES - TREBALLS A MIDA

Aragó, 112 - baixos
Telèfon 27 01 00

07008 - Palma de Mallorca

AGENT DE:

Mosca Marítimo, S.L.

TransMallorca s.a.

Transports a Península i Balears

Carrer dels Conradores, 46 • Nau A 1 - Cantonada Muntanya
Telèfons 971 605 097 - 971 604 239 - Fax 971 604 845
07141 POLÍGON INDUSTRIAL MARRATXÍ - MALLORCA

Fa 15 anys que les germanes Estrugo regenten la botiga de Moda de Dona **ESGO** al carrer de Sant Miquel de Ciutat.

En Pere Caminals és l'amo jove de la **Relotgeria Espanyola**, que abans estava al Carrer d'en Joanot Colom de Ciutat. Ara, fa un any està a la Plaça de Cort. Al quilòmetre u de Mallorca.

Fa 3 anys que na Sheila González va obrir una botiga de **Santeria Cubana** al carrer Ample de la Mercè de Ciutat. Practica el tarot, fa neteja d'energia negativa, practica els "fermalls", (quan la teva parella et fuig, et fa sortilegis per tal de recuperar-la), etc. Na Sheila és santera, -una religió de Nigèria exportada a Cuba pels nigerians esclavitzats pels espanyols-, i té potestat per canviar el destí de les persones. Ella és filla d'Oxún, la Santíssima Trinitat del Coure, patrona de Cuba. Orixá, és la senyora de la riquesa, et dona prosperitat econòmica. Té l'or i l'amor. És una espècie de Venus grega. A la foto amb el seu germà de religió Andreu Muñoz, fill de Yamaya, preparant-se per sacrificar unes gallines en un dels seus ritus.

Fa 10 anys que na Joana M. Salvà amb el seu home Joan Ferrer, regenta la **Cafeteria Toronto** al carrer de Sant Miquel número 1 de Ciutat. Abans, aquest edifici era la Camiseria Ferrer que regentava el seu padri Joan Ferrer. A la foto amb les cambreres del lloc.

Fa 34 anys que na Jerònia Jover regenta la **Sabateria Estarellles** al carrer d'en Joanot Colom de Ciutat. Els seus sogres l'obriren l'any 1916. El propietari és el seu home, en Francesc Estarellles que ara fa 15 mesos que amb els seus dos fills està donant la volta al món en el Veler Sirah, aquests dies se troba per les Illes Maldives. Aquest estiu tornaran a la seva base del Club de la Mar. La senyora Jover agafa l'avió i els visita cada parell de mesos, de manera que també fa turisme.

Fa 4 anys que n'Antoni Costa regenta la **Botiga Costa-Llull** de venda de maquinària per els fusters a la ciutat de Manacor.

EN JOAN QUETGLES, PROFESSOR DE FILOSOFIA

L'esperit republicà La cara amagada. Les economies emergents (II)

Les economies emergents. Amb aquesta expressió es fa referència als països de l'Àsia, l'economia dels quals ha seguit un ritme de creixement molt accelerat. En concret, on destaca Corea del Sud, Hong Kong, Taiwan, Singapur, Malàisia, Tailàndia i Indonèsia. També són nomenats, en conjunt, països del Sud Est asiàtic.

El mitjà de comunicació de masses espanyols han de protegir i reforçar el mite de la grandesa espanyola, el mite d'una Espanya industrial i moderna, d'una Espanya que és alguna cosa d'important al Món. **Com a norma general, el mite de la grandesa espanyola ignora, menysprea o amaga els èxits de les altres nacions. Respecte a aquests països del Sud est asiàtic, el missatge mediàtic, a l'engròs, de manera racista, justifica l'èxit econòmic per causa de la seva extrema pobresa. Ve a dir que el boom industrial és degut a la iniciativa dels grans empreses multinacionals, les quals haurien explotat els baixos costos de la mà d'obra indígena. Els canals espanyols - i catalans - de comunicació donen en comptagotes la informació sobre els països de l'Àsia. Ofereixen una visió esbiaixada de la realitat social i econòmica. En alguns moments, fan veritables campanyes d'intoxicació informativa.** Com a exemple paradigmàtic: La immensa campanya de propaganda sobre la tasca missionera del capellà jesuïta En Vicente Ferrer ("Vicenç", als canals catalans, si s'escau). Veieu també els mitjans de comunicació totalment abocats en suport de la campanya de caritat, de recollida de donatius en metàl·lic, per a la "Fundación Vicente Ferrer", l'objectiu de la qual es contribuir al desenvolupament econòmic d'uns llogarets d'una àrea deprimida de l'Índia. Els mitjans espanyols - i catalans - ofereixen més espai informatiu a la labor del missioner "espanyol" que a tota l'Àsia en bloc. L'objectiu ideològic de la campanya s'ha acomplert: per a l'opinió pública espanyola queda reafirmada la imatge d'una Índia tràgicament miserable i retardada, i la imatge d'una Església catòlica romana que envia missioners benefactors als països dits del Tercer Món, i la imatge d'una Espanya rica que ajuda a una Índia pobre.

Contràriament a aquesta pràctica informativa mitòmana,

la gran premsa del l'Univers anglès i alemany - conseqüent amb la tasca que li és pròpia - ofereix una informació constant i seguida sobre aquests grans països de l'Àsia. La diferència entre l'Univers anglès i l'espanyol és abismal. En referència a l'Índia, mentre els hispans informaven de l'"auto sacramental" del personatge En Vicente-Vicenç Ferrer, a l'International Herald Tribune, 19.12.98, el personatge objecte d'informació era el doctor hindú En Venkataswamy i el seu Aravind Eye Hospital. El periodista informa que és una gran clínica oftalmològica que destaca mundialment per la seva eficiència en operacions de cataractes. L'Aravind, per la iniciativa del doctor Venkataswamy, ha esdevingut un centre de creació de noves tecnologies i, notablement, un centre industrial que comercialitza els seus productes a més de 75 països del Món, amb uns beneficis de 2.4 milions de dòlars al 1997. Amb lletres grosses, destaca que l'eficiència econòmica de l'Aravind és objecte d'estudi per part de la Harvard Business School.

El mite espanyol és insostenible per més temps. Les dites "economies emergents" no són una promesa de futur, sinó una realitat. El mite hispà queda reduït a allò que és realment, un mite ridícul.

En contra de l'estratègia dels mitjans de comunicació de masses espanyols, la gran premsa nordamericana fa temps que ha reconegut la nova realitat mundial. Veiem-ne algunes diferències, les més destacables.

L'ÀSIA HA ESDEVINGUT EL CENTRE DEL MÓN. L'acceleració del procés de desenvolupament econòmic ha afectat a la quasi totalitat de països. Àsia ja era el centre demogràfic del Món. El desplegament econòmic dels Gegants de l'Àsia ha canviat realment la geoestratègia mundial. **En segon lloc després dels Estats Units, la gran potència econòmica no és un país de l'Europa occidental, sinó el Japó. El Japó tot sol aporta el 17 % de total l'economia mundial. En contra del mite espanyol, la renta per capita del Japó fa quasi triplicar l'espanyola.**

Els grans Estats de l'Àsia han fet el salt qualitatiu. No solament són potències demogràfiques,

polítiques i militars. També són ara mateix, uns gegants industrials. L'eix mundial del comerç i del transport ha passat de l'Atlàntic al Pacífic. No són solament el Japó i els "tigres" de l'Àsia els que configuren la nova realitat econòmica. La Xina, amb els seus 1243 milions d'habitants (població estimada de 1998), és un gran potència en quasi tots els sectors de producció, inclosos els de tecnologia avançada. Però també són potències reals: l'Índia, 960 milions, 1996; Indonèsia, 200 milions, 1997; Pakistan, 130 milions, 1996; Iran, 67 milions, 1997; Turquia, 62 milions, 1996; Vietnam, 76 milions, 1996; i d'altres. El fet que aquests països tinguin aquests elevats índex de població posa en evidència la seva capacitat econòmica. En general, el rendiment agrícola d'aquests països és superior al de l'Espanya estricta (Castella, Extremadura, Andalusia). L'Espanya estricta, per la seva producció agrària, no supera la condició de ser una regió pobre, realment i potencialment. L'Índia és rica, les Castelles són pobres. L'Índia produeix més de cinquanta vegades més de cereals que l'Espanya estricta; i té més de cinquanta vegades més de terres irrigades.

La potència industrial de Corea del Sud fa a miques el mite hispà. Amb 46 milions d'h., Corea ha esdevingut una gran potència industrial. Ha seguit la via japonesa (la via espanyola és fer un contracte d'esclavatge amb la gran burgesia estrangera). Les seves grans empreses són nacionals coreanes. Aquestes empreses són presents arreu del Món. Ferro i acer, mecànica de la construcció, automòbils, aviació, electrònica i informàtica, construcció de vaixells, tèxtil, etc. A més a més de competitives, en molts de sectors, són a l'avantguarda. Estadístiques contra el mite. Madrid té 3 milions d'h., Seul en té més de 10 milions. Aeroports, 1996: Esp., 96 - Cor., 101. Marina mercant: Esp., 141 vaixells de g. tonatge - Cor., 481. Pesca: Esp., 866 milers de tones - Cor., 2.9 milions de tones (setè mundial) Taxa d'alfabetització: Espanya, 96 %, Corea 100 %. Diaris per 1000 h.: Esp., 104 - Cor., 407. I com a indicador d'eficiència coreana: la major part de centres de secundària fan un ampli ús de l'anglès parlat; és a dir que la major part del jovent domina l'anglès com a segona llengua. Ω

Ara és la nostra

L'euro és, des d'ara, la nostra nova moneda

A partir del dia 1 de gener de 1999 l'euro és, legalment, la moneda nacional dels països que participem en la tercera fase de la Unió Econòmica i Monetària.

Iniciem un **període transitori** que finalitzarà el 31 de desembre del 2001.

Durant aquests tres anys, l'ús de l'euro encara és voluntari.

Les empreses poden:

- Crear noves societats i red denominar la xifra de capital social de les societats ja existents, en euros.
- Fer en euros la comptabilitat, les declaracions i els pagaments d'impostos.
- Contractar en euros amb els mercats organitzats (borses de valors, MEFF, etc.).

Les persones físiques poden:

- Fer en euros els pagaments i els cobraments que no siguin en metàl·lic (els bitllets i les monedes d'euro no circularan fins a l'1 de gener del 2002).
- Fer en euros les operacions amb bancs, borses de valors, etc.

Qualsevol acte jurídic es pot denominar en euros si les parts hi estan d'acord.

L'euro ★ ★ ★ ★
a Catalunya

 Generalitat
de Catalunya

El canvi del segle

La Pasqua del nen Jesús

PER MARINA FERRÀ A-HAMELYNCK

D'aquí a un parell de mesos seran les festes de Setmana Santa i Pasqua. Observant la forma en que es celebren les festes de Pesajens podem imaginar com devien ser aquestes festes per a la Sagrada família de Natzaret quan el nen Jesús era petit, suposem d'uns 10 anys. El nen Jesús, Yeshu, escoltava de la veu de son pare Josef atentament i fent un munt de preguntes i reflexions, com tot menut amb

una intel·ligència viva i amb una gran curiositat el relat de la Hagad, que conta la sortida d'Egipte i l'alliberament de l'esclavitud, la vida de Moïsses que guiaria el poble israelita a través de la mar Rotja i del desert del Sina, l'aliança amb Déu a través dels 10 manaments, fins arribar a la terra promesa.

Mentrestant, Miriam, la mare de Déu preparava amb tot l'amor i dedicació de tota una mare de

família, els plats típics d'aquestes festes tan familiars, per seguir la cerimònia del seder, anant alerta que no quedàs cap resta de llevat a la vaixela. Entre altres plats no podien faltar el "maror" o herbes amargues que recorden l'amargor de l'esclavitud, el "jaroset", una salsa feta amb dills i fruits secs que recorda la pedra i morter emprada per a la construcció de les piràmides, el "zeroa", os de xot que recorda als sacrificis oferits al temple, "karpas" api que simbolitza la primera època de la sortida d'Egipte, el "matz" o pa sense llevat que simbolitza la vida nova en llibertat després de la sortida d'Egipte, el llevat s'obté de la fermentació de la farina, és un símbol de la vida anterior, i el que interessa és el pas

a una vida nova, sense mirar enrera per això el pa ha de ser sense llevat, amb la farina nova. Durant el sopar de pessaj bevien quatre copes de vi que recorden les quatre expressions de la redempció al llibre de l'exode (6-7): "Jo us treuré de les feines pesades d'Egipte."; "Jo us alliberaré de l'esclavitud."; "Jo us donaré la redempció amb els braços oberts i amb judicis grans."; "Jo us prendré pel meu poble i us duré a la terra, per la qual vaig aixecar la meua ma jurant que la donaria a Abraham, a Isaac i a Jacob i us la donaré per herència." La cinquena copa es per brindar per la propera venguda del messies.

Això devien ser les festes de primavera de la família del bon Jesús.

La pasqua tant per als jueus com per als cristians simbolitza l'alliberament i el pas a una vida nova. A través de Jesús i del patriarca Moïsses ens alliberam del pecat i de totes les classes d'esclavitud. La resurrecció de Jesús és un símbol del nou pacte amb Déu. Al darrer sopar, commemoram la darrera festa de pasqua que celebrà Jesús amb els seus apòstols. Jesús feia de pare de família, ja que és al pare de família qui li toca seguir la cerimònia del seder. La benedicció del pa i del vi, simbolitza la nova aliança, que està marcada pel aconeximents posteriors. Jesús es dona a si mateix perquè el recordem sempre, i sempre el tinguem com un pare que està del nostre costat. Ω

Les edats humanes

PER RICARD COLOM

"El nin s'estima lluitar, les dones agraden al jove, i els diners al vellard".

(Lin Yutang, 1895-1976, escriptora nord-americana-xinesa).

"Un pare savi diu a son fill: *Dels 15 als 20 anys et deix creure més intel·ligent que jo; dels 20 als 25 anys has d'admetre que les nostres intel·ligències són igual. Però d'ençà els 25 t'exigiré la reconeixença de la meua superioritat intel·lectual absoluta*".

"Que la joventut esgoti totes els possibilitats que sols ella posseeix; que l'edat madura sia tan activa com pugui a fi que la seva necessitat d'acció quedi atipada a temps. Llavors el capteniment contemplatiu natural de la vellesa apareixerà com el perfecte compliment de tota la vida. La vellesa que és edificada damunt la base d'estats anteriors perfectament arrodonits, abasta una riquesa interior que evita l'enveja d'aquells que no han arribat encara a l'ancianitat".

(H.A. von Keyserling, 1880-1946, científic, filòsof i escriptor alemany).

"En mirar un jove no m'admira pas la imperfecció de sa vida, sinó la perfecció de sa joventut. Hom hi distingeix l'ésser que creix, de les coses fabricades. Un edifici no té cap aspecte mentre no és terminat. En canvi, al creixement de la vida cada període té la seva perfecció, tant la flor com la fruita".

(Rabindranath Tagor, escriptor bengalí, Calcuta 1861-1940).

"Hi ha en l'infant quelcom d'home d'ençà el bressol, com hi ha en l'home quelcom de nin fins a la tomba".

(G.M. Valtour, escriptor francès, s. XIX).

"I m'esmentà en grec aquesta frase: *Primer els joves s'enfilen, com les vinyes, pels malencònics suports de llurs majors, els quals es complauen en sentir llurs dits suaus i tendres, més tard els vells es recolzen en els bells cossos dels joves per a davallar fins a llurs pròpies morts*. Jo no hi diguí res. Ara era la mateixa cambra la que respirava, no pas els nostres cossos".

(El Quartet d'Alexandria, Lawrence G. Durrell; 1912-1990, novel·lista anglès nat a l'Índia).

"Feliç aquell qui fou jove en sa juvenesa, feliç aquell que sabé madurar a temps".

(Alexander S. Puixquin, 1799-1837, escriptor rus).

"A cada edat li escau una conducta distinta".

(Titus Macius Plaute, 250-184 a.C., comediógraf romà).

"Qui no té la intel·ligència de sa edat en té la dissort".

(François Marie Arouet Voltaire, 1694-1778, filòsof francès).

"L'edat que hom voldria tenir fa prendre mal a la que hom realment té".

(Daniel d'Arc, o Madame Regnier, 1840-1887, escriptora francesa).

"Força gent no arriben als 80 perquè malden durant massa temps per quedar-se als 40".

(Salvador Dalí, 1904-1988, pintor empordanès).

"I allò indubtable és que, com de la gernació anterior a la nostra no hem conegut més que adults i ancians, i de la que ens ve darrera no coneixem sinó joves i infants, tendim a creure que abans eren els homes més madurs, que els nostres avis van nàixer vells i que nostres nets moriran encara nins".

(Miguel de Unamuno, 1864-1936, escriptor liberal basc, mort reclòs pel franquisme).

"Mudant edat, muda's ventura".

(Refrany del s. XV, al capítol 86 de *Tirant lo Blanc* d'en Joanot Martorell, València).

"Cada edat ens assigna un paper diferent".

(Napoleó Bonaparte, 1769-1821, militar cors i emperador).

"Envellir és passar de la passió a la compassió".

(Albert Camus, 1913-1960, escriptor existencialista francès).

"La joventut és un disbarat; la maduresa, un combat; la vellesa una recança".

(Benjamin I. Disraeli, comte de Beaconsfield, 1804-1881, polític i pensador anglès).

"Als 20 anys regna la voluntat, als 30, l'esperit, als 40, el seny".

(Benjamin Franklin, científic i estadista nord-americà, 1706-1790).

"Qui no és bell al 20, ni fort als 30, ni ric als 40, ni savi als 50, mai no serà bell, ni fort, ni ric, ni savi".

(George Herbert, poeta gal·lès, 1593-1633).

"Res no va tan de presa com els anys".

(Publi Ovidi Nàssó, 43 a.C.-17, poeta llatí).

"Els joves van en colla, els adults en parella i els vells van sols".

(Proverbi suec).

"Semblant ets a l'arbre que, arribat l'hivern, llanguieix privat del frondosíssim brancam, i crida de bades a la primavera. Sort malastruga! Naixem ja damnats i cada dia ens atansa a la mort. Els jorns més bells de la vida són els primers a fer-se fonedissos. Ahir, més formós que Febus, conqueres les dones i vencies llur orgull: avui es mofen de ta lletgesa, i amaguen el teu cap pelat de llur esguard. Pocs moments de vida queden a la rosa desfullada pel garbí, i a tu, com a ella, sembla que t'amenaga la Parca.

(El Satiricó, atribuït a Petroni, cortesà de Neró contemporani se St. Pau).

Trenta anys de ma vida volaren depressa,

I encara no manca

Penjat a la branca

Un tros de la corda de l'engronsadora

Com trista penyora

Despulla podrida d'un món esbucat

Fauna mutilat

Brollador eixut

Jardí desolat

De ma joventut.

(La Relíquia, Joan Alcover, 1854-1926, Ciutat de Mallorca, escriptor romàntic i capellà catalanista).

"Els primers 40 anys de vida ens forneixen el text, els 30 següents, el comentari".

(Arthur Schopenhauer, 1788-1860, filòsof pessimista alemany).

"No ens fem il·lusions, la gent res no tenim a dir-nos, sols ens contem les penes. Maldem per desfer-nos-en en el moment de l'amor, però no és possible i la dessem sencera i de bell nou intentem de col·locar-la en algú. I més tard mirem de presumir que ens n'hem desempallegat, però tothom sap que no, que l'hem alçada tota per a nosaltres. I en envellir ens tornem lleigs i repugnants, i ja no podem dissimular la pena, la desfeta, i acabem tenint el rostre ple d'aquesta repulsiu ganyota que triga vint o trenta anys de pujar des del ventre fins a la cara. Ço és l'home: una carassa que ha menester de tot el temps d'una vida per afaçonar-se, i que encara de vegades no acaba de prendre forma de tan feixuga i complicada com és la ganyota que caldria fer per a expressar l'anima completa sense deixar-hi res".

(Louis Ferdinand Céline - o, L.F. Destouches-, 1894.1961, escriptor i metge francès).

"El nin esdevé adult quan comprèn que no sols té dret a tenir raó, sinó també a errar-la".

(Tomàs Szasz, 1929-_, psiquiatre nord-americà oriünd d'Hongria).

"Gairebé tots els gran homes passen a la posteritat amb el caràcter que tingueren en alguna època de sa vida. El Byron de la llegenda és el bell adolescent del 1812 i no pas l'home madur de cabells clars, envellit, que coneugué lady Blesington. Tolstoi és el vell camperol de llargues barbes. Voltaire és el vellet maliciós de Ferney".

"Si, hom pot trobar als llibres una casta de felicitat provisional, i en les obres d'art, i a la feina. Però als trenta o quaranta anys hom es planyerà de la vida fracassada. Millor es de desempallegar-se prest del fantasma de l'ambició per l'únic sistema eficaç, que consisteix en donar-li satisfacció; després, i sols després, finir la vida en una saviesa que ja pot ser sincera, car coneix bé allò que menysprea".

(André Maurois, 1885-1967, escriptor francès).

"Quan hom té 20 anys creu haver resolt l'enigma de la vida; als 30 hom comença a reflexionar-hi, i, als 40, hom descobreix que és insoluble".

(Johan August Strindberg, 1849-1912, escriptor suec).

"L'home comença a ser vell de debò quan deixa de ser educable".

(Arturo Graff, 1848-1913, escriptor grec-italià).

"-Sóc tan jove com vull -féu-. Això és també cosa de poder personal. Si vas arreplegant poder, el teu cos pot realitzar gestes increïbles. En canvi, si dissipis el poder, et fas vell i gras de la nit al matí".

(Viatge a Ixtlan, 1972, Carlos Castaneda, d'un quartet sobre realitat màgica molt colpidor).

"El nin és realista; el xicot, idealista; l'home, escèptic; i el vell, místic".

(Johan W. Goethe, 1749-1832, escriptor alemany).

"Per a molts, el somniat avenir no és, sovint, sinó el retorn a un passat idealitzat".

(Robertson Davies, escriptor canadenc, 1913-_.)

"Hom naix sense dents, sense cabells i sense il·lusions. I mor talment: sense dents, sense cabells i sense il·lusions".

(Alexandre Dumas, escriptor francès, s. XIX). Ω

Els nostres: Jaume Serra Obrador

La darrera manifestació antifeixista de Jaume Serra (En Memòria)

Manifestació antifeixista del 27-XI-98. En la fotografia tres històrics militants en la lluita per la llibertat del nostre poble: Jaume Serra, Miquel López Crespi i Miquel Ferrà Martorell.

Més de cinc-centes persones es manifestaren el 27-X-98 davant la delegació de Govern de Ciutat per demanar que l'assassí Pinochet, exdictador de Xile, fos jutjat per crims contra la humanitat. Nombrosos ciutadans xilens residents a Mallorca hi eren a la concentració. Els crims dels manifestants titllaven -com és lògic- d'assassí al general feixista que acabà amb la vida de milers i milers de revolucionaris xilens i de tot el món. Al capdavant d'aquesta important demostració d'internacionalisme solidari, d'antifeixisme militant hi era Jaume Serra (al costat dels escriptors Miquel Ferrà i Miquel López Crespi). Ara, dies després, ens assabentem de la mort d'aquest històric heroi de la lluita antiimperialista. Jaume Serra ens ha deixat als 76 anys. Definit per la dictadura de la dreta franquista -torturat l'any 1948-, en Jaume ha estat sempre un autèntic defensor de la llibertat i del socialisme. El seu compromís per-

manent amb el poble treballador mallorquí el va obligar a exiliar-se a Algèria i París. En tornar a Mallorca, i després d'una llarga militància al PCE, va afiliar-se al PSM. Tots recordarem la seva alegria davant l'èxit de la manifestació contra la dreta feixista xilena i el seus ànims revolucionaris en una època on l'oportunisme i el cinisme dels penedits és paisatge quotidià. Lluny de qualsevol aspiració a poltrones i sous fàcils, el seu treball en favor del socialisme i la llibertat de la classe obrera serà sempre exemple per a nosaltres.

La revista *Mallorca Ara* (full informatiu del PSM-EN) ha escrit de Jaume Serra (vegeu pàg. 8 de desembre del 98): "Des del primer dia vàrem comptar amb el seu suport, especialment els joves. Sempre guardarem el seu record com a exemple d'activitat política entregada a les idees i a les persones". Ω

(Redacció)

Partit Socialista de Menorca

L'obra de Josep Maria Quintana *Regionalisme i cultura catalana a Menorca (1888-1936)* és un bon testimoni que Menorca -per molt diverses causes que aquí no tractarem- ha tingut i té una personalitat pròpia (només faltaria!) molt més acusada que la que s'hagi pogut manifestar des d'Eivissa (Formentera té poc pes en aquestes consideracions globals) en l'àmbit polític i econòmic. De tota manera, aquesta forta "personalitat menorquina" té tant un component de realitat com un altre de "marketing", ja que els mateixos menorquins hem contribuït enormement a magnificar el fenomen entre la població catalana de fora Menorca (la imatge i la realitat no sempre es corresponen, però això ja no és tema d'aquest article).

Quan el doctor Frederic Llànsó proposà per a les Balears un model de distribució de poders semblant al dels "cabildos de les Canàries", des d'Eivissa s'interessaren ràpidament per la proposta, però els polítics mallorquins s'hi oposaren frontalment, amb la qual cosa fracassava l'intent de crear una Mancomunitat Balear.

Poc després, Pere Ballester introduïa un nou element en el debat regionalista: "...nuestra pequeñez nos priva de constituir región...no conviniéndonos constituir la con Mallorca...¿cree alguien que podría sobrevenirnos algún daño anexionándonos a Cataluña?...".

Joan Hernández Mora, prestigiós intel·lectual, escriuria el 1931: "Tant de bo poguem ben prest cridar no solament Visca la República Federal! I Visca Catalunya lliure!, sinó, també, Visca Menorca catalana!". Antoni Tudurí llançava el seu "Visca la República catalanobaleàrica!". Joan Timoner proposava l'absoluta catalanització de l'illa de Menorca i acabava l'article *La nacionalitat dels menorquins* amb un "Visca Menorca catalana!", mentre que a un altre article escrivia: "Res d'Estat Balear, res de provincialismes ni coaccions més o menys desfasats de doctrina federal. El nom de Balears és un mite, una paraula sense consistència ideològica, tot buidor i negació. Catalunya, Mallorca, Menor-

ca, aquests són noms que tenen una justificació, una base sòlida, indiscutible".

En conjunt, s'observa que tant des del "menorquinisme" radical com des del moderat es considera un espai polític regional (Menorca) i un espai nacional (Catalunya, actualment també coneguda com Països Catalans).

Així, no és estrany que de la reunió de batles menorquins el 1931 a es Mercadal en sortís la decisió de no acceptar els postulats de l'Avantprojecte d'Estatut de les Illes Balears i que s'optàs per la via pròpia independent i la possibilitat d'inclusió de Menorca en l'autonomia de la Catalunya central. Res d'això no fou possible perquè arribaren els negres anys del feixisme espanyolista.

Com es troba la situació política actualment?

D'una banda hi ha ERC (Balears i Pitiüses), d'altra banda UM (Mallorca) i per un altre costat una cosa que és el PSM (Mallorca), una altra ENE (Eivissa) i una també prou distant de les dues anteriorment citades que és el Partit Socialista de Menorca.

En aquest darrer cas (PSM-PSMe-ENE), es practica l'estratègia de la divisió amb l'argument que és l'única via possible per al "nacionalisme a l'espanyola". El problema és que les estratègies sovint generen ideologia i que els plantejaments comporten una pedagogia que a la llarga pot dur a resultats molt diferents dels objectius que es persegueixen.

Els menorquins som bastant reaccis a la participació en activitats polítiques o socials que tinguin un component "de domini públic". Tots els partits polítics tenen greus problemes per renovar els seus càrrecs interns i públics, cosa que es tradueix en una continuïtat notable de les mateixes persones en les mateixes posicions. Si hi ha incorporacions noves que acceptin o ambicionin tenir imatge pública, al cap de poc temps apareixen com a nous líders: EU ha aconseguit rellevar en Joan F. López Casesnoves per la incorporació d'en Josep Portella i en Sergi Marí, si bé el PSMe encara

no té un bon recanvi per a na Maria Joan i en Ramon Orfila.

Aquesta situació difícil per als partits polítics no es tradueix però en una imatge crítica cap a fora, ja que tots s'han adaptat perfectament a la situació. Quan es fan actes de "comunió" partidista l'assistència sol esser important i el producte fa de bon vendre. La veritat és que els menorquins som bons venedors de Menorca, característica que contrasta fortament amb les altres illes.

El to polític imperant és grisenc, sense estridències, molt discret. Quan es va trencar l'Entesa de l'Esquerra hi va haver poc enrenou. El PSM ha seguit amb el seu discurs públic caracteritzat per la indefinició més absoluta (no entre els fidels, però, on es presenten com els més progressistes, nacionalistes, etc): "la nostra llengua", "la nostra nació", "el nostre poble", "una societat progressista", etc i d'aquí no surten. EU, en canvi, ha introduït un estil nou entre els comunistes, ja que la majoria es poden adscriure a la "línia Ribó" i el seu discurs és molt més definit tant en el tema nacional com en el tema social; ara bé, no deixen de pertànyer a IU i el "café para todos". No obstant això, i en atenció estricta a les persones, en Joan F. López Casesnoves o en Josep Portella tenen una visió de la nació catalana en termes culturals i en termes polítics que en molts d'aspectes és molt més pròxima a la d'ERC que la que sovint plantegen públicament els líders del PSMe, tot i que aquests practiquen una política més d'esquerra que el PSMa.

Tal vegada resultaria convenient que des del PSMe es vegi que al notari i polític moderat Josep Ma. Quintana no li han sortit morenes per utilitzar els termes català i Països Catalans per definir la llengua i la nació dels menorquins, amb la mateixa seriositat i responsabilitat amb què Mascaró Pasariu declarava que el nom corresponent a la nostra nació és Catalunya. Ω

Collectiu Blanquerna

La meva dona i jo (VI)

Sopàvem amb uns cosins i vam sortir a parlar de com anem perdent facultats a mesura que ens fem grans. En un torn de confessions, tots vam coincidir en admetre que, entre altres deperdicions, i potser relacionada amb la pèrdua de la memòria, havíem sofert la pèrdua de bona part del sentit d'orientació en llocs poc coneguts. Inaturalment, ho vam demostrar amb exemples.

Ella explicà per enèsima vegada que un dia, a Barcelona, cercaven una església que jo deia que era més amunt de la Diagonal i ella, que no distingeix entre la banda de mar i la muntanya d'aquesta capi-

tal, deia que més avall. Com a esposa submissa féu cas de la meva assessoria i m'acompanyà fins on jo deia, amb el mal que li feien els peus!, i com que allà no hi havia l'església que cercàvem, ni cap altra, vam haver de recular carrer Aribau avall fins que la vam trobar precisament allà on ella havia dit que era.

Abans jo no intentés alguna justificació per a un fet que era absolutament verídic, considerà que encara no havia demostrat suficientment la meua incapacitat orientativa i relatà com un dissabte al vespre vam sortir del metro d'Ur-

quinaona per una sortida que no era habitual, perquè aquesta la tenien tancada, i un cop a la superfície no vaig saber on érem i li vaig fer recórrer quatre cantonades fins que ens vam tornar a trobar davant la mateixa boca del metro. Llavors vaig preguntar a un transeünt on érem i cap on havíem d'anar.

-No em diràs que no t'has desorientat mai, tu? -vaig intentar defensar-me atacant.

Jo no -féu ella amb tota al·lònia-. Jo no m'he perdut mai, ni a Barcelona ni enlloc, perquè sempre vaig allà on vas tu.

Encara avui, després de molts dies de rumiar-hi, no sé exactament si la seva frase era una lloanca o un blasme. Ω

NO EMPRENYIS

EL MEU POBLE

CRONOLOGIA DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA (XXXII)

Interregne: Catalunya sense rei (1410-1412)

PER RICARD COLOM -TLF. 964 207607

"Assolida l'alienació del sotmès per mitjà (bàsicament) de la coerció física, la tasca del colonitzador es concreta a mantenir aquest estat d'alienació i a convertir-lo en el seu (nou) estat "natural", per ço la colonització significa sempre la falsificació de la història, o àdhuc la seva anatematització. Heinz Dieterich, *Emancipació i identitat de l'Amèrica Llatina*: (1492-1992).

6.1410: Mort el rei, les institucions del Principat, les úniques operatives, prenen les regnes de la situació, però sense prendre cap decisió útil per a la nació catalana.

1410: El comte d'Urgell, que no havia pas estat nomenat hereu per tenir poderosos enemics (els Urrea, els Centelles...) **vindica la corona** com a cunyat del rei i besnet del Benigne.

Carestia i rebrot epidèmic al Regne de València i el Principat.

València trau 40.000 sous en impostos mercantils.

Primer psiquiàtric del món: l'Hospital dels innocents, folls i orats de València.

Ca. 1410-1412. Bandossitats valencianes entre els Centelles i els Solers.

18-9.1410: El regent castellà, Ferran de Trastàmara, conquesta a Granada la ciutat d'Antequera, punt clau, gesta que té gran ressò internacional.

30.9.1410: **Fernando, ara d'Antequera** aprofita el rebombori per a reclamar sos "drets" com a net del Cerimoniós: sa mare n'era filla, però per acord, quedava descartat qualsevol dret successor a la Confederació.

9.10.1410: Com que a València i Aragó segueixen els bàndols irreconciliables, els principals pretendents a la Corona envien llurs ambaixades al Parlament català:

***Lluís de Calàbria**, és el candidat de l'oligarquia, dels antiurgellistes, de la vídua francesa de Joan I (àvia seva).

*Jaume d'Urgell, dels Luna i de l'Aragó vell, dels Vilaragut i gran part del Principat.

* Pretenents mancats de suports interiors: **Alfons de Gandia**, i el d'Antequera.

11-1410: El d'Antequera actua: escampa tropes castellanes al llarg de la frontera amb Aragó i València, inicia negociacions amb França (tradicional aliada de Castella i interessada

en el plet a través de Lluís de Calàbria i d'Anjou), mira de guanyar-se les simpaties dels antiurgellistes i presenta sa candidatura amb moderació per no alçar recels.

1419-1431: "Antipapa" Joan XXIII. Convoca el Concili de Constança, on serà destituït.

1410-1431: L'abat Girgós basteix el palau abacial, magnífic gòtic, i les fortificacions de Vilabeltran (Empordà).

1410-1434: Un dels intèrprets o torsimany d'àrab del batle general de València per a interrogar captius moros és l'hostaler **valencià** Pere Giner, de qui el notari **valencià** Ambrós Alegret diu que és *torciany sive interpretes algaravie barbaree et catalanis ydionatis*, o sia, torsimany del berber al català.

Ca. 1411: Mor el poeta barceloní Jacme March, oncle d'Ausiàs, autor de *La Joiosa Garda* i de *Cobles de Fortuna*. Els March tenen una branca a Barcelona i una altra a València.

Primavera 1411: La delegació catalana a l'Aragó ateny d'aplegar el parlament aragonès a Calataiut, però l'arquebisbe de Saragossa, paladí de la causa angevina, s'oposa violentament i fa fracassar l'assemblea.

5.1411: Pressió armada del d'Antequera per la zona de Morella.

31.5.1411: Queda dissolt el Parlament aragonès.

1.6.1411: En tornar devers Saragossa **cau assassinat** a l'Almúnia de D^a. Godina l'**arquebisbe, Garcia Fernàndes de Heredia a mans de l'urgellista aragonès Anton de Luna.**

6.1411: **Els aragonesos pro angevins**, dirigits pel cunyat de l'arquebisbe, demanen ajut militar a Lluís de Calàbria.

En no rebre'n auxili, s'adressen al **Trantàmara, el qual accepta.**

Sant Vicent Ferrer, J. Reixac, s.XV, MCDV.

Finals 7.1411: La cort castellana es trasllada a Aillon, vora la frontera aragonesa.

Estiu-tardor 1411: Els Urrea a l'Aragó i els Centelles a València, ajudats per tropes castellanes, ocupen castells i posicions en previsió d'una guerra civil.

A l'Aragó, el nord és urgellista, front al sud i la noblesa, que s'han fet trastamaristes.

A la Catalunya sud els Vilaragut són la flama urgellista, front als Cen-

telles, la burgesia i les zones veïnes amb Aragó, que són trastamaristes.

Al Principat la petita noblesa i els Montcada, Cardona, Perellós, vescomtes de Roda, Bernat de Cabrera són urgellistes, mentre que part de l'alta noblesa (Pallars, Illa-Canet, G. Alemany de Cervelló) són antiurgellistes.

9.1411: La pesta reapareix amb virulència a Ciutat de Mallorca.

25.9.1411: Corts valencianes a Vinaròs (Baix Maestrat) convocades de València estant pels Vilaragut, mentre que les catalanes s'apleguen a Tortosa, per a elegir successor. Però a Vinaròs sols hi van els urgellistes.

Tardor 1411: Els Centelles, des de Paterna (l'Horta) convoquen Corts valencianes a Traiguera (Baix Maestrat): sols hi van els trastamaristes.

Fra Vicent Ferrer, confessor de Benet XIII, visita el d'Antequera. Sembla que se'n fa una idea d'home destre i enèrgic, capaç d'acabar amb les caòtiques violències que assolen la Confederació i ajudar a treure l'Església del Cisma.

Ca. 12.1411: Les Corts valencianes a Traiguera consenten d'aplegar-se amb les de Vinaròs.

1411: Benet XIII excomunica els urgellistes aplegats en Corts a Mequinensa (La Franja) i així afavoreix els trastamaristes aplegats a Alcanyís.

L'Orde (militar) de Montesa cedeix Peníscola a Benet XIII per a refugiar-s'hi, un castell dins una península quasi inexpugnable.

La vídua de Joan I, Violant de Bar, de **nació francesa**, s'adreça a la noblesa valenciana a tomb del ple successor, i afirma que ha fet estudiar els testaments dels darrers reis, *los quals testaments, per clarificació de nostra intenció, havem fet splanar de latí en lengua catalana.*

Carestia i rebrot epidèmic al Regne de València.

Lluís Borrassà pinta el *retaule de St. Pere*, gòtic, per a l'església de Terrassa.

1411-1414: Retaule gòtic de St. Ambrós i St. Martí, d'en Joan Mates.

1.1412: **El Parlament català refusa una interessant proposta franco-provençal, feta per Lluís de Calàbria**, qui aportaria a la Corona el comtat de Provença i el ducat d'Anjou. (continuarà). Ω

Joan Basset

(finals del s. XIV - primera meitat del s. XV)

*Ab fin voler vos amb, senyora bella
Ab fin voler am, senyora bella,
Tan lliament com requer amor franca;
Per ço us present de berbena una branca
E us dó el bon jorn per ventura novella.
E sapiats que del meu cors e-z arma
Podets vos far a tota vostra guisa;
Per que el meu cor d'autre amor se desarma
Si no de vós, per qui mantenc divisa.*

Moments decisius en la Història de les Illes Pitiüses

Els agermanats

A la seua Història d'Eivissa i Formentera, Ernest Prats explica que la colonització agrària de les illes Pitiüses, com la de la resta de les Balears, es va fer en base al sistema conegut com a contracte emfitèutic. Segons aquest, el propietari de les terres, un dels consenyors, cedia a aquell que havia d'explotar-les el domini útil, el dret a cultivar-les. A canvi, qui rebia el domini s'obligava a pagar una certa quantitat anual al senyor, en sous o en espècie (una part de la collita).

Un dels fets importants que tingué lloc a les terres de la Confederació Catalano-Aragonesa al llarg del segle XVI (deixant a part els atacs i saquejos dels turcs per tota la Mediterrània, als quals aquesta secció ja s'ha referit) fou l'anomenada Guerra de les Germanies, o Germania. Fou una revolta social que es produí tant al País Valencià com a les Illes Balears. Esclatà l'any 1521 i enfrontà els agermanats, grups

formats pels menestrals i els petits propietaris rurals, amb els mascarats, integrants dels grups benestants tant de la ciutat com de la part forana. Les causes foren més o menys les mateixes que les d'un aixecament anterior, l'any 1450, i un altre de posterior, l'any 1689: la misèria dels pagesos i menestrals, provocada per l'explotació a què els tenien sotmesos els senyors propietaris de les terres. A Mallorca, la revolta començà quan el virrei Gurrea manà empresonar a varis menestrals, que aviat foren alliberats pels seus companys. El virrei fugí cap a Eivissa. Les postures es radicalitzaren, es va produir un assalt dels agermanats al castell de Bellver... Un grup d'agermanats que havien desembarcat a Eivissa perseguint el virrei i els nobles que havien fugit amb ell, foren derrotats en octubre de 1522 per les tropes reials que, tot seguit, arribaren a Mallorca i, després de diversos combats, aconse-

guiren sufocar la revolta. La posterior repressió contra els sublevats, i per extensió contra els pagesos, fou ferotge.

Com escriu Ernest Prats, "quan als agermanats mallorquins els va fugir cap a la nostra illa la seua millor nau (amb el virrei de Mallorca i una part dels mascarats a bord), que era emprada per activitats corsàries, varen decidir armar una flota per recuperar l'embarcació". El 5 de juny de 1522, una flota de cinc naus agermanades arribà al port d'Eivissa, reclamant que li fos tornada la nau que havia fugit. En no rebre resposta, posaren peces d'artilleria a s'Illa Plana i dispararen contra la Vila. Uns 500 homes davallaren de les naus i s'enfrontaren a les forces del governador d'Eivissa, Pau Salvà. La batalla acabà amb la derrota dels agermanats. Pel que sembla, la participació dels pagesos eivissencs en aquesta revolta i en els fets explicats fou molt poca. Ω

Drets individuals, drets col·lectius

Recentment ha fet cinquanta anys d'ençà la *Declaració Universal dels Drets de l'Home*, proclamada per l'ONU al 1948, la qual representà una fita capital en la presa de consciència sobre la igualtat de totes les persones humanes.

Precisament, una de les grans aportacions a la comprensió d'aquesta igualtat, i que l'esmentat manifest recollia clarament, fou -és- el reconeixement de la diferència dels éssers humans per raó de la llengua, cultura, pertinença a un poble concret... encara que aquest aspecte de la qüestió s'ha silencià significativament en l'aniversari de la *Declaració* celebrada a la França jacobina.

És perfectament comprensible el fet que els drets individuals a la igualtat i a la diferència només poden iniciar-se i desenvolupar-se dintre del poble en relació al qual cadascú s'identifica. En aquest sentit, els drets dels pobles, especialment el dret a l'autodeterminació de cada un d'ells, i les facultats que els són connexes, polítiques, socials, econòmiques i cíviques, han estat reconeguts per diver-

sos *Pactes Internacionals* de l'ONU.

Tanmateix, podem comprovar fàcilment que les relacions internacionals es troben monopolitzades actualment pels Estats constituïts. Aquests s'atorguen el poder de determinar el nivell de sobirania de cada poble i imposen models institucionals en què es confonen la ciutadania i la pertinença a un(s) poble(s), amb el greuge que suposa la voluntat de sotmetre'ls amb diversos estatuts jurídics (províncies, regionalització, autonomies) o fins i tot de negar llur existència (cosa que pot comportar perfectament l'etnocidi).

Tots els pobles són iguals en dret i qualsevol poble té el dret a ser plenament reconegut com a tal en el concert de les nacions, amb la seva cultura, llengua, normes d'organització i estructures polítiques pròpies, en un marc ampli de sobirania constitucional democràtica. Per poder arribar a una nova etapa en la construcció de l'entesa i la solidaritat entre els pobles i per contribuir d'aquesta manera, a la Pau Universal, és indispensable una completa (re)definició dels drets col·lectius dels pobles i, evidentment, posar-los en pràctica. Ω

Andreu Salom i Mir

A cada dret, un deure

La proclamació emfàtica d'un munt de drets diversos per a tota la ciutadania no serviria de gran cosa (potser caldria dir "no serveix de gran cosa") si no va directament acompanyada dels deures corresponents. No es poden garantir uns certs drets si algú altre no té el deure d'adaptar-s'hi.

Aquesta premisa, que sembla que és molt i molt elemental en la majoria dels ordres de la vida, no ho és tant en d'altres. Per exemple, està claríssim que el dret d'un cotxe a passar, en un moment determinat, per una cruïlla on hi ha semàfors, sol ser correlatiu al deure dels cotxes que van en altres direccions de romandre aturats. Quan està en verd per als uns, necessàriament, ha d'estar en vermell per als altres. Seria absurd que hi hagués, en una cruïlla, tots els semàfors en vermell; però, a més d'absurd, seria perillós que n'hi hagués diversos en verd.

Si es proclama el dret a la feina, s'han d'arbitrar polítiques que assegurin que hi haurà feina per a les persones que es vagin incorporant al mercat de treball. Si es proclama el dret a la vida, s'haurà d'assegurar un mínim de seguretat per a la gent. Si es proclama el dret al vot, per exemple, caldrà garantir que les persones puguin participar lliurement en les eleccions que hi hagi. Si es proclama el dret a l'ensenyament, les autoritats competents hauran de garantir que tothom pugui anar a l'escola. I tot l'etcètera que s'hi vulgui afegir.

Hi ha una sèrie de drets

inherents de la persona humana. Alguns estan reconeguts per les institucions que els han de reconèixer per tal de garantir-los, i d'altres no. (Per exemple, els eivissencs i la resta dels catalans no tenim el dret a la nacionalitat, per molt que estigui entre els drets humans fonamentals, reconeguts per la Declaració Universal dels Drets Humans). D'altres, de vegades, són reconeguts a mitges.

Fins i tot n'hi ha que són reconeguts teòricament però que després no es reconeixen a la pràctica. Entre aquests, hi trobam els drets lingüístics dels ciutadans d'aquesta part del món que usen la llengua que almenys dos estats d'autonomia reconeixen com a pròpia: la llengua catalana.

Hem passat, al llarg de les últimes dècades, del no reconeixement pur i dur, al reconeixement impràctic. Ara que fa temps que el català és llengua oficial, encara la Plataforma per la Llengua ha d'anar regalant als jutges que exerceixen a Eivissa manuals de català. I encara n'hi ha que no en saben. I n'hi ha que no tenen cap interès per saber-ne.

Obliden un principi elemental del dret: a cada dret li correspon un deure.

Al dret dels ciutadans de ser atesos en català li correspon el deure de tots els funcionaris -els jutges, entre ells- de conèixer perfectament la nostra llengua. Ω

Bernat Joan i Mari
President d'Esquerra
Republicana-Balears i
Pitiüses

L'ESTEL
EL DIARI DELS
MALLORQUINS

SUBSCRIVIU-VOS-HI !! • ANUNCIAU-VOS-HI !!

TEL.: 26 50 05

Visitau la pàgina de
L'ESTEL a Internet!

Us podeu subscriure per E-mail a
estel@balearkom.es

indicant les dades que figuren
a la butlleta de subscripció.

Les trobareu també a
<http://www.balearkom.es/usuarios/estel/>

Primer, un estat que ens defensi

*No som de dretes ni d'esquerres
¡¡ Catalanistes!!*

*No som de dretes perquè no som classistes,
No som d'esquerres perquè no som classistes,
No som regionalistes perquè som catalanistes,
I som catalanistes perquè som patriotes*

La nostra nació es troba avui en dia desorientada, desinformada i dividida. Però per a nosaltres, els joves d'Estat Català, no hi ha dubtes. Catalunya, els Països Catalans, no necessita un govern d'esquerres, ni necessita un govern de dretes, ni tampoc necessita un govern regionalista; el primer que necessita Catalunya és un govern propi.

No acceptem un simple govern regional, que es veu obligat a suplicar a Madrid, que ens torni les engrunes d'allò que és nostre. Volem que la nostra Nació estigui reunida en un Estat Català amb un govern del poble i fet pel poble, escollit lliurement, amb llistes obertes. No volem un govern manipulat pels grans partits, que estan controlats i coaccionats per les companyies multinacionals i pels sectors financers. Volem un govern català, fet per catalans lliures.

Però la reconstrucció d'un Estat propi no és un fi en si mateix, buit i utòpic, la reconstrucció d'un Estat Català és un fi per arribar a un objectiu: la defensa de la Nació Catalana, i de tot allò que significa. No volem, com diuen els espanyols *mas de lo mismo*, en la Catalunya independent, no és podran tolerar problemes com l'atur massiu, l'extensió de la drogaaddicció de manera generalitzada, la manca d'inversions en el sistema educatiu, la ineficàcia del sistema de Seguretat pública, la nul·la investigació en el desenvolupament i aplicació de noves tecnologies, i la sistemàtica introducció d'una societat individualista, insolidària i sense justícia.

L'Estat Català ha de vetllar per la defensa de la nostra Nació, i de tot allò que significa; la nostra llengua, la nostra cultura, la nostra història, el sentiment de poble unit; ha de defensar els catalans, i en resum tot allò que defensa el catalanisme polític.

*No som catalanistes perquè som independentistes,
Som independentistes perquè som catalanistes.*

Qualsevol que gosi autoproclamar-se catalanista, ha de defensar com a mínim la independència; si no és capaç ni de lluitar per la llibertat de la seva pròpia nació, no té cap dret a autoproclamar-se catalanista.

La independència no és el final, sinó el principi. Les virtuts de la nostra nació, del nostre poble, de la nostra gent, s'han d'encarnar en l'Estat Català, i han de ser mantingudes i preservades per aquest. L'Esperit Nacional Català ha de ser defensat d'aquells qui des de dins o des de fora conspiren per destruir-lo i corrompre'l. Virtuts com el treball, el respecte a les tradicions, al tolerància, el seny, i també al valentia, l'orgull de ser català, al rauxa, tan sols podran continuar vives, si hi ha un Estat que els defensa i les potencia entre la població catalana.

Si els espanyols no han estat mai capaços de posar-se d'acord entre ells mateixos per resoldre els seus problemes interns, ni han fet res remarcable en la Història de la Humanitat (apart d'exterminar milions d'indígenes americans armats amb pedres i arcs de fusta), es deu única i exclusivament al fet que la nació espanyola te unes característiques absolutament oposades a les de la nació catalana. Virtuts tals com *ja lo haré mañana, así ja está bien, somos los mejores del mundo, España es diferente*, formen part indisoluble d'Espanya.

La idea d'Espanya és un esvort de la Història; engarjolar pobles tan oposats, tan diferents, dins d'un mateix estat que ja naixia corrupte, ineficient, i malgastador, no ens podia dur enlloc diferent d'on som ara: a ser el lavabo d'Europa.

La reconstrucció de l'Estat Català, un estat propi que

preservi l'esperit català, és l'única sortida que tenim, si la nostra nació vol tornar a les quotes de prosperitat i de poder a les que van arribar els nostres avantpassats. Catalans dominaren tota la Mediterrània en l'època medieval, i Catalunya era una potència economico-militar, respectada i admirada a tota Europa. Catalans dominaren tot el Carib a finals del segle XVIII, i amb els beneficis aconseguits, es va poder industrialitzar tot Catalunya durant el segle XIX; els nostres productes eren venuts arreu del món.

Però com sempre, es repetí el mateix, la idea d'Espanya, la *vagància* la corrupció, i la ineficàcia ens impediren continuar endavant com a nació industrialitzada, moderna i europea. De les profunditats d'Espanya sorgí el crit d'alarma. Catalunya i els catalans anaven massa ràpid per a la resta dels espanyols, i Espanya no ho podia permetre.

Es contra aquesta idea, els nostres avis agafaren les armes i lluitaren a la guerra, fent el seu sacrifici de sang. I els nostres pares patiren la repressió de la dictadura, i anaren a al presó durant els anys 60 i 70. Lluitaren per la reconstrucció de Catalunya.

I ara, el destí de Catalunya és a les nostres mans. És la nostra obligació culminar la seva feina. Les velles generacions ens observen i esperen la nostra resposta.

Nosaltres, els joves patriotes d'Estat Català, som portadors de la Flama del Catalanisme Polític. Catalunya és viva en la nostra sang, batega en els nostres cors. La seva defensa és en les nostres mans. Catalunya espera de nosaltres tan sols la lluita, el sacrifici, i la victòria. Salut i victòria. Ω

Estat Català. Bústia de
Correus 165 - 08480
l'Ametlla del Vallès

febrer

1 febrer. Sant Roman de Fitero.	2 febrer. La Candelera.	3 febrer. Sant Blai.	4 febrer. Sant Zenon.	5 febrer. Sta Agata.
6 febrer. Sta Dorotea.	7 febrer. Sant Romuald.	8 febrer. Sant Joan de Mata.	9 febrer. Sta Apol.lònia	10 febrer. Sta Escolàs-tica.
11 febrer. Mare de Déu de Lorda.	12 febrer. Sta Eulàlia.	14 febrer. Sant Valentí.	15 febrer. Sant Beat.	16 febrer. Sant Honest. 1 Sant Repel·ló.

1.999

Refranyer

Quan la Candelera plora, el fred és fora.
Quan la Candelera riu, el fred és viu.
Tan si plora, com si riu, ja ve l'estiu.
Per la Candelera, l'ós surt de l'osera,
Si troba que fa bò, sen torna a fer un gaitó

Sant Joan de Mata

Era parent del comte Arnau. Va formar d'orde dels Trinitaris i va voltar pel món. Per portar semblant empresa, comptava amb el gran avantatge que podia volar com un aucell, però sense fer servir les ales. D'aquesta manera, va poder redimir mols de captius, sense que mai l'enxampessin els moros. **Vicenç de son Rapinya. Ω**

COMUNICAT

Aznar a la UAB

Davant els fets que s'han produït aquest matí a la Universitat Autònoma de Barcelona, la Coordinadora d'Estudiants dels Països Catalans, integrada pel Bloc d'Estudiants Independentistes, l'Assemblea d'estudiants Nacionalistes i l'Associació Catalana d'Estudiants vol manifestar la seva repulsa a l'actuació policial duta a terme pels cossos de seguretat de l'Estat.

La violència exercida per la policia nacional ens ha fet recordar els millors moments del franquisme, intervenint la policia en un campus universitari i carregant de manera indiscriminada contra els alumnes que rebutjaven la visita del president del govern espanyol José Maria Aznar.

En aquests moments han passat ja pel dispensari de la Universitat més de dotze ferits, encara que es preveu que aquesta xifra pugui arribar fins la trentena. Entre aquests ferits es troba el cap de l'àrea logística de la UAB i la responsable de protocol de la mateixa.

Els fets han suposat la convocatòria d'un Claustre extraordinari de la universitat i el mateix rector de la Universitat Autònoma, Carles Solà, ha plante-

jat la posada a disposició del seu càrrec davant la comunitat universitària.

L'aparició de personatges com aquests enquadra en partits de procedència clarament feixista, acompanyats d'actuacions policials d'aquest tipus suposen una clara provocació a la comunitat universitària.

Les carregues policials han estat la nota predominant de l'actuació exercida per aquells que no entenen altre manera d'actuar que la repressió. Ferits, cops de porra, pilotes de goma, prepotència xulesca i insults, han estat els mètodes utilitzats per la policia del govern del Sr. Aznar.

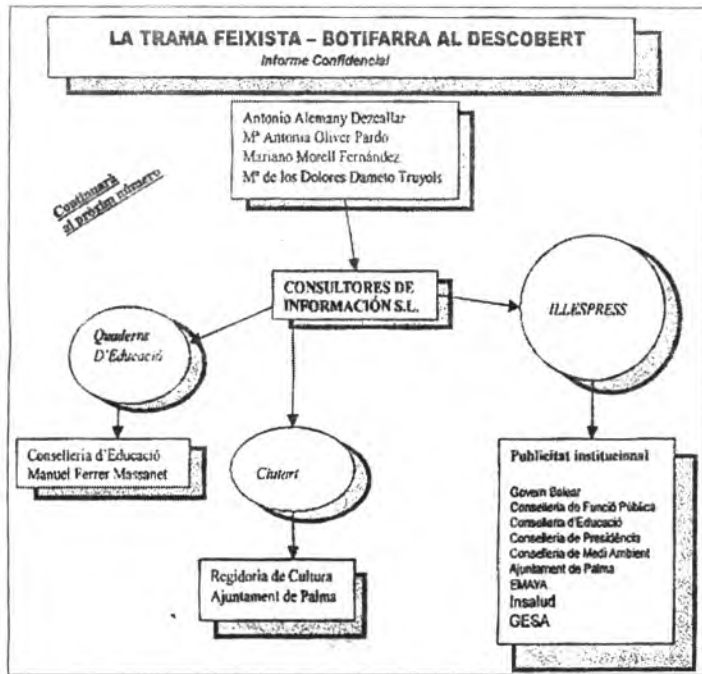
Per tot això la Coordinadora d'Estudiants dels Països Catalans fa pública la seva queixa i promourà i recolzarà totes les accions que estiguin destinades a denunciar fets com els viscuts avui a una universitat pública del nostre país.

Així, doncs demà es realitzarà una aturada de classes a les deu del matí a la Universitat Autònoma, concentració a la Plaça Cívica, i posteriorment es realitzarà una concentració a les dotze del migdia a la Plaça de Catalunya de Barcelona. Ω

Coordinadora d'Estudiants dels Països Catalans
(BEI-AEN-ACE)

Illespress, el "braç armat" d'en Jaime Matas que fa apologia del terrorisme

El president Matas empra Illes Press per atacar els seus enemics de dins el PP

El (...) President Jaime Matas, finança amb doblers públics Illes Pres no tan sols per fer-se autopropaganda i per combatre els seus enemics polítics, sobre tot UM i PSM, sinó també se serveix de la tropa de periodistes mercenaris (...) per atacar i desprestigiar els seus adversaris que dins el partit li fan ombra. Aquest és el cas dels expresidents Gabriel Cañellas i Cristòfol Soler, i també de Joan Verger. Tots tres han estat vilipendiats pel botifarra Alemany i la seva tropa d'emmerdeurs (...)

A més d'emprar *Illespress* com a instrument d'autopropaganda i d'autobombo, (...) Jaime Matas destina els doblers dels contribuents a finançar una revista que practica el terrorisme periodístic contra els seus adversaris polítics. Des de les seves pàgines s'ha disparat contra tots els partits polítics rivals del PP. Tots han rebut sense excepció si bé l'enemic num. 1 als ulls del lacai de Madrid Jaime Matas, és el nacionalisme mallorquí. Han rebut la UIB, el rector, Llorenç Huguet, l'Obra Cultural Balear, el PSM, UM, el GOB, Mª Antònia Munar, Miquel Duran, Pere Sampol, Damià Pons, Mateu Morro, el prior de Lluc, Gaspar Alemany, el Diari Balears, Antoni Mir, Joan Mas, l'Institut d'Estudis Catalans; Joan Francesc March, Antoni Ignasi Alenyar, Alternativa per Mallorca, el Lobby per la Independència, etc. Menció especial mereixen l'atac furibund de que va ser objecte Ferran Trujillo, UM, el PSM i Damià Pons al num. 11 de dia 23 de setembre. Com a botó de mostra teniu el que Antonio Alemany va dir d'UM: **La palabra mallorquina que mejor describe la UM es "gadella", este bichito incordiante y molesto que a pesar de su**

pequeñez incordia, pica i desespera lo indecible a quienes tienen la desgracia de tenerla que padecer. Un altre exemple: **Damià Pons, caracterizado por su dogmatismo y fundamentalismo catalanista.** Tot això no és res vora l'apologia del terrorisme que Antonio Alemany l'emmerduer ha fet amb els doblers públics que li passa Jaime Matas quan va afirmar que **la expansion territorial de l'Institut d'Estudis Catalans debe cortocircuitarse, por las buenas o por las malas.** Les amenaces del senyoret botifarra nostàlgic del pistolerisme falangista, Antonio Alemany, no han estat debades. Basta recordar que des del dia 8 de juliol en que va sortir la revista, en dues ocasions ja han atemptat contra el repetidor de TV3 a la serra d'Alfàbia. Concretament dissabte dia 22 d'Agost durant la retransmissió del partit Barça-Mallorca i dia 12, també dissabte de desembre. Per tant queda ben demostrada la trama del terrorisme espanyolista dins Mallorca: en Jaime Matas posa els duros, el botifarra Antonio apunta i el Jaime Martorell de torn, dispara. (...) **Extret de la revista del Lobby per la Independència. Bústia Postal 531 - 07080 Ciutat. Ω**

On és l'insularisme?

El corrent polític -al marge del pur caciquisme alternant tradicional de sempre, i d'alguna sotragada intensa però poc duradora- que més incidència ha tingut a les illes més petites del nostre arxipèlag ha estat l'insularisme. L'insularisme es basa en la identificació primordial de la societat amb cadascuna de les illes (el referent primordial dels eivissencs, per exemple, seria el d'eivissencs i no el d'espanyols, el de catalans o el de balearics... o, més modernament, el d'europeus) i la defensa dels interessos de cada illa concreta, per damunt de tot.

L'insularisme es va anar construint enfront de la centralització provincial -de Palma, que actua sistemàticament com a referent negatiu per a insularistes menorquins, eivissencs i formenterers-, però també enfront d'un estat espanyol que no arriba a "comprendre" les necessitats de les illes. Mallorca, de fet, actua com si es tractés d'una província continental, i la resta queda al marge de la presa de decisions. S'obvia el fet fonamen-

tal de la nostra configuració geogràfica, i és que entre illa i illa hi ha necessàriament un espai que és el mar.

En la primera meitat del segle, l'insularisme va maldar per aconseguir cotes de decisió -d'això que avui dia se'n diu "autogovern"- per a cadascuna de les illes. Un diputat menorquí de llinatge Llansó, durant els anys vint, es va fer abanderat de la petició de "cabildos" per a les Balears i Pitiüses, de característiques similars a les dels creats per a les illes de l'arxipèlag canari.

Aquest insularisme també fou poderós durant la segona etapa de la dictadura franquista. Des d'Eivissa -especialment- es varen moure fils per intentar aconseguir, novament, que cadascuna de les illes del nostre arxipèlag fos governada per un cabildo insular, a l'estil de les Canàries.

Malgrat que alguna vegada es va aconseguir algun avanç en aquest sentit, emperò, no va arribar a quallar. I, malgrat tot, aquest insularisme va aglutinar les voluntats d'una majoria de ciutadans fins fa ben poc temps.

On ha anat a parar aquesta energia insularista? On ha anat a raure tot aquest doll de reivindicació política que tant pes ha tingut a les nostres illes durant gairebé un segle?

Potser la mort de l'insularisme pot constituir un element més que ens faci pensar en l'avanç inexorable del pensament únic. Potser l'assimilacionisme estatal ha aconseguit de capgirar substancialment els referents d'identitat de la nostre gent i ara, malgrat ser illes, ens sentim com si fóssim directament continentals. Potser som ara ja massa dependents i estam massa assimilats per ser capaços de fer cap tipus de proposta nova. Potser els referents de fa uns anys han desaparegut del tot com a referents actuals.

En relació a tot això, hi ha un fet significatiu: ni Menorca ni Eivissa no han estat capaces de construir res semblant a la Unió Mallorquina que actualment arrela a la balear més gran i que compta amb la presidenta del Consell Insular de Mallorca.

Tot plegat ens hauria de donar què pensar. I no en termes d'insularisme, sinó en termes de colonialisme.

El canvi de referents, probablement, es deu al fet que avui dia, els antics, només els etendrien bé uns forasters que hi ha a Eivissa, anomenats "eivissencs".

No sé si m'explic. Ω

Bernat Joan i Mari

Consells de Salut

Salut i malaltia: LA SIDA

Com es detecta la presència del virus a la sang?

Quan el virus ha entrat en l'organisme humà és reconegut com a intrús i les cèl·lules del sistema immunitari produeixen anticossos contra ell per tal de neutralitzar-lo. Encara que no aconsegueixin destruir el virus, els anticossos poden ser detectats per les proves de laboratori.

La prova més utilitzada és fàcil de fer a partir d'una mostra de sang. Aquest test és el que serveix en primer terme per saber si les persones han estat o no infectades pel virus HIV. En la immensa majoria dels casos, els anticossos són detectables per mitjà d'aquest procediment entre les 8 i les 12 setmanes després del contagi.

Si el test és positiu, diem que la persona és **SEROPOSITIVA**. En cas contrari, diem que és **SERONEGATIVA**. En molt pocs casos, pot passar que la persona no estigui infectada i el resultat doni positiu. Per evitar això, els resultats del test s'han de verificar amb altres mètodes (proves confirmatòries).

També pot passar que el test doni un resultat **NEGATIU** encara que la persona estigui infectada. Aquesta situació és molt poc freqüent, però

es pot donar en alguns casos com, per exemple, si la prova s'ha fet abans que l'organisme hagi pogut fabricar anticossos detectables.

De tota manera, un resultat **SEROPOSITIU** no significa que la persona estigui malalta de sida, però sí que indica que ha estat en contacte amb el virus, s'ha infectat i el pot transmetre. Per tant, caldrà que es prenguin les precaucions necessàries per disminuir els riscos d'evolució de la malaltia i també per evitar contagiar altres persones.

És important fer-se la prova?

La prova és simplement una anàlisi de sang que es fa per detectar si hom està o no infectat pel virus. Per això, només té sentit fer-se la prova si la persona creu que s'ha exposat al contagi (com veurem més endavant).

En el cas que s'hagi produït una exposició al contagi, és convenient que abans de fer-se la prova cada persona pugui valorar els avantatges i els inconvenients de conèixer la veritat, ja que un resultat positiu pot produir-li un impacte emocional important. És evident que, si n'està assabentada, podrà fer plans respecte a la seva vida. A més, podrà reforçar les mesures preventives per evitar el contagi a altres persones. També

podrà cuidar-se i contribuir a prevenir les complicacions de la malaltia.

De tota manera, si fer-se la prova és relativament senzill, acceptar amb serenitat un resultat positiu requereix una notable maduresa. Per tant, esdevé fonamental demanar orientació i ajut a un professional sanitari de confiança. El professional, que pot ser el metge de cadascú, ha de mantenir la confidencialitat en allò que fa referència al resultat, i així se li pot demanar. A més, podrà oferir a la persona portadora el suport psicològic i els consells o les orientacions convenients per tal d'ajudar-la en aquests moments.

Aquesta alternativa, que pressuposa la confiança per part de la persona que pot estar infectada, com també la voluntat d'ajuda del metge, facilita l'adopció d'una actitud constructiva per afrontar el problema de la sida. També algunes entitats ciutadanes proporcionen aquests consells i recomanacions a les persones interessades.

Recordem:

* Un resultat positiu pot comportar canvis emocionals importants en la vida d'una persona.

* Un resultat negatiu no implica cap certesa per al futur si es continuen mantenint conductes amb risc de contagi.

LLIBRES QUE CAL LLEGIR

Vida d'artista, de Miquel López Crespí

ANTÒNIA VICENS,
PRESIDENTA DE L'ASSOCIACIÓ D'EScriptors EN
LLENGUA CATALANA (AELC)

La història dissortada d'aquest petit país

De tot d'una, quan vaig veure'n el títol, *Vida d'artista*, vaig pensar en la possibilitat que en Miquel hagués afluixat, durant una temporada, la seva caparrudesca d'anar recordant-nos, llibre rere llibre, la història dissortada d'aquest petit país, la dels seus habitants, que viuen en una constant i evolutiva esquizofrènia quant a identitat, renegant del seu tarannà que ell ha viscut tan a fons, del tot implicat.

En el seu llibre de memòries, el polèmic *l'Antifranquisme a Mallorca 1950-1970*, ens conta que va començar a escriure a la revista del col·legi La Salle, i que de ben jovenet ja fou corresponsal clandestí de Radio Espanya Independent. Com si l'esperit de revolta i de justícia, el seu tremp ferm i resolt que l'ha mantingut, sense fer-se concessions, sobre la línia difícil d'una coherència ben assimilada, a cops de ploma i de lleialtats, hagués nascut amb ell i formàs part de la seva ànima.

Tornem emperò a *Vida d'artista*. Ja que si la meua imaginació es va desbocar, euga aspriva, cap a romanços plaents, èxits fàcils, i amors tintats de color de rosa, només d'obrir-lo, el llibre, ja em vaig adonar que m'equivocava de cap a peus, i que per a en Miquel López Crespí dir *vida d'artista*, és com per un altre dir: vida de ca. Mala vida. Puta vida.

Per tant em vaig endinsar per la geografia del llibre, amb el mateix sentiment, encuriós, xafarder, i alhora temorenc i compassiu en que una nit sense cap esclatxa de lluna em passejaria per un carrer desconegut, cada conte una finestra oberta a la dissort, insatisfacció, mancances. Soledats i penúries esfereïdores de tan quotidianes.

Artista: Com tenir la pigota o la ràbia

I, amb aquest estat d'ànim, les passes de falset, vaig guaitar dins ca l'artista pintor, un home ple de quimeres, d'idees revolucionàries, que espesses vegades es reunia amb amics, artistes com ell, i plegats lluitaven per a acostar l'art al carrer. Però vaig haver de passar el mal tràngol de contemplar la seva dona durant un dels seus habituals atacs d'histerisme, ja que era senzillament la clàssica doneta de moral rectíssima, que es casa tot creient que l'home és un avenç de satisfaccions i luxe i llavors, en adonar-se que les seves perspectives referents al matrimoni eren equivocades, veient, experimentant, que l'home també pot ésser dèbil, vulnerable i quimèric, del tot desesperada i insatisfeta, no feia més que escriure-lo. Es

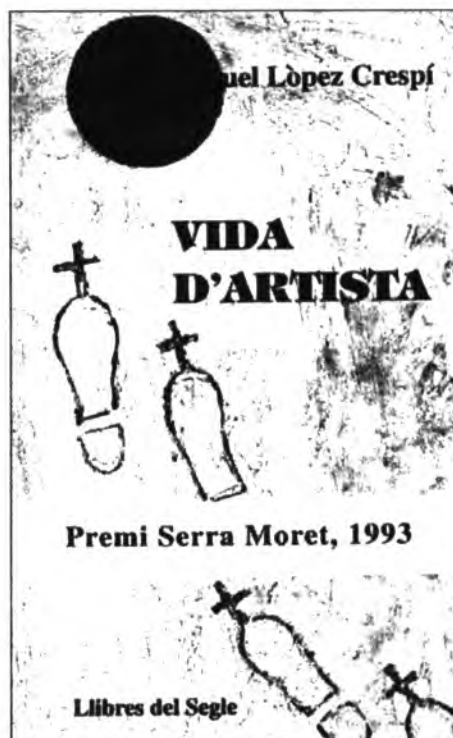
queixava que, amb les seves idees, mai del món no podria, com fan les seves amigues casades amb buròcrates, anar ben mudada i canviar de cotxe cada un parell d'anys. I vaig haver d'escoltar, amb els pèls de punta, quan li tirava a la cara que era un fotut pintor de quadres, i ho feia amb un to de veu que l'implicava, com si el pobre home tengués una malaltia que la pogués contagiar. Pigota o ràbia.

Els terrors compartits

Encara trasbalsada per aquesta primera incursió a casa d'altri, vaig mirar darrere les vidrieres del dormitori d'un matrimoni vell en el moment just que ell, fredolenc, desrevent, hi entrava a veure l'esposa i li oferia un ramell tot esperant, desitjant, reconciliar-se amb tota una miserable vida de convivència, plena de gestos malentesos i terrors compartits.

A carn viva

Emperò quan vaig guaitar dins el pròxim conte, i vaig veure el protagonista, un escriptor amb l'expressió del tot eixuta assegut davant l'ordinador que *parpellajava en blau*, vaig pensar que possiblement tendria el privilegi de ser testimoni del naixement d'una idea revolucionària, d'una frase colpidora, una espurna de creació que s'esbandís i il·luminàs tota una estança per a donar lloc a la fantasia més exaltada quan la realitat va ésser ben diferent, ja que em vaig haver d'empassar tota l'angoixa, punyent com tatxes al cervell, de l'escriptor car tenia el cap completament en blanc, se sentia al bell caire llengadís de les paraules, caic no caic al precipici més pregon de la impotència per a confeigir uns mots salvadors. I tot perquè feia poc temps, el dia que havia presentat la seva darrera novel·la, el presentador, amb tota la seva mala bava, va deixar anar, com qui tira una pedra i amaga el braç, que a la novel·la hi havia una *manca d'experimentació*, comentari que va devastar, destarotar, la migrada seguretat de l'escriptor. (I, per res del món no voldria, jo, ara, que alguns dels meus comentaris produïssin un daltabaix paregut a en Miquel López Crespí, perquè crec que, d'una manera ben voluntària, no hi ha experimentació a la seva prosa, sinó que és una prosa que arriba a ser concupiscent de tan despullada, com si en Miquel volgués adaptar la desolació que pateix en els seus personatges a la devastació d'una prosa igualment vençuda, i humiliada. Com si, cirurgia o curander, empràs les paraules com si fossin un bisturi per burxar dins les ferides més íntimes, i, tanmateix, veient-se incapaç de guarir-les,

volgués com a mínim mostrar-nos-les. A carn viva.)

Cercle Clos

Perquè tot seguit, la gent que tornava del local del partit a *Cercle Clos*, suats, després de cridar pels carrers de Palma contra l'agressió ianqui a Llíbia, companys de lluita que ara són els qui, del tot reciclats, ocupen càrrecs de prestigi i de poder en institucions públiques. Qui ho hagués hagut de dir, es queixa l'autor, en boca del protagonista, devers l'any 1982!

Per si això, topar-me amb la manifestació de gent tota esvarada, fos poc, vaig trobar obert de pinte en ampla el portal de la casa de l'home que s'havia tallat la llengua per no haver de participar de les converses banals de la seva dona, lectora de revistes del cor, o de les dels fills, que només sabien xerrar de motos japoneses i de femelles estrangeres. Però llavors encara els podia sentir i va haver d'embussar-se les orelles, i com que va aprendre a llegir els llavis, es va veure obligat a treure's els ulls, i, d'aquesta manera, a la fi, va trobar un redol de pau i d'assossec a l'ombra del seu hortet interior que tan acuradament havia conreat.

Herois del furient món de la ploma

Hi ha moltes més cases al carrer de *Vida d'artista*, amb finestres mig badades darrere les quals s'hi endevina més tragèdia ofegada, i més desencís. No obstant això, vaig decidir girar coa i anar a prendre cafè al Diplomàtic, el mateix vespre que un grup d'escriptors, uns quants *herois del furient món de la ploma* s'havien reunit, com acostumaven a fer un pic cada mes, per sopar i discutir, en aquesta ocasió, exactament, sobre l'eficàcia o no eficàcia dels premis literaris. I, en lloc de conversar d'aquest tema, començaren a

ballestrejar contra els companys absents, cosa que baldament sia sobradament sabuda i fins i tot assimilada, xerrar malament dels qui no hi són, va fer que més d'una vegada, davant l'acidesa dels comentaris, fes mala via amb el cafè. I sobretot la meua indignació va pujar fins al sostre perquè entre la colla d'escriptors, una quinzena -no els vaig comptar-, només hi havia una dona, na Bielona, *contista insigne*, emperò cada vegada que intentava donar la seva opinió, ells li tapaven la boca amb un comentari del tot displicent. I això em va sulfurar de tan real com és. Gelosos com solen ésser els escriptors del domini intel·lectual dins el món femení.

Na Bielona es defensava:

-Enveja, us moriu d'enveja. Almenys les dones no en tenim tanta. Per això som més intel·ligents, més sensibles, més...

-Calla, calla Bielona..., li replicaven ells, molt segurs, i molt fatxendes.

El que més em va escarrufar tanmateix, va ésser, una vegada ja drets per anar-se'n, el que va dir el capdavanter del grup, la veu sentenciosa:

-No vull veure cap article sobre clari-ficacions de llibres que no siguin d'autors assidus a la tertúlia del Diplomàtic.

Crear malsons

També massa real, per deixar-me indiferent. Perquè en aquesta estimada i també plorada illa, a la qual arlots sense escrúpols han anat convertint en una mena de meretriu engalanada de joïells falsos que mig xerroteja quasi tots els idiomes del món i menysprea la llengua pròpia, en aquesta terra adúltera que ens ha tocat viure, l'amiguisme intel·lectual, per a la bona salut de la literatura, és més mortal que la sida.

En Miquel López Crespí ben segur que ha sentit damunt l'epiteli dels seus llibres els estralls d'aquest virus destructiu. Perquè, ja n'hi ha prou d'arrauxats gurus, capparees que s'autoproclamen totpoderosos dins l'univers de les lletres catalanes, i, amb afany exterminador, van sentenciant qui és digne d'entrar en el regne dels escriptors, i qui no és digne d'entrar enlloc.

L'obra d'en Miquel López Crespí, però, camina tota sola, sense les croses de cap moda, ni la protecció de cap capella literària. No necessita tenir ciris encesos. Ni rebre efluvis d'encens que l'entabanin.

Els personatges que ens mostra, desheretats d'aquest món, utòpics i disbauxats, caminen sense amor. No hi ha gens d'amor dins la seva vida, ni dins cap plec del seu cor. Són pobres diables deixats de la mà de Déu. I, com ja he dit abans, ens ho conta amb una prosa que fereix la sensibilitat de tan despullada.

Supòs que això, ferir-nos, és el que es proposa en Miquel. Tirar-nos a la cara la vergonya més rònega. I, amb una mica de sornegueria, i un pessic de cinisme, crear-nos malsons.

Si de bon de veres aquesta és la seva intenció, ell almanco pot dormir tranquil. Perquè ho ha aconseguit. Plenament. Ω

Miquel Ferrà i Martorell present a "El Glosador agermanat" de Pere Gil

Pere - Gil

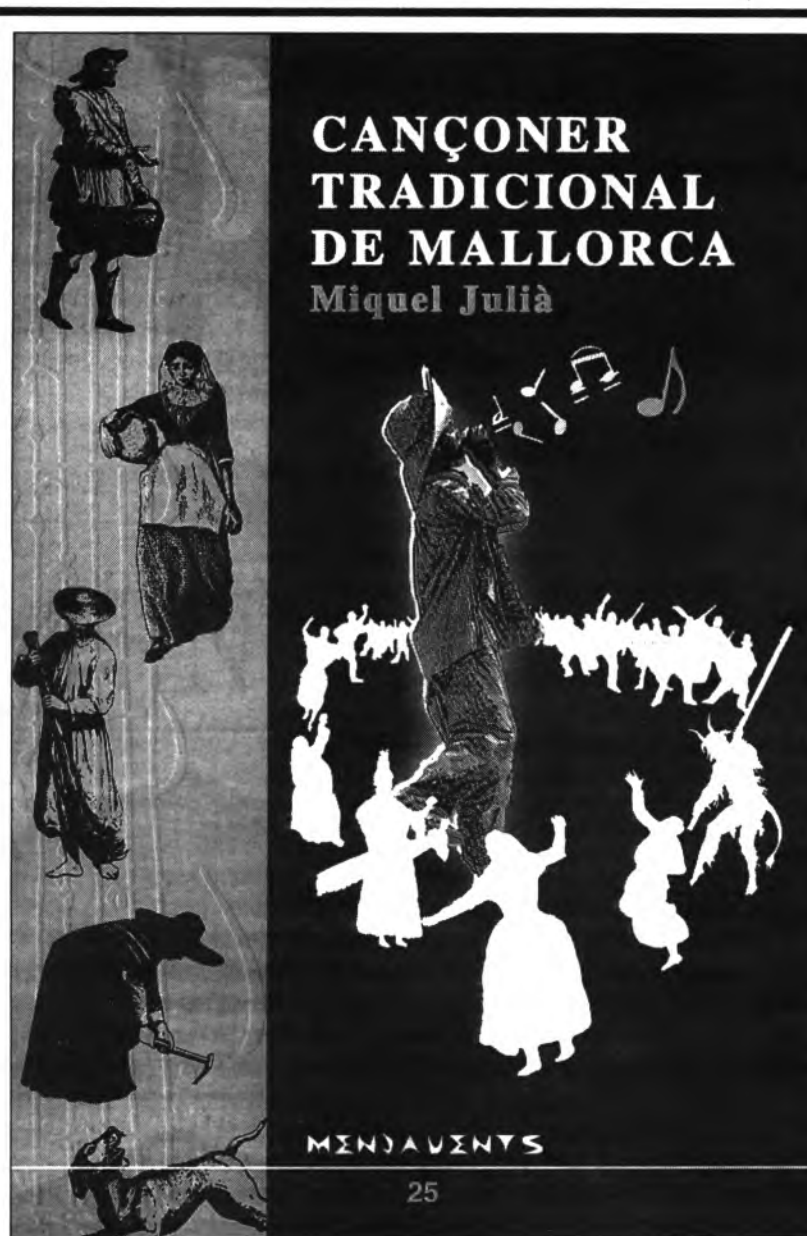
(REDACCIÓ)

Com a cloenda dels actes celebrats el desembre del 98 com a homenatge als agermanats i Garcés que supos la derrota de la "revolució mallorquina del segle XVI", Vicens Terrassa, més conegut en el món de la cultura i la glosa com Pere Gil, presentà la seva darrera obra "El glosador agermanat", acte que va tenir lloc el passat dia 8, a la Casa Catalana. La presentació anà a càrrec de l'escriptor Miquel Ferrà i Martorell, el qual explicà els valors de l'obra de Pere Gil dins la literatura popular i comparà els elements pics i la forma del llenguatge que la componen amb aquella altra epopeia argentina de José Hernández, "Martín Fierro". En suggerir analogies i diferències per insistir en que "El Glosador Agermanat" és el Martín Fierro de Mallorca, encara que es movia a la serra i la plana del petit territori illenc, en lloc de recórrer la "pampa" immensa i era pagès en lloc de "gaucho". Així -i-tot, entre amors, lluites i cançons va transcórrer la vida de l'un i l'altre. Després de felicitar l'autor per tan bella i meritoria obra, Miquel Ferrà l'obsequia amb una petita imatge de Martín Fierro, una figureta de fang, com a record, que Pere Gil agrai molt vivament. L'acte, ben animat de públic, s'obrí amb unes paraules de salutació del president de l'entitat, senyor Planes i comptà amb la presència dels escriptors Miquel López-Crespí, Bonet de Ses Pipes, Antonia Vicens; els periodistes Mateu Joan i Florit, Gaspar Sabater, Marina Ferrà i Hamelynck; l'escultor Jaume Mir (que també ha dedicat part de la seva obra als agermanats), entre d'altres...

Per altra banda l'obra de Pere Gil feu referència a tots aquells autors que sentiren en el passat un cert interès pel tema de les germanies que es reflecteix d'alguna manera en la seva obra, tal s el cas de Quadrado, Guillem Colom, Costa i Llobera, etc. Ω

Miquel Ferrà i Martorell va presentar el llibre d'en Pere Gil.

CANÇONER TRADICIONAL DE MALLORCA Miquel Julià

25

Les cançons populars són una de les més genuïnes riqueses culturals de Mallorca. Miquel Julià, des de la seva joventut les ha anades recollint d'aquí i d'allà, fruit-ne amb la seva melodia i traient-les de l'oblit. El volum que presentam és la versió ampliada i actualitzada d'aquell *Mallorca, cançons tradicionals* de l'any 1969 del mateix Julià.

El Cançoner tradicional de Mallorca, com a revitalització del folklore mallorquí, recull un centenar de cançons amb les respectives partitures i les classifica segons siguin de treball, de revetlla, erudites, humorístiques, infantívols, etc. Sens dubte, serà una eina molt útil per als cantaires, músics, mestres, professors i educadors musicals, i també per a tots els amants del folklore tradicional de Mallorca.

EDICIONS
DOCUMENTA BALEAR

Eivissa i Formentera - campanyes - Alerta roja

L'informe sobre l'ensenyament a les Pitiüses que la Conselleria d'Educació i Cultura ha fet públic fa visible una realitat que molts han volgut ocultar: la llengua catalana es troba en situació d'alerta roja a les nostres illes. No és cap sorpresa: ja fa temps que ho sabem, i des de la Plataforma per la Llengua Catalana ens hem fet un fart de dir-ho i repetir-ho abans, durant i després de la diada de Sant Jordi. La novetat és que el Govern Balear reconeix per primera vegada la gravetat de la situació. I amb xifres.

Les dades són esgarrifoses. Pel que fa als professors, es reconeix que molts dels que tenen el reciclatge aprovat són incapaces de donar una classe en català. A més, devers un vint per cent del professorat de les Illes Balears encara no ha cursat el seu reciclatge en Llengua catalana i cultura de les Balears - quan, segons la llei, l'any 1989 no havia de quedar ningú sense reciclar! Pel que fa als estudiants, resulta que la meitat de l'alumnat d'Eivissa no és capaç de redactar un text en català amb correcció i normalitat. I d'aquests, n'hi ha prop d'un vint per cent que tenen dificultats per entendre un paper en català!

Agraïm a la delegada de la Conselleria d'Educació, Cati Costa, la sinceritat i el valor que ha demostrat: fer llum sobre el trist paisatge sociolingüístic de les Pitiüses i reconèixer la veritat, sense amagar-la ni camuflar-la, és una pràctica poc usual en els membres del Govern Balear. El primer pas ja s'ha fet. Ara cal actuar en conseqüència i desplegar actuacions proporcionades a la magnitud del problema. Els grans mals demanen grans remeis, com diu el doctor Bernat Joan.

Hi ha una mesura viable i d'aplicació immediata que posaria una part del problema en via de solució: fer extensiva a tothom la prova de llengua catalana en les oposicions que la Conselleria d'Educació convoca enguany (també als que tenen el títol de reciclatge). Aquesta era de fet la pretensió inicial del Govern, però la Conselleria s'ha deixat pressionar i s'ha fet enrere: només hi haurà prova de català per als qui no tenen aprovat el reciclatge. Ho lamentam.

Hi ha una primera qüestió prèvia que la Conselleria hauria de tenir molt clara: cal fer cas omís de les mentides que sectors contraris a la normalització vessen sobre escoles i equips de professors. La recent maniobra d'intoxicació i desprestigi contra el Col·legi Públic Puig d'en Valls no hauria d'haver motivat cap investigació de la Conselleria, perquè aquesta mesura només serveix per regalar titulars als difamadors, posar l'escola sota sospita i emascarar els problemes reals: els que la Conselleria ha posat al descobert amb el seu informe. (Aprofitem aquestes ratlles per solidaritzar-nos amb el professorat i l'equip directiu del CP Puig d'en Valls.)

La segona qüestió prèvia és de calaix: cal posar fi immediatament a la sobreimpressió lingüística en espanyol (immersió sobre immersió) que practiquen escoles com, per exemple, el CP Santa Eulària o el CP Sant Carles, les quals tenen la llengua catalana arraconada en forma d'assignatura (significativament, aquestes escoles forneixen l'institut de Santa Eulària d'alumnes analfabets en llengua catalana).

Ja n'hi ha prou de fer com si aquí no passàs res. A la Conselleria d'Educació li toca arromangar-se, elaborar un calendari d'actuacions i posar fil a l'agulla per solucionar un problema que s'ha fet gros a força d'ignorar-lo.

Plataforma per la Llengua
(Eivissa, 3 de maig de 1998)

Déu beneesqui els Països Catalans

"Lloau el Senyor, fa goig de cantar!
Lloau el nostre Déu, és cosa agradívola!
El Senyor reconstrueix la Ciutat de
la Pau i aplega els dispersats d'Israel,
conforta els cors destrossats
i embena les ferides...
El Senyor sosté els desvalguts
I enderroca els injustos arran de terra.
Cantau accions de gràcies a Déu,
Amb cítares.
El nostre Déu cobreix el cel de nuvolades,
Assegura les pluges a la terra...
No és en la força dels cavalls o
En els peus lleugers del guerrer
Allà on el Senyor es complau,
Sinó en els qui creuen en Ell
I es refien de la seva Amor.
Glòria a Déu, Jerusalem!
Sió: canta alabances al teu Déu,
Que assegura les teves portes
I beneeix dins de tu els fills teus,
Manté la pau en la terra,
I la seva paraula corre de pressa,
No s'atura pas" (Psalm 146 ó 147)

No confieu en els poderosos,
Homes que són terra, incapaços de salvar.
Quan expiren, tornen a terra,
I aquell dia es desfan llurs plans.
Feliç l'home qui troba ajut en el
Déu de Jacob; espera en el Senyor...
Qui es manté fidel per sempre,
Fa justícia als oprimits,
Dóna pa als afamats.
El Senyor allibera als presoners
Dóna vista als cecs,
Redreça als vençuts
I estima als justos..." (Psalm 145 ó 146).
"El Senyor és compassiu i benigne,
lent per el càstig, gran en l'amor.
El Senyor és bo per a tothom,
S'estima de cor tota la Seva Creació.
Déu és prop dels qui l'invoquen,
Dels qui s'hi aclamen amb sinceritat.
Satisfà el desig dels seus fidels,
Escolta llur crit d'auxili, i els salva.
El senyor guarda els qui l'estimen,
Però els injustos desapareixen". Ω
(Psalm 144 ó 145).

Els valencians tornen a casa

Sota el lema *Els Benavent a Benavent* o amb la idea expressada per Eliseu Climent *Els valencians tornen a casa* la setmana passada va tenir lloc a Benavent de Segrià una trobada entre els seus veïns i més d'un centenar de valencians de llinatge Benavent veïns de Quatretonda.

A ningú se li escapa que els lleidatans, abanderats pel Rei En Jaume, van protagonitzar la conquesta de València al segle XIII, com demostra el fet que la guia de telèfons de València és plena de llinatges de topònims lleidatans com Benavent, Tàrraga o Balaguer, entre d'altres. El 70% de veïns de Quatretonda duen Benavent al seu llinatge i a vegades també coincideix el nom de pila. Al padró, per a cobrar impostos, s'hi ha hagut de posar el malnom de les cases, apunta na Pura Benavent, treballadora de l'Ajuntament.

La visita a Benavent de Segrià ha ratificat els lligams entre valencians i catalans i ha estat una trobada amb una profunda càrrega política. Es tractava de retrobar arrels i recuperar les relacions perdudes des del segle XVI. Una primera experiència de nacionalisme popular que els impedirà dubtar dels seus orígens, Va dir l'activista cultural valencià Eliseu Climent.

Quatretonda és una localitat de 2.534 habitants la majoria catalanoparlants, situada a la Vall d'Albaida, una de les comarques del País Valencià amb més consciència nacional, com passa a la Safor, La Costera, l'Alcoià o les Marines, segons apunten els seus veïns. Som una mateixa nació, amb les nostres diverses peculiaritats, remarcà un d'ells, Salvador Climent. Volem trencar les barreres creades artificialment entre catalans del nord i del sud per culpa de la política, i comencem per retrobar els orígens a partir d'un llinatge tan arrelat, afegeix Climent.

Amb aquesta finalitat els quatre cents quilòmetres de distància no son cap obstacle. Des d'ara,

els veïns de Quatretonda coneixen de primera mà alguna cosa més del seu passat -l'alcalde de Benavent, Pere Català, admet que desconeixien les arrels lleidatanes de Quatretonda i els lleidatans saben ara on són els seus hereus, apuntà en Josep Pont, de l'Institut d'Estudis Ilerdencs, que va acollir la missió valenciana.

Han visitat Lleida, Benavent de Segrià, Poblet, l'Espluga del Francolí -saben que prop d'Isona hi ha un altre poble que es diu Benavent-, n'han conegut la gent, la cultura i les moltes coincidències, i es mostraven bocabadats pel que han viscut. La rebuda ens sobrepassa; no creiem que se'ns donaria un tracte tan emocionant, confessava el portaveu de l'excursió, Rafel Benavent i Benavent.

L'experiència va acabar a Benavent de Segrià amb una jornada plena d'actes populars típics de totes dues poblacions. El comunicat amb que el col·lectiu de Quatretonda va clausurar la visita recordava que durant molts d'anys ens han amagat la nostra veritable història, a nosaltres i a vosaltres, però tot i això, anem recuperant la memòria. Malgrat els entrebancs que ens posen, no han pogut tallar els lligams com la llengua. El comunicat acaba amb la cèlebre frase de Raimon, molt oportuna en aquesta ocasió. Qui perd els orígens, perd la identitat.

La visita, tot un èxit, tindrà continuïtat. Batlles nacionalistes de tot Catalunya es reuniran a Poblet per potenciar aquestes trobades. N'estem plantejant una dels Casals Jaume I. Va explicar Josep Pont. Tampoc no és descarta començar processos com el de Quatretonda amb municipis com Bell-lloc, Tàrraga o Balaguer, llinatges habituals allà. Ω

Magda Gutiérrez - Lleida

Nota de la redacció: A Mallorca seria ben interessant organitzar visites a ciutats i pobles com Martorell, Balaguer, Barcelona, Manresa, Perelló... integrats per persones que duguin aquests llinatges de pobles catalans.

PASSATEMPS

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									

HORIZONTALS:

1.- Personatge de la mitologia que aconseguí fugir del laberint de Creta. Barrejat. 2.- Miguel ..., autor de *La sombra del ciprés es alargada*, *Cinco horas con Mario*, etc. Una rel

sense article. 3.- Conjunció copulativa. Mamífer cetacis de la família dels delfínids. 4.- Temps de lleure. Entrada. 5.- Relatiu al mosaic. Nebot d'Abraham que es va salvà de la destrucció de Sodoma. 6.- Déu de la Guerra, fill de Zeus i d'Hera. Conjunció adversativa. 7.- Dona que toreja. Esquerra de Catalunya. 8.- Riu d'Àustria i Baviera. Animal indòmit. 9.- Gos. Aixecar.

VERTICALS:

1.- Peculiar d'un idioma. 2.- C. Dona que posa cura. 3.- Municipi de la Safor. 4.- Entrant marítim propi de la costa cantàbrica. Riu de França. 5.- Bou no castrat. Cap del ruc. Identifica els conductors novells. 6.- Substància olorosa que s'obté del mesquer. Nervi de la cama. 7.- Dit dels punts de la superfície terrestre que tenen la mateixa inclinació magnètica. Símbol de l'electróvolt. 8.- lcs. Que peona. 9.- Trastornar. (9 Q.N.)

Poemes de l'Hospital

Com un cranc a dins l'escletxa,
Veu la llum del sol sortir,
Des del Jardí del Dolor,
Talment en succeeix a mi.
Cada jorn quan obro els ulls
Veig tot seguit la Badia
I la claror del nou dia
Amb tot el seu esplendor.
Mar i Cel junts esdevenen
Just un gran vel de setí,
On un voltor mallorquí
Com un veler hi navega.
És l'hora que uns éssers,
Tot ben abillats de blanc,
Netegen i em posen plat,
I em fan el lit de bell nou.
En demanen: -com estàs?
Amb cotons, amb injeccions,
Ells tenen cura de mi.
Així que la nit arriba,
Que estén, domassos negres,
Des de la Seu a Bellver,
S'encén una llumenera,
Que a la Badia es reflexa,
Emergint just blanques perles. Ω

Vicenc de son Rapinya
Al personal de la sisena planta,
Lletra B. de son Dureta,
gràcies per curar-me.

PROU d'IMPOSTOS!

ABUSIU

- :- Prou de peatges a les autopistes!
- :- Prou a l'electricitat més cara d'Europa!
- :- Prou als telèfons més cars i dolents d'Europa!
- :- Prou a la vergonya de la RENFE!

PERQUÈ MADRID NO ES QUEDI AMB ELS NOSTRES DINERS

L'ESTEL

INFORMA'T INFORMA'T INFORMA'T
INFORMA'T INFORMA'T INFORMA'T

TEL.: 971 26 50 05

SOLUCIONS

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	I	C	A	R	M	I	X	T	
2	D	E	L	I	B	E	S	R	
3	I		M	A	R	S	O	P	A
4	O	C	I		A	C	C	E	S
5	M	U	S	I	U		L	O	T
6	A	R	E	S		S	I	N	O
7	T	O	R	E	R	A		E	C
8	I	S	A	R		F	E	R	A
9	C	A		E	L	E	V	A	R

RECEPTES DE CUINA

Arrossos sucosos

Arros amb fesols i naps

* 500 gr. de porc ("pota", morro, corbet) i uns 50 de cansalada. Pot --deu-- afegir-se alguna botifarra de ceba o blanquet.

* Oli, 100 gr;

* 200 gr d arros;

* 100 de fesols secs remullats;

* uns 400 de nap, millor si és nap-i-.

* Sal, pebre-roig i pebre-negre.

La carn, convenientment trosdejada, i els fesols es posen al foc en aigua freda, dins d'un perol de capacitat suficient. A mitjan coure, se'ls afegeixen els naps, pelats i a trossos. Quan ja tot està quasi cuit, es sofrig en l'oli calent d'una paella una cullerada de pebre-roig, i s'aboca immediatament al perol. Es deixa bullir uns minuts i es posa el blanquet o la botifarra, la sal i es rectifica d'aigua (doble líquid que d'arròs). Es posa l'arròs, i es procura que, en estar cuit (uns 18 minuts), quede travat desuc, és a dir, ni massa brouós ni quasi eixut.

La carn d'aquest valencianíssim plat pot compondre's també d'una barreja d'ànec i porc

Peixos

Anguiles

Anguiles a la brasa

Culinàriament les fórmules més gustoses no són les més complexes, sinó, pel contrari, les més elementals. En el cas de les anguiles, basten dos acompanyaments insuperables: brases i sal. Directament a la brasa o damunt d'una graella. La sal pot acompanyar-se d'un raig d'oli, un polsim de pebre-roig i un all o dos molt tallats, després de torrades.

Carns

Anyell arrebossat

Un quilo i mig de carn d'anyell de la banda del pit, sense os; una ceba, dos alls porros, una penca d'api, quatre carlotes, (pestenagues) un manollet d'herbes aromàtiques, dues cullerades de sal, sis granets de pebre, un ou, 100 gr. de pa ratllat, o gr. de mantega de vaca i dues cullerades d'oli. Per guarniment, grells de llima (llimona) i créixens (berros). Es talla la ceba a rodanxes primes, i espiquen els alls porros, les carlotes i la penca d'api. La carn, sense gens de greix, es posa a coure en aigua freda en companyia de la picada de verdura, les herbes aromàtiques, la sal i els grans de pebre. En alçar el bull se li lleva tota la bromera que sura per damunt, i tapada de bell nou la cassola, es deixa que vaja coent-se la carn lentament. Després de cuita la carn, es trau de la cassola i el brou es cola per a fer-ne sopa. La carn es col·loca entre dues fustes, se li posa pes damunt, i es manté en repòs durant tres hores. En estar completament freda, es talla a quadrets de cinc centímetres, i es passen per ou batut i pa ratllat. Els deixarem un cert temps amb aqueix embolcall fins que es forme una mena de crosta, i els fregirem després amb l'oli ben calent fins que estiguen daurats i cruixents. Els servirem acompanyats pels gallons de llima i els créixens.

Guisats

Cassoulet

300 g. de fesols blancs, tres quarts de quilo de cansalada salada, quatre alls; un manollet d'api i un altre d'herbes aromàtiques, una cullerada de sucre i dues de mostassa i pebre-negre. Un quart de quilo de llonganisses, i un pollastre, o conill o ànec.

Els fesols, els posarem a remulla des del dia abans, i després de ben rentats es fiquen en una cassola gran amb tots els ingredients esmentats, excepte les llonganisses i el pollastre o conill o ànec. La cassola al foc de forn de mitjana temperatura, deixarem que vaja coent-se tot lentament durant una hora, procurant que el brou cobresca sempre els fesols. Afegirem la carn trosdejada i en traurem la cansalada, que trosdejarem també en companyia de les llonganisses; escampat tot per damunt dels fesols, ho deixarem coure fins que estarà en saó i reduït el brou.

* CREÏLLES = Patates

* VITET = Pebre

La Divina Comèdia té repetició

Ajudada per política corrupció

L'esgarriadora Divina Comèdia
Que en Dante, ens va manifestar,
Fou específica manera d'indicar,
La comprensió de la humana tragèdia.

En Infern, Purgatori i Paradís,
Va repartir el seu ensenyament,
Producte d'un gran conèixement,
Quan la mort d'algú es produïa.

"Abandoneu qualsevol esperança",
al portal de l'Infern està penjat,
aquell que d'anar-hi és obligat,
mai gaudirà d'un mínim de bonança.
Fregit amb oli, sense tardança,
Purgarà fins el més lleu pecat.

Fent una documentada projecció,
Com a l'Avern acostumen castigar,
L'ànima del qui va traspasar,
Sense observar honesta actuació.

Malgrat aquest cru advertiment,
De càstig després de traspasar,
Abunden aquells qui gosen menysprear
La pràctica d'un bon comportament.

A mesura que avança la civilització,
L'entrada d'ànimes a l'Infern creix,
Una mala circumstància que ofereix,
L'Infern castigant sense compassió,
L'ànima del qui, en la consecució,
Del seu profit, peca amb escriu.

Si ens referim a la actualitat,
On la política de nostra Món domina,
A l'Infern de corcoll se camina,
Per la feina que s'ha multiplicat.

La política genera oportunitats
Que assoleixen molt fàcilment,
Fent caure en delictes indecent,
Als qui polítics són designats.

Aquesta facilitat per a pecar,
Que a tots els polítics se'ls dona,
Embruteix a qualsevol persona
Que tingui ambició per a pujar
Malgrat que l'ànima es pugui cremar
Sa ambició al delictes els aboca.

Mentir sense cometre robatori,
Esdevé una modalitat de pecat,
I l'ànima de patir s'ha escapat,
Però no es lliurarà del Purgatori.

Purgatori que es Cambra expiatòria
D'alguns pecats no molt delictuosos,
Que ofereix dos camins ben tortuosos,
Tots dos d'oposada trajectòria.

Quan la culpa no és purificada
L'ànima se'n va a l'Infern tot dret,
Però si es redimeix en concret,
Cap al Paradís es transportada,
I hem d'agrair aquesta vegada,
A l'ànima que bon premi ha tret.

El Paradís és empori de felicitat,
D'honestedat, goig i benestar,
D'aquells qui assoleixen a entrar,
Cap ànima de polític hi ha arribat.

La Democràcia i la Solidaritat,
Resulten dos polítics arguments,
Que empren els polítics indecents
Mentre que aprofiten l'oportunitat.

L'Infern, Purgatori i Paradís,
No resolen les accions sospitades,
Com admetre ànimes malvades,
Saben quins van burlar l'avís,
I són acollides en el Paradís,
Les poques que veuen honrades.

Reflexió

En aparèixer la Comèdia Divina,
Fou prou entès l'avís medieval,
Ara que són a l'època actual,
La Comèdia Política ens domina. Ω

Barcelona, a 1 de febrer de 1999

Jaume Alfonso i Barceló

És hora de fer justícia

PER CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR. TELF. 971665336

Dins el món nació hi ha
Que va donant bon exemple,
No sol queda gens contenta,
Qui roba o matarà.
Un tret se li tirarà,
Just darrera és clotell,
Fetxe, ronyó i cervell,
A un altra servirà.
Si no se té un temor,
No existeix es respecte,
Lo que s'ha d'anar alerta,
Amb detall, aplicar-ló.
Aquest delicat factor,
Ara s'ha tergiversat,
Lo que s'usà temps passat,
Se cerca oblidar-lo.
Se persona al món vingué,
Com a un ser racional,
Diferent de s'animal,
Que molt diferent visqué.
De cada u s'aprenué,
Ses coses que convenien,
A les gents aplicarien,
Ses ordes que convingué.
Ovella dins sementé,
Mengen elles escampades,
Quan un les vol arreplegades,
L'amo ho té bo de fer.
Mana a ca que ell té,
Que pegui dos aglapits,

Se fica dins els sentits,
Diuen: -Que per noltros ve.
Sa veu des ca, escoltaran,
Amb molta d'atenció,
Aniran al botador,
Just sullà, esperaran.
Nervioses estaran,
Elles totes apinyades,
Saben, si són malcriades,
Es garró els mossegaran.
Si sa persona tenia,
Un temor, con ses ovelles,
S'evitarien ses bregues,
Que s'usen d'avui en dia.
Perquè se recordaria,
Del càstig que pot tenir,
No voldria delinquir,
Marxa enrera posaria.
Tothom està desbordat,
Aplicant sistemes nous,
A n'és nins donen consols,
De que siguin avantatjats.
Encara duen es draps,
I els demanen, per favor,
Que facin qualche acció,
Per tenir-los alegrats.
No tenen coneixement,
Van avançant sa crescuda,
Seguint sa seva estructura,
Reben, parlar molt prudent.

Sa mare, en tot moment,
Li demana per favor,
Si vol fer alguna acció,
Sent ella tot innocent.
Com dècimes desbaratades,
Proliferen dins el món,
I com que tan moltes són,
Totes ses lleis han burlades.
Duen ses idees clares,
Només a viure anirà,
A robar, potser matar,
I assaltar ses riques caixes.
Dins el món en general,
Sa tan grossa volatina,
A sa droga se dedica,
Per guanyar un bon jornal.
No repara si fa mal,
A tota sa joventut,
Ell se passa un temps agut,
Sa presó serà es final.
A dins Mallorca hi ha,
Ses presons que estan ben plenes,
De persones ben fresses,
Cap passa drete donà.
Allà trobem bon menjà,
Un camp per fer molt d'esport,
Diuen: -varem dur molta sort,
Fins aquí poder arribar.
Ses nacions de tot el món
Hauran de prendre mesures,
Diran: -nostres estructures,
Ara ja dolentes són.
Dins la Xina, a tot contorn,
Sa justícia va aplicant,
El qui no creu, castigant,
L'estrenyen amb un gros torn.
Sa justícia que s'aplica,
A tot es descontrolat,
Que de dona ha abusat,
Se cria grossa veixiga.
El qui roba, o lleva vida,
Que faci aquesta acció,
Se'l posa de jonelló,
No li perdonen sa vida.
Els òrguens d'aquell senyor,
Mai no seran menyspreats,
Seran ben aprofitats,
Se farà trasplantació.
I faran un bon favor,
A n'aquell que tant patia,
Sa vida allargaria,
Sense conèixer s'autor.
Xina dins el món serà,
Una grossa llumenera,
Sa nació que és digna, espera,
Sa seva llei aplicar.
Ja no se pot aguantar,
El tan gros llibertinatge,
Que pren tan grossa avantatge,
Que no el poden aturar.
Música roc, es sa causa,
Del tan gros desbordament,
Ha viciat el jovent,
Que fins a les set aguanta.
A la una és s'entrada,
Per aquesta funció,
Si arreplega a muntó,
Que drete tot lo temps balla. Ω

Esporles és un bon poble

JOSEP
ESCANDELL I
CARDONA

Esporles, entre muntanyes,
Bons aires sempre tendrà,
És un poble amb gràcia i manyes,
A tothom sol agradar.

Tranquil per viure la gent,
Es ben a prop de Ciutat,
Hi ha aigua a bastament,
A bastament pel veïnat.

Amb personal eloqüent,
I de bona germandat,
A dins tot s'establiment,
Hi ha respecte i bondat.

Les persones educades,
Són molt dignes d'alabar,
Però aqueixes malcriades,
Només volen criticar.

N'hi ha un de conegut,
Ignorant, difamador,
És dolent i caparrut,
És fals i a més, traïdor.

Jo vull acabar dient,
Que a Esporles tenc simpatia,
Salut a la bona gent,
De tothom estic content,
Del qui no té, hipocresia. Ω

L'ESTEL

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
Adreça.....
.....C.P.....
Població.....
C.I.F. .... Tel .....

M'interessa una subscripció
ANUAL 3.800 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa .....
Adreça .....
Núm. entitat.....Núm. sucursal .....
Compte núm. ....

Firma

**Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca**

A la Conselleria d'Obres Públiques

PER GUILLEM CRESPI CREMAT

On te veig, Marjal poblera,
Que el pagès tan bé llaurava,
Tu fores tan ben conrada,
Ara seràs destrossada
Amb la pista o carretera.

Sa Pobla, aquest ric jardí,
En prat erm fareu tornar,
Els doblers que va costar,
Quan la varen construir!

Lo que feren els padrins,
Per les terres millorar,
Voleu trasbalsar els jardins,
Aquests tan jolius jardins.

El nostre pagès pobler
Que tant se va esforçar,
Ara ens voleu espanyar,
Aquest molt formós Verger.

Quan el tren travessarà,
Per arribar fins Alcudia,

El pagès tot ple d'angúnia,
El seu cor li esclatarà.

S'aigua de sa Marineta,
La vos enduis a Ciutat,
Per un mal considerat,
Que ens ha tancada s'aixeta.

Si no mos obriu s'aixeta,
Salareu nostra Albufera,
Tota sa Marjal poblera,
Quedarà eixuta i seca.

Campanet, ses Font Ufanes,
Donen vida a ses Marjals,
Voleu trasbalsar els cabdals,
Que baixen de ses muntanyes.

Tot això perjudicarà,
El parc de nostra Albufera,
Lo que vos vull demanar:
Tirau el projecte enrera,
Si no voleu fracassar. Ω